

รายงานการวิจัย

แนวทางการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา
Guidelines for developing a Student Identity Assessment Tool
of the University of Phayao Students

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากโครงการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย

(R2R Proposal) มหาวิทยาลัยพะเยา รุ่นที่ 12 ประจำปีงบประมาณ 2568

(กรกฎาคม 2568)

- ชื่อเรื่อง แนวทางการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา
- ชื่อผู้วิจัย นางสาวณัฐญาณี ธนาฤทธิ์
- ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภก.องอาจ มณีใหม่ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภญ.จันทิมา ชูรัมย์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางและสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา รวมทั้งเพื่อสำรวจความมีอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยทำการศึกษาค้นคว้า ทบทวนวรรณกรรมจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งศึกษาแบบประเมินพฤติกรรมต่างๆตามกรอบแนวคิด “อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา” พบว่า อัตลักษณ์นิสิตของมหาวิทยาลัยพะเยาประกอบด้วย ความเป็นผู้มี “สุนทรียภาพ สุขภาพ และบุคลิกภาพ” ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ สุนทรียภาพ หมายถึง เป็นผู้มี ความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ตลอดจนคุณค่าในวิชาชีพของตน สุขภาพ หมายถึง เป็นผู้มีสุขนิสัยและสุขภาพที่ดี บุคลิกภาพ หมายถึง เป็นผู้มี ความสุภาพ อ่อนน้อม มีจิตสาธารณะ และรับผิดชอบต่อสังคมภายใต้กรอบ ชื่อสัตย์ มีวินัย ใจอาสา และรวบรวมข้อมูลต่างๆ นำมาสร้างเป็นเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวมีข้อคำถามจำนวน 39 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลสภาพทั่วไป เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อตอนที่ 2 สอบถามพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน 1. สุนทรียภาพ 2.สุขภาพ 3.บุคลิกภาพ จำนวน 30 ข้อหลังจากผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเสร็จสิ้นนำไปดำเนินการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาของคำถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินค่าความสอดคล้องของเนื้อหาของเครื่องมือ (ค่า IOC) ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยรายข้อได้ค่าระหว่าง 0.8 และ 1.00 ทุกข้อ ผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยได้ รวมถึงนำไปการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น Cornbach Alpha ได้ค่ารวม = .803 รายข้อตั้งแต่ .823 ผ่านเกณฑ์ สรุปได้ว่าผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ในภาพรวมแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่พัฒนาขึ้นมีความเชื่อมั่น มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการวัดอัตลักษณ์นิสิตที่มหาวิทยาลัยพะเยากำหนดได้ จากนั้นนำผู้วิจัยนำแบบวัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิตชั้นปีที่ 4 ประจำปีการศึกษา 2568 ทั้ง 18 คณะ รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูล 422 และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ได้แก่ ความถี่ (จำนวน) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบผลแสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนการให้ความคิดเห็นด้านพฤติกรรมตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาในภาพรวม ด้านที่ได้คะแนนสูงสุดคือ ด้านบุคลิกภาพของนิสิต $\bar{X} = 4.63$ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = 1.043$ รองลงมาด้านสุนทรียภาพของนิสิต $\bar{X} = 4.29$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = 0.975$ อยู่ในระดับมาก และข้อที่น้อยที่สุดคือด้านสุขภาพ $\bar{X} 3.58$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = 0.709$ อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าแบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.16$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = 0.909$ พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาในภาพรวม นิสิตมีความมีอัตลักษณ์ด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสุนทรียภาพอยู่ในระดับมาก และข้อที่น้อยที่สุดคือด้านสุขภาพอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา สามารถดำเนินการจนประสบความสำเร็จจุล่งไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์และสนับสนุนเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภญ.จันทิมา ชูรัมย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภก.องอาจ มณีใหม่ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนแนวทางในการดำเนินงาน และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความใส่ใจตลอดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จ และขอขอบคุณผู้เข้าร่วมการศึกษาในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ทุกคนด้วยใจจริง ส่งผลให้ประสบความสำเร็จจุล่งไปด้วยดี พร้อมทั้งการให้ความอนุเคราะห์และสนับสนุนเป็นอย่างดีจาก ดร.วุฒิชัย ไชยรินคำ รองอธิการบดีฝ่ายคุณภาพนิสิต ดร.จารุวรรณ โปษยานนท์ ผู้ช่วยอธิการบดี นายพิเชษฐ ฤกษ์จิตร ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัย คุณนาถดา เลหาหารวี ผู้อำนวยการส่วนกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คุณสุทธิณีย์ ฉัตรยาลักษณ์ ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ช่วยอธิการบดี (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรินธ์ นนทมาลย์) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำเงิน จันทรมณี ผู้อำนวยการสถาบันนวัตกรรมและการเรียนรู้ นายพิเชษฐ ฤกษ์จิตร ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต และดร.ฉัตรชัย ศิริกุลพันธ์ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา ผู้ให้คำแนะนำจนวิจัยแล้วเสร็จ

ขอขอบคุณนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาทุกคนที่เสียสละเวลาร่วมตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงาน พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่กิจการนิสิตประจำคณะที่อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือและประสานงานต่างๆ และครอบครัวของข้าพเจ้าที่ให้กำลังใจ ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ การสนับสนุนทุนการวิจัยจากโครงการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย (R2R Proposal) มหาวิทยาลัยพะเยา รุ่นที่ 12 ประจำปีงบประมาณ 2568

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้คงเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจศึกษาต่อไป

ณัฐญาณี ธนาฤทธิ์
ผู้วิจัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
สารบัญ.....	4
สารบัญตาราง.....	6
บทที่ 1	7
บทนำ.....	7
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย.....	9
บทที่ 2	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ (Identity).....	11
สุนทรียภาพ	13
บุคลิกภาพ	14
สุขภาพ	19
แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินพฤติกรรม	25
แนวทางการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32

บทที่ 3	41
วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
วิธีการวิจัยและเครื่องมือที่ใช้.....	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
กระบวนการเก็บข้อมูล.....	46
จริยธรรมในมนุษย์	47
บทที่ 4	48
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
บทที่ 5	61
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	61
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	71

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 1 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา	49
ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของสถานะผู้ตอบแบบสอบถาม.....	50
ตารางที่ 3 ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดคณะ.....	51
ตารางที่ 4 ตารางส่วนสูงและน้ำหนัก.....	51
ตารางที่ 5 นิสิตมีโรคประจำตัวหรือไม่.....	52
ตารางที่ 6 ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อพัฒนานิสิตด้านสุนทรียภาพ	52
ตารางที่ 7 ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อพัฒนานิสิตด้านสุขภาพ	52
ตารางที่ 8 ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อพัฒนานิสิตด้านบุคลิกภาพ	52
ตารางที่ 9 ตารางแสดงระดับ ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ของความคิดเห็นแบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ด้านสุนทรียภาพ.....	54
ตารางที่ 10 ตารางแสดงระดับ ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ของความคิดเห็นแบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ด้านบุคลิกภาพ.....	56
ตารางที่ 11 ตารางแสดงระดับ ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ของความคิดเห็นแบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ด้านสุขภาพ.....	58
ตารางที่ 12 ตารางแสดงระดับ ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ของความคิดเห็นแบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ในภาพรวม.....	60

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยพะเยาตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ มุ่งเน้นให้การศึกษา ส่งเสริม และพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอนทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน และทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ จึงกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานตามพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยไว้ 5 ด้าน ซึ่งด้านที่ 1 มุ่งเน้นให้มีการพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะและทักษะแห่งอนาคตพัฒนาบัณฑิตที่มีคุณภาพสูง มีความรู้ความสามารถ มีมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพทันโลกเทคโนโลยี มีความรู้ภาษาอังกฤษที่สื่อสารได้ มีสมรรถนะและทักษะแห่งอนาคตที่สนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและชุมชน เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ใฝ่รู้ออก ขี้สงสัย เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปะและวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก ปรับตัวได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีเป้าหมายชีวิตมีทักษะการเป็นผู้นำและการทำงานเป็นทีม รวมถึงทักษะการจัดการและการเป็นผู้ประกอบการด้วยหลักสูตรที่ทันสมัย ยืดหยุ่น ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยการส่งเสริมผ่านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิต ให้เป็นนิสิตที่มีคุณลักษณะพึงประสงค์ รวมถึงทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตตามสมรรถนะการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความท้าทายและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในยุคสังคมที่มีกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงต่างๆ รวมถึงการยกระดับสมรรถนะและขีดความสามารถของนิสิตในการแข่งขันสู่ประชาคมโลกได้อย่างมีคุณภาพ การผลิตนิสิตให้มีคุณภาพตามนโยบายของมหาวิทยาลัยพะเยา ให้เป็นนิสิตที่พึงประสงค์ และ ทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตตามสมรรถนะการเรียนรู้ ด้วยการจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้นิสิตสามารถพัฒนาตนเองในทุกด้านที่นอกเหนือไปจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน มุ่งเน้นการเตรียมคนและเสริมสร้างศักยภาพคนให้มีพันธกิจของมหาวิทยาลัยตามอัตลักษณ์นิสิต (Student Identity) ของมหาวิทยาลัยพะเยา ทั้ง 3 ภาพ ได้แก่ 1.ด้านสุนทรียภาพ 2.ด้านสุขภาพ 3.ด้านบุคลิกภาพ (ชื่อสัตย์ มีวินัย ใจอาสา)

การได้รับการพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตจะมีผลต่อพฤติกรรมและการดำรงชีวิตของนิสิตให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพในสังคมโลก ซึ่งเมื่อทางมหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตในด้านต่างๆแล้ว

ควรมีแบบวัดที่สามารถวัดและประเมินความมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาในมิติต่างๆ ได้อย่างชัดเจนและครอบคลุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสอดคล้องในด้านสุนทรียภาพ สุขภาพ และบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนานิสิตให้เป็นบุคคลที่มีคุณค่าและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข และสำเร็จในสังคมที่หลากหลาย ผู้วิจัยในฐานะผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการพัฒนานิสิต จึงเห็นความสำคัญในการศึกษาแนวทางการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา โดยมุ่งเน้นการสร้างเครื่องมือที่สามารถวัดและประเมินพฤติกรรมของนิสิตที่สะท้อนอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ในสามภาพหลัก ได้แก่ 1.ด้านสุนทรียภาพ 2.ด้านสุขภาพ และ 3.ด้านบุคลิกภาพ(เชื้อสตัย มีวินัย ใจอาสา) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ได้มุ่งพัฒนาในนิสิตตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย โดยอัตลักษณ์นิสิตที่ได้รับการพัฒนา จะช่วยเสริมสร้างให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรมความรับผิดชอบ และมีความพร้อมที่จะดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ เครื่องมือที่ถูกสร้างขึ้นจะช่วยประเมินผลและตรวจสอบ ความสอดคล้องระหว่างการพัฒนา อัตลักษณ์ของนิสิตกับพฤติกรรมที่นิสิตพึงกระทำ ซึ่งสามารถนำผลประเมินไปวิเคราะห์เพื่อประเมินความสำเร็จการพัฒนานิสิตให้สอดคล้องและตรงตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่กำหนดไว้ สามารถตรวจสอบจำนวนนิสิตที่มีอัตลักษณ์ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยพะเยา และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงการพัฒนานิสิตของมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางและสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา
2. เพื่อสำรวจความมีอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา

สมมติฐานของการวิจัย

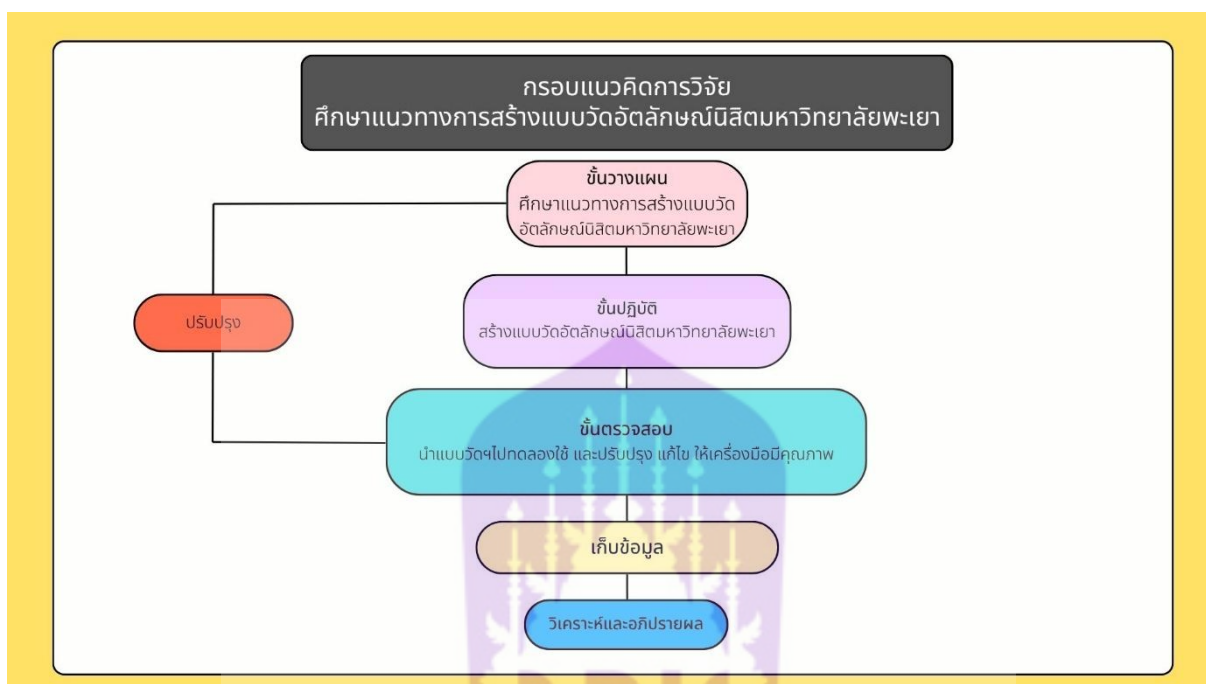
แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาประเมินอัตลักษณ์นิสิตได้

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาแนวทางและสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อสำรวจความมีอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) เพื่อหาแนวทางและการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

อัตลักษณ์นิสิต (Student Identity) หมายถึง อัตลักษณ์นิสิตของมหาวิทยาลัยพะเยาประกอบด้วย ความเป็นผู้มี “สุนทรียภาพ สุขภาพ และบุคลิกภาพ” ที่ดี ดังนี้

สุนทรียภาพ หมายถึง เป็นผู้มีความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติ ตลอดจนคุณค่าในวิชาชีพของตน

สุขภาพ หมายถึง เป็นผู้มีความสุขและสุขภาพที่ดี

บุคลิกภาพ หมายถึง เป็นผู้มีความสุข อ่อนน้อม มีจิตสาธารณะ และรับผิดชอบต่อสังคม (ซื่อสัตย์ มีวินัย ใจอาสา)

นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา หมายถึง นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ทั้งเพศชายและหญิง ที่มีสถานะกำลังศึกษา ในปีการศึกษา 2568 ใน 17 คณะ 1 วิทยาลัย

ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย

มีแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตของมหาวิทยาลัยพะเยา เป็นเครื่องมือใช้ประเมินความมีอัตลักษณ์ของนิสิต ที่สอดคล้องและตรงตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่กำหนดไว้ อีกทั้งสามารถนำผลที่ได้ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงการพัฒนานิสิตของมหาวิทยาลัยพะเยาในอนาคต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ศึกษาทบทวนเอกสารทฤษฎีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาโดยครอบคลุมเนื้อหาสำคัญตามหัวข้อต่อไปนี้

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยพะเยา ระยะ 5 ปี(ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 – 2571) กอปรกับ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยพะเยา ระยะ 5 ปี(ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 – 2572) กองแผนงาน มหาวิทยาลัยพะเยาได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานตามพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยกล่าวถึงพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. 2553 หมวด 1 มาตรา 6 ได้ระบุให้มหาวิทยาลัยพะเยา “ให้การศึกษา ส่งเสริม และพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอนทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน และทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ” จึงกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานตามพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยไว้ 5 ด้าน ซึ่งด้านที่ 1 มุ่งเน้นให้มีการพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะและทักษะแห่งอนาคตพัฒนาบัณฑิตที่มีคุณภาพสูง มีความรู้ความสามารถ มีมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพทันโลกเทคโนโลยี มีความรู้ภาษาอังกฤษที่สื่อสารได้ มีสมรรถนะและทักษะแห่งอนาคตที่สนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและชุมชน เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ รู้รอบ รู้กว้าง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปะและวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก ปรับตัวได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีเป้าหมายชีวิตมีทักษะการเป็นผู้นำและการทำงานเป็นทีม รวมถึงทักษะ การจัดการและการเป็นผู้ประกอบการด้วยหลักสูตรที่ทันสมัย ยืดหยุ่น ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และความต้องการของชุมชนอาจารย์มีคุณภาพการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ (Professional Standard Framework, PSF)มีแนวความคิดและทักษะที่ทันสมัย เปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาใหม่ ด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยีทันสมัย และวิธีเรียนรู้ที่เน้นทักษะและการปฏิบัติร่วมกับผู้ใช้นิสิต มีการบริหารจัดการที่สร้างความเชื่อมั่นกับผู้เรียนและความเชื่อถือให้กับชุมชนและสังคม ระบบการศึกษารองรับและตอบโจทย์พื้นที่ในการยกระดับการศึกษา ประเมิน และตรวจสอบได้ในทุกระดับ พร้อมก้าวสู่ความเป็นสากลและนานาชาติ

ซึ่งกองกิจการนิสิตได้นำมากำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา กองกิจการนิสิต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 – 2572 กองกิจการนิสิต ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อสนองนโยบายของมหาวิทยาลัยได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและการดำเนินงาน ทั้งในด้านนโยบายและแผนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณภาพภายใต้วิสัยทัศน์ “องค์กรเป็นเลิศด้านการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมการพัฒนานิสิตและส่งเสริมเครือข่ายวิชาชีพเก่า และการมีส่วนร่วมกับชุมชน” โดยกำหนดเป้าประสงค์ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนามหาวิทยาลัย พะเยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 – 2572 ซึ่งมหาวิทยาลัยมีเป้าหมายในการพลิกโฉมให้สอดคล้องกับการ พลิกโฉมประเทศ (Reinvent the nation) เพื่อสร้างและพัฒนาคนให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน กองกิจการนิสิตจึงกำหนด พันธกิจหลักและประเด็นยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมให้นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาได้รับการพัฒนานิสิตให้มีอัตลักษณ์ (UP Identity) ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุนทรียภาพ ด้านบุคลิกภาพ และด้านสุขภาพ รวมถึงนิสิตได้รับการพัฒนาทักษะแห่งอนาคต และมุ่งเน้นบริหารงานแบบธรรมาภิบาลและความโปร่งใสภายในหน่วยงาน ที่สร้างแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ดีและมี ประสิทธิภาพ ตามข้อมูลเชิงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองกิจการนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา พ.ศ. 2568-2572 ทั้งนี้ คู่มือผู้รับบริการกองกิจการนิสิต ได้อธิบายความหมายของอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาไว้ว่าอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาคือความเป็นผู้มี “สุนทรียภาพ สุขภาพ และบุคลิกภาพ” ที่ดี

คำอธิบายอัตลักษณ์ทั่วไป

- สุนทรียภาพ หมายถึง เป็นผู้มี ความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม และ ธรรมชาติ ตลอดจนคุณค่าในวิชาชีพของตน
- สุขภาพ หมายถึง เป็นผู้มีสุขนิสัยและสุขภาพที่ดี
- บุคลิกภาพ หมายถึง เป็นผู้มี ความสุภาพ อ่อนน้อม มีจิตสาธารณะ และ รับผิดชอบ ต่อสังคม (ชื่อสัตย์ มีวินัย ใจอาสา)

แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ (Identity)

อัตลักษณ์ (Identity) เป็นแนวคิดที่มีความซับซ้อนและมีการตีความจากหลากหลายที่มา บางทีกล่าวว่า "อัตลักษณ์" หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะที่ทำให้บุคคลมีความเป็นตัวของตัวเองและแตกต่างจากผู้อื่น ซึ่งสามารถรวมถึงค่านิยม ความเชื่อ ความสัมพันธ์ ประสบการณ์ และการรับรู้ของตนเองและผู้อื่น

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. ระบุว่า อัตลักษณ์(น.) หมายถึงลักษณะเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนใคร, สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความมีอยู่ของสิ่งนั้นๆ อย่างเป็นหนึ่งเดียว

อัตลักษณ์ (Identity) เป็นแนวคิดที่มีความซับซ้อนและได้รับการศึกษาจากหลากหลายสาขาวิชา โดยทั่วไป อัตลักษณ์หมายถึงความเป็นตัวตนของบุคคล ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะเฉพาะ ความเชื่อ ค่านิยม ทักษะคติ และบทบาททางสังคมที่ทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากผู้อื่น อัตลักษณ์ไม่ได้เป็นสิ่งที่ตายตัว แต่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์และการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Erikson, 1968)

อัตลักษณ์นิสิต (Student Identity) ในบริบทของการศึกษา หมายถึงชุดของคุณลักษณะ พฤติกรรม และค่านิยมที่นิสิตแสดงออกในฐานะสมาชิกของสถาบันการศึกษา อัตลักษณ์นิสิตอาจรวมถึงความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของมหาวิทยาลัย การปฏิบัติตามกฎระเบียบ และการแสดงออกถึงความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม (Pascarella & Terenzini, 2005)

“อัตลักษณ์”(Identity)หมายถึงคุณลักษณะเฉพาะตัวหรือเอกลักษณ์ที่แสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเองของบุคคล กลุ่ม หรือองค์กร ซึ่งสามารถสะท้อนผ่านพฤติกรรม ความคิด ค่านิยม และวัฒนธรรมต่าง ๆ (Erikson, 1968)

ส่วนความหมายจากมุมมองทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ในสาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา อัตลักษณ์ไม่ได้เป็นเพียงลักษณะส่วนบุคคล แต่ยังรวมถึงมิติทางสังคมและวัฒนธรรมด้วย

อัตลักษณ์ คือ การที่บุคคลหรือกลุ่มคนเข้าใจและรับรู้ถึงความเป็นตัวเอง รวมถึงการถูกรับรู้จากผู้อื่น ซึ่งอัตลักษณ์สามารถสร้างขึ้นและเปลี่ยนแปลงได้จากปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ประสบการณ์ทางวัฒนธรรม และบริบททางประวัติศาสตร์ โดยอาจจำแนกเป็น

- อัตลักษณ์ส่วนบุคคล (Personal Identity) ความรู้สึกถึงความเป็นตัวเองที่สอดคล้องต่อเนื่องกันไปในแต่ละช่วงชีวิต เช่น บุคลิกภาพ ความทรงจำ ความเชื่อส่วนบุคคล

- อัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity): การที่บุคคลระบุตัวตนว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคมใดกลุ่มหนึ่ง เช่น เพศ เชื้อชาติ ศาสนา อาชีพ สัญชาติ หรือกลุ่มความสนใจร่วมกัน อัตลักษณ์ทางสังคมนี้ส่งผลต่อพฤติกรรมและความสัมพันธ์กับผู้อื่น

- อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Identity) การที่บุคคลเชื่อมโยงตนเองเข้ากับวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา และค่านิยมของกลุ่มวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง ทศพล เพิ่มผล. (2554). ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2547).

- อัตลักษณ์ ทางสุนทรียภาพ ของมหาวิทยาลัยพะเยา ที่นิยามไว้ เป็นผู้มีความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติ ตลอดจนคุณค่าในวิชาชีพของตน

สุนทรียภาพ

การนิยามสุนทรียภาพในวงกว้าง การซาบซึ้งในคุณค่าด้านต่างๆ เป็นหัวใจสำคัญของสุนทรียภาพที่ นอกเหนือไปจากนิยามดั้งเดิม

สุนทรียภาพในศิลปะ (Aesthetics in Art) นี้คือมิติที่คุ้นเคยที่สุด ซึ่งหมายถึงการรับรู้ความงาม คุณค่า และความหมายในงานศิลปะแขนงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นจิตรกรรม ประติมากรรม ดนตรี วรรณกรรม หรือการแสดง ผู้ที่มีสุนทรียภาพด้านนี้จะสามารถเข้าถึงแก่นแท้ของงานศิลปะ เข้าใจความ ตั้งใจของศิลปิน และสัมผัสได้ถึงผลกระทบทางอารมณ์และปัญญาที่งานศิลปะนั้นส่งมอบให้ (Carroll, 1999).

สุนทรียภาพในวัฒนธรรม (Aesthetics in Culture) สุนทรียภาพนี้ขยายไปสู่การชื่นชมคุณค่าใน วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ทัศนกรรม และพิธีกรรมต่างๆ ของแต่ละ สังคม ผู้ที่มีสุนทรียภาพทางวัฒนธรรมจะเข้าใจและเห็นคุณค่าในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่ง สะท้อนถึงความคิดสร้างสรรค์และภูมิปัญญาของมนุษย์ในบริบทที่แตกต่างกัน (สมภพ วงศ์สมบูรณ์, 2560). สุนทรียภาพในธรรมชาติ (Aesthetics in Nature) เป็นการรับรู้และซาบซึ้งในความงามของ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ทิวทัศน์ ภูเขา ทะเล ป่าไม้ และปรากฏการณ์ธรรมชาติ ผู้ที่มี สุนทรียภาพด้านนี้มักจะสัมผัสได้ถึงความสุข แรงบันดาลใจ และความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติ ซึ่งอาจ นำไปสู่ความรู้สึกผูกพันและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Carlson, 2000).

สุนทรียภาพในวิชาชีพ (Aesthetics in Profession) นี้คือมิติที่สำคัญและมักถูกมองข้าม สุนทรียภาพในวิชาชีพคือการที่บุคคลสามารถเห็นคุณค่า ความประณีต ความสมบูรณ์แบบ คุณภาพ และจริยธรรมที่แฝงอยู่ในงานที่ตนเองทำ ไม่ว่าจะเป็นอาชีพใดก็ตาม เช่น แพทย์ที่ใส่ใจในรายละเอียด การรักษาและจรรยาบรรณ, สถาปนิกที่สร้างสรรค์ผลงานที่มีประโยชน์ใช้สอยและความงาม, ครูที่ ทุ่มเทในการสอนและสร้างแรงบันดาลใจ หรือแม้กระทั่งช่างฝีมือที่พิถีพิถันในทุกขั้นตอนของการผลิต (ปรีชา ช่างขวัญยืน, 2558). การซาบซึ้งในคุณค่าของงานที่ทำนำไปสู่ความภาคภูมิใจ ความมุ่งมั่นใน การพัฒนาตนเอง และความพึงพอใจในการประกอบอาชีพนั้นๆ

แนวคิดนี้สะท้อนว่าสุนทรียภาพไม่ใช่แค่เรื่องของความงามในศิลปะเท่านั้น แต่ยังเป็น ความสามารถในการรับรู้และชื่นชมคุณค่าเชิงลึกในมิติต่างๆ ของชีวิต ซึ่งรวมถึงความประณีตและ ความสมบูรณ์แบบในงานที่เราทำด้วย

บุคลิกภาพ

อัตลักษณ์ด้านต่อไปที่มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญ คือ ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง เป็นผู้มีความสุภาพ อ่อนน้อม มีจิตสาธารณะ และ รับผิดชอบต่อสังคม (ชื่อสัตย์ มีวินัย ใจอาสา) ผู้วิจัยจึงดำเนินการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องบุคลิกภาพด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความสุภาพและอ่อนน้อม (Politeness and Humility) ความสุภาพและอ่อนน้อมเป็นรากฐานสำคัญของบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งไม่เพียงสะท้อนถึงการเคารพผู้อื่น แต่ยังรวมถึงการตระหนักรู้ในตนเองและตำแหน่งของตนในสังคมด้วย ในบริบทของวัฒนธรรมไทย สัมมาคารวะ ถือเป็นคุณลักษณะที่ได้รับการปลูกฝังมาอย่างยาวนานตั้งแต่เยาว์วัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่อาวุโสกว่า ไม่ว่าจะเป็นญาติผู้ใหญ่ ครูอาจารย์ หรือบุคคลทั่วไปที่นับถือ การแสดงออกถึงความอ่อนน้อมถ่อมตน เช่น การใช้คำพูดที่ไพเราะ การแสดงกิริยาที่สำรวม การเดินผ่านผู้ใหญ่ด้วยความเคารพ หรือการน้อมกายลงเมื่อต้องสนทนากับผู้สูงวัย ล้วนเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงบุคลิกภาพที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาเป็นอย่างดี (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2558). คุณลักษณะเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เป็นผลมาจากการเรียนรู้และฝึกฝนอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมและวัฒนธรรม

อีก 1 แนวคิดแนวคิดเรื่อง Politeness ได้รับการศึกษาอย่างลึกซึ้งโดยนักสังคมวิทยาและนักภาษาศาสตร์ เออร์วิง กอฟฟ์แมน (Erving Goffman) ได้นำเสนอแนวคิดเรื่อง "face" ซึ่งหมายถึงภาพลักษณ์ทางสังคมที่เราพยายามนำเสนอต่อผู้อื่นในการปฏิสัมพันธ์ และ "face-work" ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เราทำเพื่อปกป้อง "face" ของตนเองและผู้อื่น (Goffman, 1967). การแสดงออกซึ่งความสุภาพจึงเป็นกลไกสำคัญในการรักษาสมดุลทางสังคมและป้องกันความขัดแย้ง การใช้คำพูดที่สุภาพ การแสดงท่าทีที่ให้เกียรติ และการหลีกเลี่ยงการทำให้ผู้อื่นเสียหน้า ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของ Politeness ที่ช่วยให้ปฏิสัมพันธ์ราบรื่นและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ความสุภาพยังเกี่ยวข้องกับการ รับฟังอย่างตั้งใจ การให้โอกาสผู้อื่นแสดงความคิดเห็น และการไม่ผูกขาดการสนทนา ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงการเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นและเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง

ส่วน ความอ่อนน้อม (Humility) นั้น แม้จะมีความเกี่ยวเนื่องกับความสุภาพ แต่ก็มีมิติที่ลึกซึ้งกว่ามันไม่ใช่เพียงแค่การแสดงออกภายนอก แต่เป็นทัศนคติภายในที่ยอมรับในข้อจำกัดของตนเอง และเปิดใจเรียนรู้จากผู้อื่น ไม่ว่าคนเหล่านั้นจะมีสถานะทางสังคมต่ำกว่าหรือมีความรู้น้อยกว่าก็ตาม บุคคลที่มีความอ่อนน้อมจะไม่โอ้อวดความสามารถของตนเอง ไม่ทะนงตน และพร้อมที่จะรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์เพื่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Tangney, 2000). ในทางจิตวิทยา ความอ่อนน้อมยังเชื่อมโยงกับ Intellectual Humility ซึ่งหมายถึงการตระหนักรู้ว่าความรู้ของตนเองมีจำกัด และพร้อมที่จะทบทวนความเชื่อของตนเมื่อมีหลักฐานใหม่ ๆ (Leary et al., 2017). คุณลักษณะนี้ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และลดอคติในการตัดสินผู้อื่น. การเป็นผู้มีความสุภาพและอ่อน

น้อมใจไม่ใช่แค่เรื่องของมารยาท แต่เป็นการแสดงออกถึงวุฒิภาวะทางอารมณ์และปัญญาที่สำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการพัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดยั้งในทุกบริบทของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นในระดับบุคคล ชุมชน หรือองค์กร. บุคลิกภาพเช่นนี้จะช่วยให้บุคคลเป็นที่ยอมรับและได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานและชีวิตส่วนตัว การปลูกฝังคุณลักษณะเหล่านี้ตั้งแต่เยาว์วัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ และสังคมที่สงบสุขและเกื้อกูลกัน.

2. จิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคม (Public-mindedness and Social Responsibility)

จิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นองค์ประกอบสำคัญของบุคลิกภาพที่สะท้อนถึงการตระหนักรู้ถึงบทบาทและความสัมพันธ์ของตนเองกับส่วนรวม การมีจิตสาธารณะไม่ได้หมายถึงเพียงแค่การไม่ทำลายสาธารณะสมบัติ แต่ยังรวมถึงการแสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และความเต็มใจที่จะเสียสละบางสิ่งบางอย่างเพื่อสังคมโดยรวม (ประเวศ วะสี, 2550). ในบริบทของสังคมไทย อาจารย์ประเวศ วะสี ได้เน้นย้ำถึงแนวคิด "พลเมืองดี" และ "การมีส่วนร่วมของพลเมือง" ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลมีความสำนึกในความเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและประเทศชาติ และพร้อมที่จะลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้เกิดขึ้นในสังคม เช่น การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ หรือการช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาส พฤติกรรมเหล่านี้เกิดจากความตระหนักรู้ว่าตนเองไม่ใช่สิ่งมีชีวิตที่แยกขาดจากผู้อื่น แต่เป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศทางสังคมที่ต้องพึ่งพากันและกัน

แนวคิดเรื่อง Social Responsibility ได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กร (Corporate Social Responsibility – CSR) นักวิจัยอย่าง แซนดรา ซีตันและจอห์น บราวน์ (Seaton & Brown, 2017) ได้สำรวจพฤติกรรมเอื้อสังคม (Prosocial Behavior) ซึ่งหมายถึงการกระทำที่ตั้งใจช่วยเหลือผู้อื่นหรือสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนโดยตรง การกระทำเหล่านี้อาจมีตั้งแต่การบริจาคเงิน การเป็นอาสาสมัคร การช่วยเหลือคนแปลกหน้า หรือแม้แต่การแบ่งปันข้อมูลที่เป็นประโยชน์ การมีพฤติกรรมโปรสังคมบ่งชี้ถึงการมี ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) และ ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น (Altruism) ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนให้บุคคลอยากมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทางสังคมหรือยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้อื่นนอกจากนี้ อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura, 1997) ได้กล่าวถึงแนวคิด Self-efficacy หรือความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานบางอย่าง ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้กับการมีจิตสาธารณะได้ นั่นคือ เมื่อบุคคลเชื่อมั่นว่าการกระทำของตนเองสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงบวกได้ ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมมากขึ้น ความรับผิดชอบต่อสังคมยังรวมไปถึงการตระหนักถึงผลกระทบจากการกระทำของตนเองที่มีต่อผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม บุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมจะพยายามหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็พร้อมที่จะรับผิดชอบต่อและแก้ไขสถานการณ์ เช่น

การแยกขยะ การประหยัดพลังงาน การไม่สนับสนุนสินค้าที่มาจาก การละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือการรักษากฎหมายและระเบียบของสังคม (Wartick & Cochran, 1985). การปลูกฝังจิตสำนึกเหล่านี้ จำเป็นต้องอาศัยทั้งการเรียนรู้จากสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และการมีตัวอย่างที่ดีในสังคม การส่งเสริมให้บุคคลมีโอกาสได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อส่วนรวม จะช่วยเสริมสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและ ความผูกพันกับชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างแท้จริง การมีจิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคมจึงเป็นคุณสมบัติสำคัญที่ช่วยให้สังคมมีความเข้มแข็ง ยั่งยืน และเป็นที่น่าอยู่สำหรับทุกคน เพราะเมื่อทุกคนตระหนักถึงหน้าที่ของตนเองและพร้อมที่จะมีส่วนร่วม สังคมก็จะพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง. การพัฒนาบุคลิกภาพด้านนี้จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพในยุคสมัยปัจจุบันที่ความท้าทายทางสังคมและสิ่งแวดล้อมมีความซับซ้อนมากขึ้น

3. ความซื่อสัตย์ (Integrity/Honesty)

ความซื่อสัตย์เป็นแกนหลักของคุณธรรมและจริยธรรมที่จำเป็นต่อการสร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่ดีในทุกระดับของสังคม ความซื่อสัตย์ไม่ได้หมายถึงเพียงแค่การไม่โกหกหรือลักขโมยเท่านั้น แต่ยังรวมถึง ความเที่ยงตรง ในการคิด การพูด และการกระทำ ตลอดจน การรักษาสัญญา และการยึดมั่นในหลักการที่ถูกต้อง (Lickona, 1991). ในบริบทของสังคมไทย คุณธรรมเรื่องความซื่อสัตย์เป็นรากฐานสำคัญที่ถูกปลูกฝังมาอย่างยาวนานผ่านคำสอนทางศาสนาและค่านิยมทางสังคม การกระทำที่ซื่อสัตย์ถือเป็นการแสดงออกถึงความเคารพต่อตนเองและผู้อื่น สร้างความน่าเชื่อถือ และนำมาซึ่งความสงบสุขในชีวิต (วรวรรณ ศรีระพรรณ, 2560). หากปราศจากความซื่อสัตย์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล องค์กร และแม้แต่ประเทศชาติ ก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน.

ในทางทฤษฎี จอห์น คาลด์เวลล์ (John Caldwell) ได้กล่าวถึง Integrity ในฐานะความเป็นหนึ่งเดียวกันระหว่างคำพูด การกระทำ และคุณค่าที่บุคคลยึดถือ (Caldwell, 2011). ผู้ที่มี Integrity จะปฏิบัติตนสอดคล้องกับหลักการที่ตนเองเชื่อมั่น แม้จะต้องเผชิญกับความยากลำบากหรือสิ่งล่อใจก็ตาม ซึ่งแสดงให้เห็นถึง ความกล้าหาญทางจริยธรรม และความมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งที่ถูกต้อง. นักจิตวิทยาอย่าง ชาลอม ชวาร์ตซ์ (Shalom Schwartz, 1992) ได้ระบุ Universalism และ Benevolence ในทฤษฎีค่านิยมสากลของเขา ซึ่งเกี่ยวกับการให้ความสำคัญกับความยุติธรรม ความเสมอภาค ความซื่อสัตย์ และความเมตตาต่อผู้อื่น ค่านิยมเหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้บุคคลกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม. ความซื่อสัตย์ยังเกี่ยวข้องกับการ รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง การยอมรับผิดเมื่อทำผิดพลาด และการพร้อมที่จะแก้ไข ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ช่วยให้บุคคลเติบโตและพัฒนาตนเองได้

นอกจากนี้ ความซื่อสัตย์ยังเป็นสิ่งจำเป็นในทุกภาคส่วนของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นในระดับบุคคล ครอบครัว การศึกษา การทำงาน และการเมือง ในวงการธุรกิจ ความซื่อสัตย์ของผู้บริหารและพนักงานเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้าและคู่ค้า ในวงการการศึกษา ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ เช่น การไม่ลอกเลียนแบบผลงานผู้อื่น การอ้างอิงแหล่งที่มาอย่างถูกต้อง เป็นพื้นฐานของการสร้างองค์ความรู้ที่น่าเชื่อถือ ในชีวิตประจำวัน ความซื่อสัตย์ช่วยให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความเข้าใจผิด และเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน. สังคมที่เต็มไปด้วยความซื่อสัตย์จะมีความโปร่งใส ยุติธรรม และลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน การปลูกฝังความซื่อสัตย์จึงต้องเริ่มต้นตั้งแต่ในครอบครัว สถาบันการศึกษา และได้รับแรงเสริมจากบรรทัดฐานทางสังคมที่ส่งเสริมคุณลักษณะนี้อย่างจริงจัง เมื่อบุคคลมีความซื่อสัตย์เป็นที่ตั้ง ก็จะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ซึ่งนำไปสู่ความสุขและความสำเร็จที่ยั่งยืนในที่สุด

4. วินัย (Discipline)

แนวคิดวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ ทั้งจากภายในและภายนอก (Ausubel, 1972, อ้างถึงในงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา; จำเนียร ศิลปะวานิช, 2538)

องค์ประกอบของวินัยมักประกอบด้วย การปฏิบัติตามกฎระเบียบ การตรงต่อเวลา การรับผิดชอบต่อหน้าที่ และการควบคุมอารมณ์ตนเอง (Wiggins, 1971, อ้างถึงในงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา)

ปัจจัยที่มีอิทธิพล ปัจจัยจากตัวบุคคล กลุ่มเพื่อน ครอบครัว สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และสังคมชุมชน ล้วนส่งผลต่อการสร้างวินัยในตนเอง

วินัยคือคุณลักษณะสำคัญที่แสดงถึงความสามารถในการควบคุมตนเอง การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ และแผนการที่วางไว้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ไม่ว่าจะเป็นเป้าหมายส่วนบุคคลหรือเป้าหมายร่วมกันขององค์กรหรือสังคม การมีวินัยไม่ได้หมายถึงเพียงแค่การเชื่อฟังคำสั่งเท่านั้น แต่ยังรวมถึง การจัดการตนเอง (Self-management) การบริหารเวลา (Time management) และ ความมุ่งมั่น (Diligence) ในการทำงานให้สำเร็จลุล่วง (บุญชม ศรีสะอาด, 2556). ในมุมมองของสังคมไทย วินัยเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมสั่งสอนให้บุคคลเป็น "คนดี" และ "คนเก่ง" ซึ่งสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและใช้ชีวิตได้อย่างมีระเบียบแบบแผน.

ในทางจิตวิทยา วอลเตอร์ มิสเชล (Walter Mischel) ผู้โด่งดังจาก "marshmallow experiment" ได้ศึกษาอย่างละเอียดเกี่ยวกับ การควบคุมตนเอง (Self-control) ซึ่งหมายถึงความสามารถในการยับยั้งแรงกระตุ้นหรือความต้องการชั่วคราว เพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่ดีกว่าในระยะยาว (Mischel, 2014). การควบคุมตนเองนี้เป็นรากฐานของวินัย เพราะบุคคลที่มีวินัยจะสามารถเลื่อนการให้รางวัลแก่ตนเอง และเลือกที่จะทำงานหนักหรือปฏิบัติตามขั้นตอนที่อาจไม่น่าพึง

พอใจในตอนแรก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญกว่าในภายหลัง นอกจากนี้ อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura, 1997) ในทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ก็ได้ชี้ให้เห็นว่า วินัยสามารถเรียนรู้ได้ผ่านการสังเกตตัวแบบและการเสริมแรง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมที่มีวินัยในบุคคล

วินัยมีความสำคัญอย่างยิ่งในทุกมิติของชีวิต ในการศึกษา วินัยในการเรียนรู้ การส่งงานตรงเวลา และการทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ เป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จทางวิชาการ ในการทำงาน วินัยในการปฏิบัติหน้าที่ การบริหารจัดการเวลา และการยึดมั่นในนโยบายขององค์กร ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานที่ทำ ในชีวิตส่วนตัว วินัยในการดูแลสุขภาพ การออมเงิน หรือการจัดตารางเวลาในชีวิตประจำวัน ช่วยให้บุคคลมีคุณภาพชีวิตที่ดีและบรรลุเป้าหมายส่วนตัวได้ สังคมที่มีวินัยคือสังคมที่สงบสุขและมีประสิทธิภาพ เพราะทุกคนเคารพกฎกติกา รู้จักหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัด ซึ่งช่วยลดความขัดแย้งและสร้างความร่วมมือที่ดี การปลูกฝังวินัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งตั้งแต่ในวัยเด็ก เริ่มต้นจากครอบครัว สถาบันการศึกษา และได้รับการเสริมสร้างจากบรรยากาศในสังคมที่ให้คุณค่ากับความมีวินัย เมื่อบุคคลมีวินัยเป็นที่ตั้ง ก็จะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีทิศทาง มีเป้าหมาย และเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการขับเคลื่อนสังคมให้ก้าวหน้าและมั่นคง.

5. ใจอาสา (Volunteering/Altruism)

จิตอาสา / จิตสาธารณะ หมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยสมัครใจ ไม่มีการบังคับ มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคมโดยการเสียสละเวลา แรงกาย สติปัญญา สิ่งของ หรือเงินทองเพื่อสาธารณประโยชน์ มีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม (ดวงกมล ทองอยู่, 2555; อธิพัชร์, ม.ป.ป.)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของ Bandura: อธิบายว่าพฤติกรรมจิตอาสาเกิดจากการเรียนรู้ผ่านการสังเกตแบบอย่าง การได้รับการเสริมแรง และการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Bandura, 1986, อ้างถึงใน ดวงกมล ทองอยู่, 2555)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสา การรับรู้ความสามารถของตนเอง แรงจูงใจ การสนับสนุนทางสังคม และการมองเห็นคุณค่า (ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์ และ ชัญญา ลีศักดิ์รุ่งพ่าย, 2556)

ใจอาสา หรือการมีความเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทน ถือเป็นคุณลักษณะบุคลิกภาพที่สะท้อนถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเห็นอกเห็นใจ และความปรารถนาดีต่อส่วนรวม (Eisenberg & Fabes, 1998). ในบริบทของสังคมไทย แนวคิดเรื่อง จิตอาสาได้รับการส่งเสริมอย่างกว้างขวางผ่านโครงการและกิจกรรมต่างๆ ที่กระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือผู้ประสบภัย การทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ หรือการให้ความรู้แก่ผู้อื่นโดยไม่มีค่าตอบแทน (ประเวศ วะสี, 2550).

พฤติกรรมเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความตระหนักในปัญหาของผู้อื่น และความพร้อมที่จะใช้ความสามารถ เวลา หรือทรัพยากรส่วนตัวเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงบวก

ในทางจิตวิทยาสังคม แนวคิดที่ใกล้เคียงกับใจอาสาคือ Altruism หรือการกระทำเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตน และ Prosocial Behavior หรือพฤติกรรมที่ตั้งใจให้ประโยชน์แก่ผู้อื่น (Eisenberg & Fabes, 1998). นักวิจัยได้ศึกษาแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมเหล่านี้ ซึ่งมักจะมาจาก ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ซึ่งกระตุ้นให้เกิดความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ นอกจากนี้ยังอาจมีแรงจูงใจจากการ รู้สึกผิด (Guilt) ความรับผิดชอบทางศีลธรรม (Moral responsibility) หรือแม้แต่ ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับทางสังคม อย่างไรก็ตาม แรงจูงใจที่แท้จริงของใจอาสา มักจะมาจาก ความปรารถนาที่จะทำให้อื่นดีขึ้น และการได้เห็นผลลัพธ์ที่เป็นบวกของการกระทำของตนเอง

การมีใจอาสา มีประโยชน์อย่างมากมหาศาลทั้งต่อตัวบุคคล ชุมชน และสังคมโดยรวม สำหรับตัวบุคคล การมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาสาสมัครสามารถเพิ่มความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ความพึงพอใจในชีวิต และลดความเครียด (Seaton & Brown, 2017). การทำงานอาสาช่วยเปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ พบปะผู้คนหลากหลาย และขยายเครือข่ายทางสังคม สำหรับชุมชนและสังคม การมีจิตอาสาช่วยเติมเต็มช่องว่างที่ภาครัฐอาจเข้าไม่ถึง สร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายทางสังคม และส่งเสริมความร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน นอกจากนี้ ใจอาสา ยังเป็นการแสดงออกถึง คุณค่าทางจริยธรรม ที่สำคัญ ซึ่งช่วยหล่อหลอมให้สังคมมีความเมตตา เอื้ออาทร และเต็มไปด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การปลูกฝังใจอาสาจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ และสังคมที่ยั่งยืนและน่าอยู่ เพราะเมื่อทุกคนพร้อมที่จะเป็นผู้ให้ และยินดีที่จะนำความรู้ความสามารถของตนมาแบ่งปันเพื่อส่วนรวม สังคมก็จะมีคุณภาพก้าวหน้าและเต็มไปด้วยความสุขอย่างแท้จริง

สุขภาพ

อัตลักษณ์อีกด้านหนึ่ง ที่มหาวิทยาลัยคาดหวัง คือ ด้านสุขภาพ หมายถึง เป็นผู้มีสุขนิสัยและสุขภาพที่ดี ผู้วิจัยจึงศึกษาข้อมูล ด้านสุขภาพของนิสิต หรือเพื่อประเมินองค์ประกอบ "ด้านสุขภาพ" ในอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา ดังนี้

ในบริบทของการทำความเข้าใจและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของบุคคล แนวคิดเรื่อง "สุขภาพดี" มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทว่าความหมายของสุขภาพดีนั้นมิได้จำกัดอยู่เพียงแค่การปราศจากโรคภัยไข้เจ็บเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมมิติที่หลากหลายและซับซ้อน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นองค์รวมของมนุษย์ การทำความเข้าใจความหมายของสุขภาพ

ตัวอย่างลึกซึ้งจึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนางานวิจัยและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพ

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ได้ให้คำนิยามของสุขภาพ (health) ไว้ในธรรมนูญว่า "สุขภาพคือภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางใจ และทางสังคม ไม่ใช่เพียงแค่การปราศจากโรคหรือความทุพพลภาพเท่านั้น" (World Health Organization, 1948) นิยามนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและเป็นจุดเริ่มต้นของการมองสุขภาพในมิติที่กว้างขวางขึ้น โดยเน้นย้ำถึงองค์ประกอบสำคัญสามประการ ได้แก่

1. สุขภาพกาย (Physical Health): หมายถึง การทำงานของอวัยวะและระบบต่าง ๆ ในร่างกายเป็นปกติ มีความแข็งแรง ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการรักษาสุขอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การออกกำลังกายที่เพียงพอ และการพักผ่อนอย่างเหมาะสม (กรมสุขภาพจิต, ม.ป.ป.)
2. สุขภาพใจ (Mental Health): ครอบคลุมถึงสภาพจิตใจที่สมบูรณ์ สามารถปรับตัวเข้ากับ ความเครียดในชีวิตประจำวันได้ดี มีความสามารถในการเรียนรู้ การทำงาน และการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีความคิดและอารมณ์ที่มั่นคง สามารถจัดการกับอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสม (กรมอนามัย, 2566)
3. สุขภาพสังคม (Social Health): คือ การที่บุคคลสามารถปฏิสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเหมาะสม มีบทบาทในชุมชนหรือสังคม มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ (กรมอนามัย, 2566)

นอกจากสามมิติหลักที่ WHO ได้ให้ไว้แล้ว ในระยะต่อมา นักวิชาการหลายท่านยังได้เสนอให้รวมมิติอื่น ๆ เข้าไปด้วย เพื่อให้ความหมายของสุขภาพตีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น:

-สุขภาพจิตวิญญาณ (Spiritual Health): หมายถึง การมีคุณธรรม จริยธรรม มีความเมตตา กรุณา มีความสงบภายในจิตใจ รู้สึกถึงคุณค่าและเป้าหมายของชีวิต และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม (กรมสุขภาพจิต, ม.ป.ป.) มิติทางจิตวิญญาณนี้อาจเกี่ยวข้องกับความเชื่อ ศาสนา หรือปรัชญาชีวิตที่ช่วยให้บุคคลมีความเข้มแข็งทางใจและสามารถเผชิญกับความยากลำบากได้

-สุขภาพปัญญา (Intellectual Health): บางครั้งอาจถูกรวมอยู่ในมิติสุขภาพจิต หรือแยกออกมาเป็นอีกมิติหนึ่ง หมายถึง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรียนรู้ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความคิดสร้างสรรค์ และรู้จักใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต (กรมอนามัย, 2566)

จากนิยามและมิติต่าง ๆ ข้างต้น "สุขภาพดี" จึงไม่ได้เป็นเพียงสภาวะที่ไร้ซึ่งโรคภัยไข้เจ็บเท่านั้น แต่เป็นภาวะแห่งความสมบูรณ์ที่เป็นองค์รวมและสมดุลในทุกมิติ ทั้งทางกาย ทางใจ ทางสังคม และทาง

จิตวิญญาณ ซึ่งล้วนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน การส่งเสริมสุขภาพดีจึงต้องให้ความสำคัญกับทุกมิติเหล่านี้ เพื่อให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข มีคุณภาพ และสามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมได้

สุขภาพดี ไม่ได้หมายถึงเพียงแค่การปราศจากโรคภัยไข้เจ็บเท่านั้น แต่เป็นภาวะแห่งความสมบูรณ์ที่ครอบคลุมมิติทางกาย จิตใจ สังคม และบางครั้งรวมถึงปัญญาและจิตวิญญาณด้วย องค์การอนามัยโลก (World Health Organization - WHO) ได้ย้ำถึงความเชื่อมโยงระหว่าง อาหารที่ดีและการมีกิจกรรมทางกาย ว่าเป็นสิ่งสำคัญอันดับต้นๆ ในการส่งเสริมสุขภาพของประชากรโลก (World Health Organization, 2020) ซึ่งบ่งชี้ว่าสุขภาพดีเป็นผลลัพธ์โดยตรงจากการดูแลตนเองอย่างถูกวิธี การมีสุขภาพกายที่ดีนั้นสะท้อนจากระบบต่าง ๆ ของร่างกายที่ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้โดยไม่เหน็ดเหนื่อย และมีภูมิคุ้มกันโรคที่ดี ในประเทศไทย กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดทำ คู่มือส่งเสริมกิจกรรมทางกายสำหรับคนทุกวัย (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2563) ซึ่งต่อยอดถึงความสำคัญของการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดความเสี่ยงของโรคไม่ติดต่อเรื้อรังและเพิ่มคุณภาพชีวิตโดยรวม

นอกจากสุขภาพกายแล้ว สุขภาพจิต ถือเป็นองค์ประกอบที่ไม่สามารถแยกออกจากสุขภาพโดยรวมได้ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล (2564) ได้เน้นย้ำเรื่อง การจัดการความเครียด ว่าเป็นสิ่งจำเป็นต่อการรักษาสุขภาพจิตที่ดี เพราะความเครียดที่สะสมสามารถส่งผลกระทบต่อทั้งร่างกายและจิตใจ การมีสุขภาพจิตที่ดีคือการที่บุคคลสามารถรับมือกับความท้าทายในชีวิตได้อย่างเหมาะสม มีอารมณ์ที่มั่นคง และมีความสุขกับชีวิตประจำวันได้ โดยไม่รู้สึกรำคาญกับความวิตกกังวลหรือภาวะซึมเศร้า นอกจากนี้ สุขภาพสังคม ยังเป็นอีกหนึ่งมิติที่สำคัญ หมายถึงความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับครอบครัว เพื่อน และชุมชน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมได้อย่างเหมาะสม วิโรจน์ แสงรูป และคณะ (2565) ได้ชี้ให้เห็นว่า กิจกรรมทางสังคมและจิตวิญญาณ มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพขององค์กรรวม โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสุขภาพที่ดีไม่ได้จำกัดอยู่แค่เพียงมิติทางกายภาพเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเชื่อมโยงกับผู้คนและเป้าหมายในชีวิตด้วย

ในมุมมองของงานวิจัยต่างประเทศ Ogden (2017) ในหนังสือ Health Psychology ได้สำรวจปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ โดยอธิบายว่าสุขภาพเป็นผลมาจากปัจจัยหลายประการที่ซับซ้อน ทั้งชีวภาพ จิตวิทยา และสังคม ความเข้าใจนี้เน้นว่าการมีสุขภาพดีต้องอาศัยการดูแลตนเองแบบองค์รวม ไม่ใช่เพียงแค่การรักษาโรคเมื่อเจ็บป่วยเท่านั้น ดังนั้น การมีสุขภาพดีจึงเป็นภาวะที่บุคคลสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ มีความสุข และสามารถรับมือกับความท้าทายต่างๆ ในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสุขนิสัยที่ดีเป็นรากฐานสำคัญ

สุขนิสัยที่ดี

สุขนิสัยที่ดี หมายถึงพฤติกรรมหรือกิจวัตรประจำวันที่บุคคลปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเพื่อส่งเสริมและรักษาสุขภาพของตนเองให้ดีที่สุด คุณภาพของสุขนิสัยส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของสุขภาพโดยรวม การมีสุขนิสัยที่ดีเป็นหัวใจสำคัญของการป้องกันโรคและส่งเสริมการมีชีวิตที่ยืนยาวและมีคุณภาพ สุขนิสัยที่ดีครอบคลุมหลายด้าน ดังนี้

1. โภชนาการที่เหมาะสม การบริโภคอาหารที่มีประโยชน์และสมดุลเป็นสิ่งสำคัญ จิราภรณ์ ลินะวัฒนา และคณะ (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของวัยรุ่น ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการเลือกรับประทานอาหารครบ 5 หมู่ ลดหวาน มัน เค็ม และเพิ่มผักผลไม้ เป็นสุขนิสัยที่จำเป็น การเลือกอาหารที่เหมาะสมจะช่วยให้ร่างกายได้รับสารอาหารที่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตและการทำงานของระบบต่าง ๆ ในร่างกาย ลดความเสี่ยงของโรคอ้วน เบาหวาน และโรคหัวใจและหลอดเลือด

2. การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ การมีกิจกรรมทางกายเป็นประจำถือเป็นสุขนิสัยที่ขาดไม่ได้ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2563) ได้แนะนำแนวทางการออกกำลังกายที่เหมาะสมสำหรับคนทุกวัย ไม่ว่าจะเป็นการเดิน วิ่ง ปั่นจักรยาน หรือการเล่นกีฬา การออกกำลังกายช่วยเสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและกระดูก ระบบไหลเวียนโลหิตและระบบหายใจทำงานได้ดีขึ้น ช่วยควบคุมน้ำหนัก และลดความเสี่ยงของโรคเรื้อรัง (Centers for Disease Control and Prevention, 2020).

3. การพักผ่อนและการนอนหลับที่เพียงพอ การนอนหลับที่มีคุณภาพเป็นสุขนิสัยที่มักถูกละเลย แต่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการฟื้นฟูร่างกายและจิตใจ ธรณิศ บุนนาค (2562) ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับ ภาวะนอนไม่หลับ และผลกระทบต่อสุขภาพ แสดงให้เห็นว่าการนอนหลับพักผ่อนอย่างน้อย 7-9 ชั่วโมงต่อคืนสำหรับผู้ใหญ่มีความสำคัญต่อการรักษาสมดุลของฮอร์โมน การทำงานของสมอง และการฟื้นฟูพลังงาน National Sleep Foundation (2022) ยังได้เน้นย้ำถึง "Sleep Health" หรือ สุขภาวะการนอน ที่รวมถึงการมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการนอนและการรักษากิจวัตรการนอนให้สม่ำเสมอ

4. การจัดการความเครียด ในชีวิตประจำวันที่เต็มไปด้วยความท้าทาย การมีสุขนิสัยในการจัดการความเครียดจึงเป็นสิ่งจำเป็น คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล (2564) ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับ เทคนิคการผ่อนคลาย และการรับมือกับสถานการณ์ที่ตึงเครียดอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการความเครียดที่ดีช่วยรักษาสมดุลทางอารมณ์และป้องกันปัญหาสุขภาพจิต.

5. สุขอนามัยส่วนบุคคลและการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงสุขนิสัยพื้นฐานเช่น การล้างมือ การอาบน้ำ การแปรงฟัน เป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค นอกจากนี้ การ

หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การสูบบุหรี่ การดื่มแอลกอฮอล์มากเกินไป และการใช้สารเสพติด เป็นสุขนิสัยที่ช่วยลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคร้ายแรงและปัญหาสุขภาพในระยะยาว นุชนาฏ รุ่งเลิศลักษณ์ และคณะ (2560) ได้สำรวจ พฤติกรรมสุขภาพ ของคนในเขตเมือง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มของสุขนิสัยที่ดีและไม่ดีในกลุ่มประชากรที่หลากหลาย โดยสรุปแล้ว สุขนิสัยที่ดีคือชุดของพฤติกรรมดูแลตนเองที่ตั้งใจปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการมีสุขภาพดีอย่างยั่งยืน การปลูกฝังและรักษาไว้ซึ่งสุขนิสัยเหล่านี้จะช่วยให้บุคคลมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถใช้ชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความรู้เกี่ยวกับดัชนีมวลกาย (BMI)

ดัชนีมวลกาย (BMI) คือ ค่าที่ใช้ประเมินภาวะน้ำหนักตัวของบุคคลว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ ผอม หรืออ้วน โดยอิงจากส่วนสูงและน้ำหนักของบุคคลนั้น ซึ่งนิยมใช้ในวงการสาธารณสุข และการวิจัยด้านสุขภาพ

สูตรการคำนวณ

$BMI = \text{น้ำหนัก (กิโลกรัม)} / (\text{ส่วนสูง (เมตร)} \times \text{ส่วนสูง (เมตร)})$

ตัวอย่าง

ถ้าน้ำหนัก 65 กิโลกรัม และส่วนสูง 1.70 เมตร

$$BMI = 65 / (1.70 \times 1.70)$$

$$BMI = 65 / 2.89$$

$$BMI \approx 22.49$$

การแปลผลค่า BMI โดยทั่วไป (สำหรับผู้ใหญ่):

น้อยกว่า 18.5: น้ำหนักน้อยเกินไป

18.5 - 22.9: น้ำหนักปกติ (อยู่ในเกณฑ์สุขภาพดี)

23.0 - 24.9: น้ำหนักเกิน

25.0 - 29.9: อ้วนระดับ 1

มากกว่า 30.0: อ้วนระดับ 2 หรือ 3 (อ้วนมาก)

ข้อควรทราบ

ค่า BMI เป็นเพียงตัวชี้วัดเบื้องต้นที่สะดวกและใช้กันแพร่หลาย ไม่ได้บอกถึงองค์ประกอบของร่างกาย (เช่น สัดส่วนกล้ามเนื้อต่อไขมัน) หรือการกระจายตัวของไขมันสำหรับนักกีฬาหรือผู้ที่มีมวลกล้ามเนื้อสูง ค่า BMI อาจสูงกว่าปกติแม้จะไม่ได้มีไขมันส่วนเกิน การแปลผล BMI อาจแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มประชากร เช่น ชาวเอเชียอาจมีเกณฑ์การแปลผลที่ต่างจากชาวยุโรปหรืออเมริกันควรปรึกษาแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพเพื่อการประเมินสุขภาพที่ครอบคลุมมากขึ้นการพัฒนาอัตลักษณ์เหล่านี้จะส่งผลต่อพฤติกรรมและการดำรงชีวิตของนิสิตให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพในสังคมโลก การที่มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานิสิตในด้านต่างๆ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวัดที่

สามารถวัดและประเมินความมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาในมิติต่างๆ ได้อย่างชัดเจนและครอบคลุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสุนทรียภาพ สุขภาพ และบุคลิกภาพ (ซีอัสตย์ มีวินัย ใจอาสา) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนานิสิตให้เป็นบุคคลที่มีคุณค่าและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและสำเร็จในสังคมที่หลากหลาย

การวัดคุณลักษณะภายในของบุคคล

รศ.ดร.ศิริชัย กาญจนวาสิ ได้ศึกษาและกล่าวไว้ในหัวข้อการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคลว่า สตีเวนส์ (Steven, 1946) ได้นิยามการวัด (Measurement) ไว้ว่าเป็น "การกำหนดตัวเลขให้แก่สิ่งของหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์" ซึ่งต่อมา ลอร์ดและโนวิก (Lord and Novick, 1966) และทอร์เกอร์สัน (Torgerson, 1958) ต่างได้ขยายความของคำนิยามของสตีเวนส์ให้ชัดเจนขึ้นว่า การวัดเป็นกระบวนการที่กำหนดค่าให้แก่ "คุณสมบัติ" หรือ "คุณลักษณะ" ของสิ่งของหรือเหตุการณ์มากกว่าที่จะสนใจเฉพาะตัวสิ่งของหรือเหตุการณ์เท่านั้น

- แนวคิดของการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคล

จากธรรมชาติของการวัดดังกล่าว การวัดค่าของคุณลักษณะภายในบุคคล หรือคุณลักษณะใดๆ ก็ตาม ผู้วัดจะต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนว่าสิ่งที่มุ่งวัดคืออะไร ? และควรวัดสิ่งนั้นอย่างไร ?

1) สิ่งที่มีมุ่งวัดคืออะไร ? จำเป็นต้องอาศัยแนวคิด/ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของสิ่งที่มุ่งวัดเพื่อเชื่อมโยงมโนทัศน์ (concept) ของสิ่งนั้นสู่ธรรมชาติของข้อมูลหลักฐานที่ต้องการเก็บรวบรวมสำหรับบ่งชี้คุณลักษณะที่มีมุ่งวัดนั้น

2) ควรวัดสิ่งนั้นอย่างไร ? จะต้องพิจารณาว่า ควรใช้เครื่องมืออะไร รูปแบบคำถามชนิดใด จึงจะสอดคล้องกับคุณลักษณะที่มีมุ่งวัดและเหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลหลักฐานที่น่าเชื่อถือ สมมติว่าผู้วัดต้องการวัด ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้วัดจะต้องสามารถสร้างภาวะสันนิฐานของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยอาจให้คำนิยามเชิงทฤษฎี (Theoretical definition) ว่า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นความคิดใหม่แปลกที่เข้าท่า ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ลักษณะได้แก่ ความคล่องแคล่วทางความคิด ความหลากหลายทางความคิด และความใหม่ทางความคิด จากนั้นผู้วัดจึงกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational definition) ของแต่ละคุณลักษณะในของพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ และร่างคำถามตามพฤติกรรมที่เป็นตัวบ่งชี้ของแต่ละคุณลักษณะที่มีมุ่งวัด เพื่อสร้างเป็นเครื่องมือไปใช้สังเกตพฤติกรรมในสถานการณ์มาตรฐาน เพื่อนำข้อมูลเชิงพฤติกรรมที่สังเกตได้ไปทำการวิเคราะห์และสรุปผลถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีมุ่งวัดนั้น ดังกรอบแนวคิดของการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคลที่แสดงในภาพ

เครื่องมือที่นิยมใช้ในการวัดทางการศึกษาและจิตวิทยา ได้แก่ แบบสอบ (test) และ แบบวัด (scale) อันเป็นชุดของคำถามที่ใช้เป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้ตอบทำการตอบสนอง สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างพฤติกรรมซึ่งเป็นตัวแทนมวลคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ของสิ่งที่มุ่ง

วัด ข้อมูลจากการตอบสนองจะถูกนำมาตรวจให้คะแนนตามสเกลที่กำหนดไว้เป็นกฎเกณฑ์ ผลจากการวัดจึงทำให้ได้ค่าเชิงปริมาณของคุณลักษณะที่ต้องการวัดนั้นการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคลดังกล่าวจะมีความเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อผู้วัดมีแนวคิดหรือทฤษฎีทางจิตวิทยาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด และมีกรอบแนวคิดหรือทฤษฎีการทดสอบเพื่อทำการวัดคุณลักษณะนั้น จึงจะสามารถสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปอ้างอิงถึงค่าของคุณลักษณะนั้น

แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินพฤติกรรม

การวัดและประเมินพฤติกรรมเป็นกระบวนการสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่คุณแสดงออก เพื่อทำความเข้าใจคุณลักษณะภายในหรือผลลัพธ์ของการพัฒนา การสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาต้องอาศัยหลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวัดทางจิตวิทยาและการประเมินผลทางการศึกษา ดังนี้

แนวคิดพฤติกรรมที่สังเกตได้ (Observable Behavior)

การวัดอัตลักษณ์นิสิตผ่านพฤติกรรมจำเป็นต้องแปลงแนวคิดนามธรรมของอัตลักษณ์ให้เป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตและวัดผลได้จริง (Anastasi & Urbina, 1997) ยกตัวอย่างเช่น แทนที่จะวัด "ความซื่อสัตย์" โดยตรง ซึ่งเป็นคุณลักษณะภายใน การวัดจะมุ่งเน้นไปที่พฤติกรรมที่สะท้อนความซื่อสัตย์ เช่น การไม่ทุจริตในการสอบ การส่งงานด้วยตนเอง หรือการคืนของที่พบ การแปลงคุณลักษณะนามธรรมให้เป็นพฤติกรรมเชิงประจักษ์เป็นหัวใจสำคัญในการสร้างแบบวัดที่มีความเที่ยงตรง

การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)

การประเมินอัตลักษณ์นิสิตผ่านพฤติกรรมควรใช้แนวคิด การประเมินตามสภาพจริง ซึ่งหมายถึงการประเมินที่สะท้อนความสามารถและพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์จริงหรือใกล้เคียงกับความเป็นจริง (Wiggins & McTighe, 2005) การใช้แบบวัดที่จำลองสถานการณ์หรือให้ผู้ประเมินสังเกตพฤติกรรมนิสิตในชีวิตประจำวัน อาจให้ข้อมูลที่ถูกต้องและครอบคลุมมากกว่าการใช้แบบสอบถามเพียงอย่างเดียว

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมและอัตลักษณ์

การทำความเข้าใจว่าพฤติกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์นิสิตจะเกิดขึ้นได้อย่างไร และควรประเมินอย่างไรนั้น สามารถอาศัยทฤษฎีทางจิตวิทยาและสังคมศาสตร์มาเป็นกรอบแนวคิด:

Erik Erikson (1968) เสนอว่าบุคคลจะพัฒนาอัตลักษณ์ของตนเองผ่านวิกฤตการณ์ทางจิตสังคมในแต่ละช่วงวัย ในช่วงวัยของนิสิต (วัยรุ่นตอนปลายถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น) เป็นช่วงที่บุคคลกำลังสำรวจและกำหนดตัวตน บทบาท และค่านิยมของตนเอง การที่มหาวิทยาลัยพะเยากำหนดอัตลักษณ์

UP IDENTITY และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม จึงเป็นกลไกสำคัญในการช่วยให้นิสิตได้มีโอกาสสำรวจ และพัฒนาอัตลักษณ์ที่พึงประสงค์ โดยพฤติกรรมที่แสดงออกคือผลลัพธ์ของการพัฒนานี้

ทฤษฎีความคาดหวัง-คุณค่า (Expectancy-Value Theory)

ทฤษฎีนี้เสนอว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมเมื่อเขามีความคาดหวังว่าการกระทำนั้นจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ และมองว่าผลลัพธ์นั้นมีคุณค่า (Eccles et al., 1983) ในบริบทของการพัฒนานิสิต หากนิสิตรับรู้ว่าการแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ UP IDENTITY (เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมอาสา) จะนำไปสู่การได้รับการยอมรับ ความสำเร็จทางสังคม หรือการพัฒนาตนเอง และนิสิตให้คุณค่ากับสิ่งเหล่านั้นก็จะมีแนวโน้มสูงที่จะแสดงพฤติกรรมดังกล่าว การสร้างแบบวัดจึงควรพิจารณาถึงความคาดหวังและคุณค่าที่นิสิตมีต่ออัตลักษณ์และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต

การทำความเข้าใจและวัดอัตลักษณ์ของนิสิตถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนานักศึกษาอย่างรอบด้านและสอดคล้องกับบริบทของสถาบันอุดมศึกษา บทนี้จะนำเสนอแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับอัตลักษณ์ และแนวทางการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตอย่างเป็นระบบ โดยอ้างอิงจากวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอัตลักษณ์

อัตลักษณ์ (Identity) เป็นแนวคิดที่ซับซ้อนซึ่งหมายถึงลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลที่ทำให้แตกต่างจากผู้อื่น และเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นตนเองทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม อัตลักษณ์ไม่ได้หยุดนิ่ง แต่เป็นพลวัตที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปตามประสบการณ์ การเรียนรู้ และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Eisenberg & Fabes, 1998). ในบริบทของนิสิต อัตลักษณ์นิสิตจึงรวมถึงความรู้สึกของการเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ค่านิยมที่ยึดถือ ความเชื่อ ความสนใจ บทบาทหน้าที่ และเป้าหมายในชีวิตที่นิสิตเลือกที่จะเป็นหรือพยายามจะเป็น

ทฤษฎีพัฒนาการอัตลักษณ์ที่สำคัญได้แก่ ทฤษฎีของ Erik Erikson ที่เน้นว่าวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (ซึ่งตรงกับช่วงวัยของนิสิต) อยู่ในช่วงของการค้นหาอัตลักษณ์ (Identity versus Role Confusion) เป็นช่วงเวลา πουบุคคลพยายามทำความเข้าใจว่าตนเองเป็นใคร มีความเชื่ออะไร และต้องการอะไรในชีวิต (Erikson, 1968, อ้างอิงใน Marcia, 2018). ในช่วงนี้ นิสิตจะสำรวจบทบาทที่หลากหลาย ลองผิดลองถูก และค่อย ๆ หล่อหลอมตัวตนที่มั่นคงขึ้น. นอกจากนี้ James Marcia ได้ขยายแนวคิดของ Erikson โดยเสนอสถานะของอัตลักษณ์ (Identity Statuses) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 สถานะ ได้แก่ Identity Diffusion, Identity Foreclosure, Moratorium, และ Identity Achievement ซึ่งเป็นประโยชน์ในการทำความเข้าใจกระบวนการค้นหาอัตลักษณ์ของแต่ละบุคคล

(Marcia, 2018). สถานะเหล่านี้ไม่ได้เป็นเส้นตรง แต่บุคคลอาจวนเวียนอยู่ระหว่างสถานะต่าง ๆ ก่อนที่จะบรรลุถึงอัตลักษณ์ที่มั่นคง

สำหรับบริบทของนิสิตไทย ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (2547) ได้กล่าวถึง อัตลักษณ์ที่หลากหลายในสังคมไทย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอัตลักษณ์ของบุคคลอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา และภูมิภาคที่แตกต่างกัน. ในทำนองเดียวกัน ทศพล เพิ่มผล (2554) ได้อธิบายถึง อัตลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการทำความเข้าใจอัตลักษณ์ของนิสิตในบริบทของมหาวิทยาลัยที่มีความหลากหลาย. การทำความเข้าใจอัตลักษณ์ในมิติต่าง ๆ ทั้งอัตลักษณ์ส่วนบุคคล อัตลักษณ์ทางสังคม และอัตลักษณ์ทางวิชาการ จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างแบบวัดที่ครอบคลุมและมีความถูกต้อง

ความสำคัญของการวัดอัตลักษณ์นิสิต

การวัดอัตลักษณ์นิสิตมีความสำคัญหลายประการต่อการพัฒนานิสิตและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา. ประการแรก, การวัดอัตลักษณ์ช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าใจ จุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการที่แท้จริงของนิสิต (ทวีศักดิ์ อินทโชติ และคณะ, 2562). ข้อมูลเหล่านี้เป็นพื้นฐานในการออกแบบหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร และบริการแนะแนวที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะของนิสิตแต่ละกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ. การรู้ว่านิสิตมีความผูกพันกับอัตลักษณ์ของสถาบันมากน้อยเพียงใด หรือพวกเขากำลังเผชิญกับความท้าทายในการค้นหาตัวตนอย่างไร จะช่วยให้สถาบันสามารถให้การสนับสนุนที่ตรงจุด ประการที่สอง การวัดอัตลักษณ์สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการพัฒนานิสิต (รมย์รัมภา ญัฐธัญจรุจ, ฉัตรทิพย์ สุวรรณชิน, & พนมพร จันทระปัญญา, 2019). สถาบันอุดมศึกษามีเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและมีอัตลักษณ์ที่พึงประสงค์ การวัดอัตลักษณ์ทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการพัฒนา จะช่วยให้เห็นถึงความก้าวหน้าและประสิทธิผลของโปรแกรมเหล่านั้น ข้อมูลจากการวัดสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้ดียิ่งขึ้น

ประการที่สาม, การทำความเข้าใจอัตลักษณ์นิสิตช่วย เสริมสร้างความผูกพันและทัศนคติเชิงบวกของนิสิตต่อสถาบัน วันเพ็ญ อมรสิน และคณะ (2556) ได้ศึกษา อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งพบว่าอัตลักษณ์ที่ชัดเจนและการรับรู้ถึงความเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ส่งผลต่อความภาคภูมิใจและความมุ่งมั่นในการเรียนรู้. การที่นิสิตรับรู้ถึงอัตลักษณ์ของตนเองอย่างชัดเจนและรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของ "ประชาคม" มหาวิทยาลัย จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556).

แนวทางการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต

การสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตต้องผ่านกระบวนการที่เป็นระบบและคำนึงถึงหลักการทางจิตวิทยาและสถิติ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีความน่าเชื่อถือและถูกต้อง (Reliability and Validity) (Cohen & Swerdlik, 2018).

1. การนิยามกรอบแนวคิดและองค์ประกอบของอัตลักษณ์นิสิต ขั้นแรกคือการนิยามอย่างชัดเจนว่า "อัตลักษณ์นิสิต" ในบริบทของการวิจัยนี้หมายถึงอะไร และประกอบด้วยมิติหรือองค์ประกอบย่อยใดบ้าง การนิยามนี้ควรอ้างอิงจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง (เช่น Erikson, Marcia) และงานวิจัยเชิงประจักษ์ในบริบทของนักศึกษา (เช่น ทวีศักดิ์ อินทโชติ และคณะ, 2562). องค์ประกอบที่อาจพิจารณาได้แก่

- อัตลักษณ์ทางวิชาการ (Academic Identity): ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสาขาวิชา แรงจูงใจในการเรียน ความเชื่อมั่นในความสามารถทางวิชาการ.

- อัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน สถาบัน กิจกรรมชมรม การปรับตัวทางสังคม

- อัตลักษณ์ส่วนบุคคล (Personal Identity) ค่านิยมส่วนตัว เป้าหมายชีวิต ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเข้าใจในอารมณ์ตนเอง

- อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Identity) ความเข้าใจและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง การเปิดรับวัฒนธรรมที่แตกต่าง (ทศพล เพิ่มผล, 2554)

- อัตลักษณ์ในฐานะพลเมือง (Civic Identity) ความรับผิดชอบต่อสังคม การมีจิตสาธารณะ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

2. การรวบรวมข้อคำถาม (Item Generation) หลังจากกำหนดองค์ประกอบแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการสร้างข้อคำถามหรือข้อความที่สะท้อนถึงแต่ละองค์ประกอบอย่างชัดเจน ข้อคำถามควรมีความกระชับ เข้าใจง่าย ไม่กำกวม และเป็นกลาง (ไม่มีอคติ). อาจใช้วิธีการทบทวนวรรณกรรม สัมภาษณ์เชิงลึกกับนิสิต อาจารย์ และผู้บริหาร หรือจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group) เพื่อรวบรวมแนวคิดและภาษาที่นิสิตใช้ในการอธิบายอัตลักษณ์ของตน (Creswell, 2018).

3. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แบบวัดที่สร้างขึ้นจะต้องได้รับการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น นักจิตวิทยาการศึกษา นักวัดผล นักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา หรือผู้บริหารกิจการนิสิต ผู้เชี่ยวชาญจะพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อมีความครอบคลุมในเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่ และมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย (นิสิต) หรือไม่ (Cohen & Swerdlik, 2018). ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เป็นวิธีที่นิยมใช้ในการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Review/Content Validity) ส่งร่างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง (อย่างน้อย 3-5 คน) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสม

ของภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหา (บุญชม ศรีสะอาด, 2556). ผู้เชี่ยวชาญจะให้คะแนนความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งใช้ในการคัดเลือกข้อคำถามที่เหมาะสม

4. การทดลองใช้ (Pilot Testing) และการปรับปรุงแบบวัด แบบวัดที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ควรนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมายจริง (บุญชม ศรีสะอาด, 2556). เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในข้อคำถาม ระยะเวลาในการตอบ ปัญหาทางเทคนิค หรือความกำกวมของภาษา ข้อมูลจากการทดลองใช้จะนำมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในข้อคำถาม ระยะเวลาในการตอบ ความยากง่ายของภาษา และปัญหาอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้น. ข้อมูลจากการทดลองใช้จะนำมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขแบบวัดให้มีความสมบูรณ์และใช้งานได้จริงก่อนนำไปใช้จริง

5. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ (Psychometric Properties)

ความเที่ยงตรง (Validity) เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการสร้างแบบวัด โดยตรวจสอบว่าแบบวัดสามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดได้จริงหรือไม่ มีหลายประเภท เช่น ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ซึ่งมักใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อยืนยันโครงสร้างของแบบวัดว่าเป็นไปตามกรอบแนวคิดที่ตั้งไว้หรือไม่ และความตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion-related Validity) เช่น ความตรงเชิงพยากรณ์ (Predictive Validity) หรือความตรงเชิงสภาพ (Concurrent Validity) (Cohen & Swerdlik, 2018).

ความเชื่อมั่น (Reliability) แสดงถึงความคงที่ของผลการวัดเมื่อวัดซ้ำ หรือความสอดคล้องภายในของข้อคำถาม (Internal Consistency) มักใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ในการตรวจสอบ ซึ่งค่าที่ยอมรับได้โดยทั่วไปควรอยู่ที่ 0.70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2556).

การดำเนินการตามแนวทางข้างต้นอย่างเคร่งครัด จะช่วยให้สามารถสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการวัดผลและการสร้างแบบสอบถาม

การวิจัยเชิงประจักษ์ใด ๆ ล้วนต้องอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบสอบถามหรือแบบวัด ถือเป็นหัวใจสำคัญที่กำหนดคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้ บทนี้จะนำเสนอแนวคิดพื้นฐานและขั้นตอนสำคัญในการวัดผลและการสร้างแบบสอบถามที่มีคุณภาพตามหลักวิชาการ

1.แนวคิดเกี่ยวกับการวัดผล

การวัดผล (Measurement) ในบริบทของการวิจัยเชิงสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ หมายถึง กระบวนการกำหนดค่าตัวเลขหรือสัญลักษณ์ให้กับคุณลักษณะหรือปรากฏการณ์ตามกฎเกณฑ์ที่

กำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อให้สามารถนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์ทางสถิติได้ การวัดผลที่ดีเป็นรากฐานสำคัญของการวิจัยที่น่าเชื่อถือ เพราะช่วยให้แนวคิดนามธรรม เช่น ความพึงพอใจ แรงจูงใจ หรือทัศนคติ กลายเป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่สามารถศึกษาได้อย่างเป็นระบบ (Cohen & Swerdlik, 2018). หัวใจสำคัญของการวัดผลที่ดีคือการทำให้มั่นใจว่าเครื่องมือที่ใช้มีความ ตรง (Validity) และ เชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งเป็นคุณสมบัติทางจิตมิติ (psychometric properties) ที่สำคัญ:

- ความตรง (Validity) หมายถึง การที่เครื่องมือวัดสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างแท้จริงและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556). หากแบบสอบถามต้องการวัดเจตคติ แต่กลับไปวัดความรู้ แบบสอบถามนั้นก็ขาดความตรง ความตรงมีหลายประเภท เช่น:

- ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity): เนื้อหาของเครื่องมือครอบคลุมและเป็นตัวแทนของเนื้อหาทั้งหมดที่ต้องการวัดได้อย่างเหมาะสม (บุญชม ศรีสะอาด, 2556). ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องมักใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในการประเมิน.

- ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity): เครื่องมือวัดสามารถวัดโครงสร้างทางทฤษฎีที่นามธรรมได้อย่างถูกต้อง เช่น การวัดภาวะผู้นำหรือวัฒนธรรมองค์กร มักใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบว่าข้อคำถามจัดกลุ่มกันได้ตามแนวคิดทฤษฎีที่ตั้งไว้ (Hair et al., 2017).

- ความตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion-related Validity): ความสัมพันธ์ของคะแนนจากเครื่องมือวัดกับเกณฑ์ภายนอกที่เกี่ยวข้อง. หากเป็นความตรงเชิงพยากรณ์ (Predictive Validity) คือความสามารถในการทำนายผลลัพธ์ในอนาคต เช่น แบบวัดความถนัดพยากรณ์ผลการเรียนในอนาคตได้ดีเพียงใด หากเป็นความตรงเชิงสภาพ (Concurrent Validity) คือความสัมพันธ์กับเกณฑ์ที่วัดไปพร้อมกันหรือในเวลาใกล้เคียงกัน

- ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ความสอดคล้องและความคงที่ของผลการวัดเมื่อทำการวัดซ้ำภายใต้เงื่อนไขที่ใกล้เคียงกัน หรือความสอดคล้องภายในของข้อคำถาม (บุญชม ศรีสะอาด, 2556). เครื่องมือที่มีความเชื่อมั่นสูงจะให้ผลลัพธ์ที่ไม่แตกต่างกันมากนักเมื่อวัดซ้ำ ตัวอย่างเช่น หากใช้แบบสอบถามชุดเดิมกับกลุ่มตัวอย่างเดิมซ้ำกันหลายครั้ง ควรได้ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงกัน ความเชื่อมั่นที่นิยมใช้ได้แก่

- ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency): พิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อในเครื่องมือวัดนั้นมีความสอดคล้องกันมากน้อยเพียงใดในการวัดสิ่งเดียวกัน มักใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยค่าที่ยอมรับได้โดยทั่วไปควรอยู่ที่ 0.70 ขึ้นไป (Hair et al., 2017).

- ความคงที่ (Test-Retest Reliability): วัดโดยการนำเครื่องมือไปใช้กับกลุ่มเดิมสองครั้งในเวลาที่แตกต่างกัน แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาความสัมพันธ์กัน

2. กระบวนการสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในงานวิจัยเชิงปริมาณ เนื่องจากสามารถเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ได้ในเวลาอันสั้นและมีค่าใช้จ่ายไม่สูงนัก (Creswell, 2018). การสร้างแบบสอบถามที่มีคุณภาพต้องผ่านกระบวนการที่เป็นระบบและคำนึงถึงหลักการทางจิตวิทยาการวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ ขั้นตอนหลักในการสร้างแบบสอบถามมีดังนี้:

- กำหนดวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิด: ก่อนเริ่มสร้างข้อคำถาม ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าแบบสอบถามต้องการวัดอะไร กลุ่มเป้าหมายเป็นใคร และข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ทำอะไร (บุญชม ศรีสะอาด, 2556). การนิยามตัวแปรหรือแนวคิดที่ต้องการวัดอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การกำหนดองค์ประกอบของ "ความพึงพอใจในการบริการ" หรือ "ทัศนคติต่อการเรียนรู้" จะเป็นโครงสร้างพื้นฐานในการสร้างข้อคำถาม

- การสร้างข้อคำถาม (Item Construction): การสร้างข้อคำถามที่มีคุณภาพเป็นหัวใจสำคัญ

- ชัดเจนและเข้าใจง่าย: ใช้ภาษาที่กลุ่มเป้าหมายเข้าใจได้ง่าย หลีกเลี่ยงศัพท์เฉพาะทางที่ซับซ้อน
- กระชับ: ไม่ยาวหรือซับซ้อนเกินไป
- ไม่ชี้นำ: หลีกเลี่ยงคำถามที่นำไปสู่คำตอบใดคำตอบหนึ่ง
- วัดสิ่งเดียว: แต่ละข้อคำถามควรวัดเพียงแนวคิดเดียว
- เหมาะสมกับระดับการวัด: เลือกรูปแบบคำตอบที่เหมาะสม เช่น มาตราส่วนประมาณค่า (Likert scale), คำตอบแบบปลายเปิด, หรือคำตอบแบบสองทางเลือก

- การตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น: หลังจากร่างแบบสอบถามแล้ว ควรมีการตรวจสอบเพื่อปรับปรุงคุณภาพก่อนนำไปใช้จริง:

- การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Review/Content Validity): สร้างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง (อย่างน้อย 3-5 คน) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหา (บุญชม ศรีสะอาด, 2556). ผู้เชี่ยวชาญจะให้คะแนนความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งใช้ในการคัดเลือกข้อคำถามที่เหมาะสม

- การทดลองใช้ (Pilot Testing): นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมายจริง (ประมาณ 30-50 คน) (Creswell, 2018). เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในข้อคำถาม ระยะเวลาในการตอบ ปัญหาทางเทคนิค หรือความกำกวมของภาษา ข้อมูลจากการทดลองใช้จะนำมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น.

- การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ: เมื่อแบบสอบถามได้รับการปรับปรุงจนสมบูรณ์แล้ว ให้นำไปเก็บข้อมูลจริงจากกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ทางสถิติ (สำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ ควรมีขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับการวิเคราะห์ที่เลือกใช้ เช่น ไม่น้อยกว่า 200 คนสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ) (Hair et al., 2017). จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมืออย่างละเอียด

- การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง: โดยทั่วไปนิยมใช้ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis - EFA) หรือ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis - CFA) เพื่อยืนยันว่าข้อคำถามแต่ละชุดวัดองค์ประกอบตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ และมีความสัมพันธ์กันตามทฤษฎี (Hair et al., 2017).

- การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น คำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) สำหรับแต่ละองค์ประกอบหรือสำหรับแบบสอบถามทั้งฉบับ เพื่อประเมินความสอดคล้องภายในของข้อคำถาม (บุญชม ศรีสะอาด, 2556).

การดำเนินการตามขั้นตอนเหล่านี้อย่างเคร่งครัดจะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถสร้างแบบสอบถามและเครื่องมือวัดที่มีคุณภาพสูง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการได้มาซึ่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงในการวิจัยและพัฒนาต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ญัฐญาณี ธนาฤทธิ์ (2567) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะตามอัตลักษณ์นิสิตที่มหาวิทยาลัยพะเยากำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาการวิจัยการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) เพื่อพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (face validity) ขั้นตอนที่ 4 การศึกษานำร่อง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านกิจการนิสิต ประกอบด้วย รองอธิการบดีฝ่ายคุณภาพนิสิต ผู้ช่วยอธิการบดี ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต คณะกรรมการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับการจัดการข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิต ผู้นำนิสิตและนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารมหาวิทยาลัยด้านกิจการนิสิต คณะกรรมการพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับการจัดการข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิต ผู้นำนิสิตและนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 67 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์ และแบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา เป็นแบบสอบถามแบบมาตราวัด (rating scale) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการ

สัมพัทธ์แบบมีโครงสร้างหรือแบบกึ่งโครงสร้าง และการทำแบบวัดคุณลักษณะตามอัตลักษณ์นิสิตที่มหาวิทยาลัยพะเยา นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ และตรวจให้คะแนน และดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) กระบวนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างประเมินแบบสอบถามอย่างอิสระ แล้วรวบรวมข้อมูลเพื่อนำผลไปวิเคราะห์ เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยโปรแกรม STATA นำเสนอโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic)

ผลการศึกษาพบว่า แบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่พัฒนาขึ้น เป็นแบบสอบถามที่มีข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน 1.ด้านสุนทรียภาพ มีข้อคำถาม จำนวน 3 ข้อ 2.ด้านสุขภาพ มีข้อคำถาม จำนวน 2 ข้อ 3 ด้านบุคลิกภาพ มีข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อและดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่น พบมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.953 มีความเชื่อถือได้สรุป ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ในภาพรวมแบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ที่พัฒนาขึ้นมีความเชื่อมั่นสูง แสดงว่าแบบวัดมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการวัดคุณลักษณะตามอัตลักษณ์นิสิตที่มหาวิทยาลัยพะเยากำหนดได้

- อัจฉริยา เล็กเพชร, ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ ,พิกุล เอกวรารังกูร(2558) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้ 1. เพื่อสร้างแบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2. เพื่อศึกษาหาคุณภาพของแบบวัดคุณ ลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำหรับนิสิต ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ สำหรับแปลความหมายคะแนนของแบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 4. เพื่อสร้างคู่มือการใช้แบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้แบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มีคุณภาพและเป็นมาตรฐาน เพื่อให้ผู้บริหารมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิตและผู้บริหารในแต่ละคณะ มีเครื่องมือสำหรับตรวจสอบประเมินคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ของนิสิตระดับปริญญาตรี หลังจากสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละปีการศึกษา แล้วนำผลจากการวัดไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย การ

จัดกิจกรรมพัฒนานิสิตเพื่อช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะนิสิตในเรื่องสำนึกดี มุ่งมั่นสร้างสรรค์ สามัคคี ตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่อไป

- บทความวิจัยเรื่อง การสร้างแบบวัดคุณลักษณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวนทั้งสิ้น 365 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบคุณลักษณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ฉบับ ฉบับละ 30 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ 1 ฉบับ และแบบตรวจสอบรายการ 1 ฉบับ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

แบบวัดเชิงสถานการณ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.667 ถึง 1.000 มีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.289 ถึง 0.659 มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.213 ถึง 0.688 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (KR-20) เท่ากับ 0.880 โดยที่แบบวัดเชิงสถานการณ์ ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านความอยากรู้ อยากเห็น ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความพยายามในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ด้านความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อม ด้านความเป็นผู้นำ และด้านความตระหนักถึงสังคมและวัฒนธรรม มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.142, 0.213, 0.211, 0.172, 0.180 และ 0.228 ตามลำดับแบบตรวจสอบรายการ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.667 ถึง 1.000 มีค่าความเชื่อมั่น (Alpha-Coefficient) ทั้ง 6 ด้าน เท่ากับ 0.882, 0.757, 0.825, 0.691, 0.598 และ 0.791 ตามลำดับ

- รองศาสตราจารย์ ดร.ปรกรณ์ ประจัญบาน ได้ทำการวิจัยและพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1,100 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบวัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 97 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความตรงเชิงเนื้อหาด้วยสูตร IOC ค่าอำนาจจำแนกด้วยสูตร Item Total Correlation ค่าความเที่ยงด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบพหุระดับ (MCFA) และความตรงเชิงโครงสร้างและความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบพหุระดับและพหุกลุ่ม (MMCF) ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ได้จากการพัฒนามีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำแนกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ทักษะการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด 17 พฤติกรรมบ่งชี้ และรายการวัดและประเมิน 29 ข้อ องค์ประกอบที่ 2

- คณัฐชา เพ็ชรนวล ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตปริญญาตรีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 357 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ F-test (One-way ANOVA) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ทางสถิติในด้านสังคมศาสตร์ผลการวิจัยพบว่า นิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (79.3%) และศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 2 (26.6%) และชั้นปีที่ 4 (26.6%) ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างจริง ($\bar{x} = 2.08$) และพิจารณาเป็นรายด้านจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ($\bar{x} = 2.25$) รองลงมาเป็นด้านการมีตัวแบบด้านจิตอาสา ($\bar{x} = 2.15$) ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง ($\bar{x} = 2.12$) ด้านการสนับสนุนทางสังคม ($\bar{x} = 2.04$) และด้านแรงจูงใจอาสา ($\bar{x} = 1.8$) ตามลำดับ

- ทักษะการคิดและการแก้ปัญหา ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด 18 พฤติกรรมบ่งชี้ และรายการวัดและประเมิน 32 ข้อ องค์ประกอบที่ 3 ทักษะการสื่อสาร สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด 15 พฤติกรรมบ่งชี้ และรายการวัดและประเมิน 18 ข้อ และองค์ประกอบที่ 4 ทักษะชีวิตและคุณลักษณะเพื่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด 12 พฤติกรรมบ่งชี้และรายการวัดและประเมิน 18 ข้อ แบบวัดได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีความตรงเชิงเนื้อหาทุกข้อ (IOC ระหว่าง 0.6 - 1.0) ผ่านการทดลองใช้กับนักเรียนเพื่อหาค่าอำนาจจำแนก ความตรงเชิงโครงสร้าง ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดล และความเที่ยง พบว่า แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ทุกข้อ มีค่าระหว่าง .259 - .773 มีความตรงเชิงโครงสร้างทุกข้อ โมเดลการวัด ไม่แปรเปลี่ยนระหว่างโรงเรียน 2 จังหวัด และแบบวัดแต่ละองค์ประกอบมีค่าความเที่ยงในระดับสูง มีค่าระหว่าง .935 ถึง .964

- รมย์รัมภา ญัฐธัญตริจ(2562) กล่าวใน การบริหารกิจการนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 ไว้ว่าการบริหารกิจการนักศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาจัด ให้มีขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ร่วมกันทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษา โดยมุ่งส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียนนอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติ ซึ่งเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ความสามารถที่ได้ไปใช้จริง และเป็นการถ่ายโยงการเรียนรู้สู่การปฏิบัติได้ ที่เน้นการพัฒนาบุคคล ร่างกาย จิตใจ บุคลิกภาพ แนวคิด ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาจึงเป็น สิ่งสำคัญ ซึ่งฝ่ายกิจการนักศึกษาจะทำหน้าที่คอยดูแลนักศึกษา ให้นักศึกษามีความพร้อมในเรื่องของ การศึกษาและการพัฒนานักศึกษาเพื่อให้เป็นบุคคลที่ได้รับความรู้อย่างสมบูรณ์ จึงถือเป็นภารกิจที่ สำคัญของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาและงานด้านกิจการนักศึกษา เพื่อให้ได้ บัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพและสมรรถนะในการแข่งขันทั้งตลาดแรงงานใน ประเทศและต่างประเทศ รวมไปถึงจนถึงการดำเนินการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตใน ศตวรรษที่ 21 สิ่งสำคัญที่สุดคือ การปลูกฝังให้นักศึกษาระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนา ความคิดของตนเอง บนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต ซึ่งจะช่วยเตรียมความพร้อม ให้กับผู้เรียนได้รู้จักคิด เรียนรู้การทำงาน การรู้จักการแก้ปัญหา การสื่อสาร และการร่วมมือทำงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิต รูปแบบและวิธีการสอนจึงมีความจำเป็นต้องมุ่งให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ ความรู้ จากกระบวนการเรียนรู้ด้วยการกระทำ จากงานหรือจากกิจกรรมในบริบทหรือปัญหาในโลกที่ เป็นจริง

- วันเพ็ญ อมรสิน และคณะ (2556) ได้ทำการศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์ของงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัย มหาสารคาม กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการ ศึกษา 2555 จำนวน 1,500 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการศึกษาอัตลักษณ์ นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม อยู่ในระดับ มากทุกด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบต่อ สังคม และด้านความสามัคคี 2) อัตลักษณ์นิสิตกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำ คัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านความสามัคคีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำ คัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) อัตลักษณ์นิสิตกลุ่ม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำ คัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และด้าน ความสามัคคี

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) อัตลักษณ์นิสิต กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ ต่อสังคม และด้านความสามัคคี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- ทวีศักดิ์ อินทโชติ และคณะ (2562)ทำการศึกษาอัตลักษณ์และการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยรัฐบาลแห่งหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิตและเพื่อศึกษาการพัฒนาอัตลักษณ์ ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 450 คน โดยสุ่มแบบ Quota Sampling ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ เมื่อในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่า t-test วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA) ผลการวิจัย พบว่า 1) อัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78แยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านสำนึกดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 อยู่ในระดับมาก ด้านมุ่งมั่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 อยู่ในระดับมาก ด้านสามัคคี มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับมาก และด้านสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 2) การศึกษาการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานครโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 แยกเป็นรายด้าน คือ ด้านกิจกรรมมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 อยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ4.04 และด้านกิจกรรมเพื่อสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 3) เพศแตกต่างกันมีผลต่ออัตลักษณ์ที่แตกต่างกันโดยนิสิตชายมีอัตลักษณ์น้อยกว่านิสิตหญิง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านมุ่งมั่น ด้านสร้างสรรค์และด้านสามัคคี และเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่ไม่ต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 4) คณะแตกต่างกันมี ผลต่ออัตลักษณ์ที่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านสำนึกดี ด้านมุ่งมั่นและด้านสร้างสรรค์ และมีความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่ไม่ต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

- ฉัตรทิพย์ สุวรรณชิน และพนมพร จันทร์ปัญญา(2558) กล่าวไว้ในการสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา โดยสรุปว่า การสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการเตรียมความพร้อมผู้เรียนสู่การประกอบอาชีพในอนาคต ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งการสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียนนั้น มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกระบวนการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ ดังนั้น ประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษา และการบริหารจัดการของ

สถาบันอุดมศึกษาซึ่งประกอบ ด้วยปัจจัยด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านหลักสูตร ด้านผู้บริหาร ด้านสภาพแวดล้อม และด้านระบบประกันคุณภาพการศึกษา จะเป็นปัจจัย สำคัญที่ส่งผลให้ การสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียนประสบ ความสำเร็จ

- เดโซ แชน้ำแก้ว และคณะ (2563) ได้ศึกษาถึงคุณภาพบัณฑิตตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและอัตลักษณ์บัณฑิตสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช พบว่าพบว่า 1.คุณภาพบัณฑิตตามมาตรฐานการศึกษาของชาติโดยรวมอยู่ในระดับมากด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้เรียนรู้อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ พลเมืองเข้มแข็งอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมอยู่ในระดับมาก 2.คุณภาพบัณฑิตตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาคือ ลักษณะบุคคลอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความรู้อยู่ในระดับมาก 3.อัตลักษณ์ของบัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ นักคิดอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

- วิราภรณ์ จันทศิลป์ พร้อมด้วยธนศักดิ์ จันทศิลป์ ,มนัสสุนันท์ ทรัพย์มี ,มนัสนันท์ หัตถศักดิ์ , จิตตินันท์ บุญสุธิรกุล ได้ทำการศึกษา เรื่อง อัตลักษณ์นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของอัตลักษณ์ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ เพื่อเปรียบเทียบอัตลักษณ์ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กับตัวแปรข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของนิสิต รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตชั้นปีที่ 1 ทุกวิทยาเขตที่เข้ามาตอบแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต ในระบบฟาร์ม(เรียน)รู้ มก. (KU Learning Farm) จำนวน 13,120 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยให้นิสิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาศาสตร์แห่งแผ่นดิน (01999111) เข้ามาตอบแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในระบบฟาร์ม(เรียน)รู้ มก. (KU Learning Farm) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดอัตลักษณ์ นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไป ของข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง และอัตลักษณ์ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง และอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยใช้ chi-square ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีอัตลักษณ์ด้านสำนึกดี (Mean= 4.29, SD. =.51) รองลงมาคือ สามัคคี (Mean =4.25, SD. =.55) มีคะแนนเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ส่วนด้านสร้างสรรค์และมุ่งมั่น เรียงตามลำดับ (Mean=3.99, SD. =.57) (Mean =

3.94, SD. = .54) มีคะแนนเฉลี่ยระดับมาก ส่วนการเปรียบเทียบอัตลักษณ์กับเพศ ผลการเรียนรู้ คณะ และวิทยาเขต พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

- เพชรรัตน์ โชครุ่ง และ จารุวรรณ สกฤคกุล ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของนิสิตตาม อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะของนิสิต ตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใน 4 ด้าน คือ สำนึกดี มุ่งมั่น สร้างสรรค์ และสามัคคี จำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปี กลุ่มสาขาวิชา และวิธีการเลี้ยงดูของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย นิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ปี การศึกษา 2556 จำนวนทั้งสิ้น 373 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 60 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.904 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบเป็น รายคู่ ในกรณีที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิจัย 1) นิสิตมีคุณลักษณะของนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตมีคุณลักษณะของนิสิตตามอัตลักษณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในด้านสำนึกดี ด้านมุ่งมั่น และด้านสามัคคีอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้าน สร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง 2) นิสิตชายและนิสิตหญิง มีคุณลักษณะของนิสิตตามอัตลักษณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ด้านสำนึกดี ด้านมุ่งมั่น และด้านสามัคคี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนด้านสร้างสรรค์ไม่พบความแตกต่าง 3) นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีคุณลักษณะของ นิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน 4) นิสิตที่กลุ่ม สาขาวิชาต่างกัน มีคุณลักษณะของนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยรวมและในแต่ละ ด้านไม่แตกต่างกัน 5) นิสิตที่ได้รับวิธีการเลี้ยงดูของครอบครัวต่างกัน มีคุณลักษณะของนิสิต ตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสำนึกดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

- สราวุฒิ พงษ์พิพัฒน์ พร้อมด้วยภัทร ยันตรกรและธัชกร พุกกะมาน ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีจุดประสงค์คือการศึกษาพฤติกรรม สุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ลงทะเบียนเรียนในรายวิชากีฬาเพื่อสุขภาพ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โดยเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 396คน ใช้แบบสอบถาม พฤติกรรมสุขภาพเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย ผลการศึกษาโดยสรุปพบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการบริโภค อาหารและเครื่องดื่มที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ การรับประทานอาหารไม่ครบ 3 มื้อ ส่วนใหญ่ไม่

รับประทานอาหารเมื่อเช้า การเติมน้ำตาล และน้ำปลา เพื่อเพิ่มรสชาติอาหารมากเกินไป การรับประทานอาหารที่มีไขมันสูง น้ำอัดลม และอาหารจานด่วน และขนมกรุบกรอบ/ ขบเคี้ยว ซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาพได้ในระยะยาว นักศึกษาส่วนใหญ่มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพและผ่อนคลายความเครียด นักศึกษาที่มีภาวะความเครียด ส่วนใหญ่สามารถจัดการได้อย่างเหมาะสมแต่ยังมีบางส่วนที่มีพฤติกรรมจัดการกับความเครียดที่เสี่ยงต่อสุขภาพ เช่น การดื่มสุรา หรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ และไปเที่ยวแหล่งบริการ และนักศึกษส่วนใหญ่ไม่สูบบุหรี่ และในส่วนที่ยังสูบมีความคิดที่จะเลิกสูบบุหรี่ในอนาคต อย่างไรก็ตาม นักศึกษาส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉพาะการดื่มก่อนขับขียานพาหนะ ที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัยและเครื่องมือที่ใช้

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) เพื่อหาแนวทางและการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา วิธีการวิจัยประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหาแนวทางการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้วิจัยศึกษาหาแนวทางการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาตามกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ “อัตลักษณ์” ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา โดยศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสาร และแบบประเมินพฤติกรรมต่างๆ และรวบรวมข้อมูลจัดทำเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา

เป็นขั้นตอนของการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาของคำถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินด้วยแบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตามแบบประเมิน index of item objective congruence (IOC) ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีคะแนนประเมิน IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 มาใช้ในการปรับปรุงเครื่องมือประเมิน และแก้ไขเนื้อหาพัฒนาแบบวัด

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษานำร่อง

การศึกษานำร่อง คือ การนำแบบวัดที่ผ่าน IOC และไปประเมินในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คนเพื่อประเมินค่าความเที่ยง (reliability) กำหนดค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ที่เหมาะสมควรมากกว่า 0.70

ขั้นตอนที่ 4 เก็บข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ผ่านการวัดและปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว เก็บข้อมูล โดยการนำแบบวัดไปประเมินในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 422 คน

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์และประเมินผล

นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยามาวิเคราะห์ ประเมินผล ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ได้แก่ ความถี่ (จำนวน) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อประเมินแบบวัดอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา

การแปลผลค่าเฉลี่ย 5 ระดับ

การแปลผลจะนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับช่วงคะแนนที่กำหนดไว้ ดังนี้
 ค่าเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00 หมายความว่า มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49 หมายความว่า มีความเห็นด้วยในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49 หมายความว่า มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 หมายความว่า มีความเห็นด้วยในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 หมายความว่า มีความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ก. ประชากรเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษานำร่อง

- นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ชั้นปีที่ 4 คณะรวมคณะ

ขั้นตอนที่ 4 เก็บข้อมูล

- นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ชั้นปีที่ 4 ที่สังกัดใน 17 คณะ 1 วิทยาลัย

ข. การเลือกตัวอย่าง

(1)เกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion criteria) ของประชากรเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษานำร่อง(กลุ่มที่ 1)

- นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา นิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยพะเยา ที่มีสถานะ กำลังศึกษา คณะรวมคณะ
 จำนวน 50 คน ที่ยินยอมเข้าร่วมงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 เก็บข้อมูล(กลุ่มที่ 2)

- นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา นิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยพะเยา ที่มีสถานะ กำลังศึกษาสังกัดใน 17 คณะ
 1 วิทยาลัย รวมจำนวน 422 คน ที่ยินยอมเข้าร่วมงานวิจัย (ซึ่งต้องไม่ซ้ำกับนิสิตกลุ่มที่ 1 ในขั้นตอน
 การศึกษานำร่อง)

หมายเหตุ กำหนดนิสิตเฉพาะ ชั้นปีที่ 4 เนื่องจากเป็นผู้ที่ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมที่พัฒนาอัตลักษณ์
 นิสิตแล้วอย่างน้อยจำนวน 3 ปี เหมือนกันทุกคน

(2)เกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria) ของประชากรเป้าหมาย

อาสาสมัครตอบคำถามหรือให้ข้อมูลได้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ เช่น ระหว่างการดำเนินการวิจัยมีอาการ
 เจ็บป่วยหรือมีปัญหาด้านการสื่อสารที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อมูลได้

(3)เกณฑ์การถอน (Withdrawal Criteria) ของประชากรเป้าหมาย

3.1 ปฏิเสธการให้สัมภาษณ์

3.2 ไม่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการ ทางผู้วิจัยจะดำเนินการคัดออกจากกลุ่มตัวอย่างโดยทันที

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่เลือกเข้าศึกษาสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมได้ด้วยตนเอง โดย สามารถทำบันทึก การขอลถอนตัว หรือแจ้งผู้วิจัยด้วยวาจาเพื่อออกจากการเป็นอาสาสมัครได้ การถอนตัวหรือถูกให้ถอน ตัวจากโครงการวิจัย อาสาสมัคร ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยสามารถถอนตัวจากโครงการวิจัยได้ทุกเมื่อไม่ จำเป็นต้องร่วมโครงการวิจัยจนสิ้นสุดโครงการ

(4) เกณฑ์การยุติโครงการ (Termination of study criteria)

อาสาสมัครมีความประสงค์ขอยุติการเข้าร่วมงานวิจัย มากกว่า 50 %

ค. ขนาดตัวอย่าง

ขนาดตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 472 คน โดยใช้วิธีคำนวณหาประชากรกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane (ทาโร ยามาเน)

หาสูตรแทนค่า $n = N / (1 + (5,000 * (0.05)^2))$

จำนวนประชากรที่ศึกษา (N) 5,000

ระดับความคลาดเคลื่อน (e) 5%

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (S) 370

แบ่งออก 2 กลุ่มในการทำการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษานำร่อง (กลุ่มที่ 1)

- นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา นิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยพะเยา ที่มีสถานะ กำลังศึกษา คณะรวมคณะ จำนวน 50 คน ที่ยินยอมเข้าร่วมงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 เก็บข้อมูล (กลุ่มที่ 2)

- นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา นิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยพะเยา ที่มีสถานะ กำลังศึกษา สังกัดใน 17 คณะ 1 วิทยาลัย รวมจำนวน 422 คน ที่ยินยอมเข้าร่วมงานวิจัย (ซึ่งต้องไม่ซ้ำกับนิสิตกลุ่มที่ 1 ใน ขั้นตอนการศึกษานำร่อง)

วิธีดำเนินการวิจัย

ก. การแบ่งกลุ่มเพื่อทำการศึกษา

แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 กลุ่มการศึกษานำร่อง

จำนวน 50 คน คือ การนำแบบวัดที่ผ่าน IOC และไปประเมินในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คนเพื่อ ประเมินค่าความเที่ยง (reliability) กำหนดค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ที่เหมาะสมควรมากกว่า 0.70

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเก็บข้อมูล

จำนวน 422 คน นำแบบสอบถามที่ผ่านการวัดและปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว เก็บข้อมูล โดย การนำแบบวัดไปประเมินในกลุ่มตัวอย่าง ที่กำหนดไว้

ข. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) เพื่อหาแนวทางและการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 หาแนวทางการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้วิจัยศึกษาหาแนวทางการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาตามกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ “อัตลักษณ์” ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา โดยศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เอกสาร และแบบประเมินพฤติกรรมต่างๆ และรวบรวมข้อมูลจัดทำเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา

เป็นขั้นตอนของการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาของคำถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินด้วยแบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตามแบบประเมิน index of item objective congruence (IOC) ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีคะแนนประเมิน IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 มาใช้ในการปรับปรุงเครื่องมือประเมิน และแก้ไขเนื้อหาพัฒนาแบบวัด

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษานำร่อง

การศึกษานำร่อง คือ การนำแบบวัดที่ผ่าน IOC และไปประเมินในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คนเพื่อประเมินค่าความเที่ยง (reliability) กำหนดค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ที่เหมาะสมควรมากกว่า 0.70

ขั้นตอนที่ 4 เก็บข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ผ่านการวัดและปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว เก็บข้อมูล โดย การนำแบบวัดไปประเมินในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 422 คน

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์และประเมินผล

นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยามาวิเคราะห์ ประเมินผลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ได้แก่ ความถี่ (จำนวน) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อประเมินแบบวัดอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาเป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัด (rating scale) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity)

นำแบบสอบถาม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ จำนวน 5 ท่าน แบ่งออกเป็น จากหน่วยงานภายในจำนวน 3 ท่าน และหน่วยงานภายนอก จำนวน 2 ท่าน เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุม และความสอดคล้อง ของคำถาม เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.8 - 1.0

การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

นำแบบสอบถาม ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ใกล้เคียงกับตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) การใช้แบบสอบถาม
- 2) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือแบบกึ่งโครงสร้าง
- 3) การสัมภาษณ์เชิงลึก
- 4) การสนทนากลุ่ม
- 5) การสังเกต
- 6) การทำแบบทดสอบ / แบบวัด
- 7) อื่นๆ

กระบวนการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างประเมินแบบสอบถามอย่างอิสระ โดยจัดทำเครื่องมือให้อยู่ในรูปแบบเอกสารขนาด A4 และแจกจ่ายให้กลุ่มตัวอย่างทำ โดยการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังคณะวิชาขอความอนุเคราะห์นิสิตในสังกัดตอบแบบสอบถาม แล้วรวบรวมข้อมูลเพื่อนำผลไปวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยามาวิเคราะห์ ประเมินผล ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ได้แก่ ความถี่ (จำนวน) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อประเมินแบบวัดอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา

ปัญหาด้านจริยธรรม

ก. ความเสี่ยงที่อาจเกิดต่ออาสาสมัครที่เข้าร่วมในโครงการวิจัย

เนื่องจากการดำเนินการวิจัยเป็นการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเท่านั้น จึงไม่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยมีการปกปิดข้อมูลของอาสาสมัครและมีการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล รวมถึงข้อมูลทุกอย่างจัดเก็บไว้ในระบบ คอมพิวเตอร์ ซึ่งมีการกำหนดสิทธิ์หรือรหัสผ่านสำหรับเข้าถึงข้อมูล หลังจากการดำเนินการวิจัยเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว จะดำเนินการลบข้อมูลที่เกี่ยวข้องออกจากระบบภายใน 1 ปี ทั้งนี้ อาสาสมัครสามารถมั่นใจได้ว่าไม่มีความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงทางร่างกาย ทางจิตใจ และทางสังคม และส่งผลกระทบต่ออาสาสมัคร แต่หากข้อคำถามบางข้อทำให้ท่านเกิดความรู้สึกเครียดหรือไม่สบายใจ ท่านอาจไม่ตอบคำถามในข้อเหล่านั้นได้ และสามารถแจ้งผู้วิจัยทราบเพื่อแจ้งเหตุผลหรือเพื่อความสบายใจของท่าน

ข. มาตรการในการลดความเสี่ยงหรือการวางแผนแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

หากท่านมีข้อสงสัยใดๆเกี่ยวกับความเสี่ยงที่อาจได้รับจากการเข้าร่วมในโครงการวิจัย ท่านสามารถสอบถามจากผู้ทำวิจัยได้ตลอดเวลา หากมีการค้นพบข้อมูลใหม่ ๆ ที่อาจมีผลต่อความปลอดภัยของท่านในระหว่างที่ท่านเข้าร่วมในโครงการวิจัยผู้ทำวิจัยจะแจ้งให้ท่านทราบทันที เพื่อให้ท่านตัดสินใจว่าจะอยู่ในโครงการวิจัยต่อไปหรือจะขอถอนตัวออกจากกรวิจัย

ค. วิธีการเข้าถึงประชากรกลุ่มเป้าหมายหรืออาสาสมัคร

(1) สถานที่ที่จะเข้าถึงประชากรกลุ่มเป้าหมายหรืออาสาสมัคร

คณะวิชาที่กลุ่มเป้าหมายสังกัด

(2) กระบวนการเข้าถึงประชากรกลุ่มเป้าหมายหรืออาสาสมัคร

ทำหนังสือเชิญเข้าร่วมทำแบบสอบถาม โดยการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังคณะวิชาขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์ให้นิสิตในสังกัดให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

(3) การใช้สื่อช่วยประชาสัมพันธ์ในการเชิญชวนให้เข้าร่วมการวิจัย

มี

ไม่มี

ง. กระบวนการขอความยินยอมจากอาสาสมัคร

ผู้เข้าร่วมทำแบบสอบถามงานวิจัยลงนามยินยอมแบบแสดงความยินยอมแบบเป็นลายลักษณ์อักษร (HREC-UP-HSS 05) เพื่อเป็นการยินยอมจากอาสาสมัคร ที่เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ณ คณะที่ตนสังกัด

จ. ประเด็นความอ่อนไหวทางสังคมและวัฒนธรรมต่างๆ

- ไม่มี -

ฉ. แผนการรักษาความลับและทำลายข้อมูลของอาสาสมัคร

การดำเนินงานวิจัยนี้จัดเก็บข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์และจะดำเนินการลบข้อมูลที่เกี่ยวข้องออกจากระบบภายใน 1 ปี และดำเนินการทำลายตามพระราชบัญญัติความลับของข้อมูลในระบบสารสนเทศเป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560

จริยธรรมในมนุษย์

ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยพะเยา HREC-UP-HSS 2.2/181/68

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาตามกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ “อัตลักษณ์” ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยดังนี้ 1. เพื่อศึกษาแนวทางและสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา 2. เพื่อสำรวจความมีอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา

1. ผลการศึกษาแนวทางและสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา

2. ผลการสำรวจความมีอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา

1. ผลการศึกษาแนวทางและสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหาแนวทางและการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยทำการศึกษาหาข้อมูล ทบทวนวรรณกรรม และรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งศึกษาแบบประเมินพฤติกรรมต่างๆ ตามแนวคิดเรื่อง "อัตลักษณ์" (Identity) โดยศึกษาตามกรอบที่เกี่ยวข้องกับ “อัตลักษณ์” ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า อัตลักษณ์นิสิตของมหาวิทยาลัยพะเยาประกอบด้วย ความเป็นผู้มี “สุนทรียภาพ สุขภาพ และบุคลิกภาพ” ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ สุนทรียภาพ หมายถึง เป็นผู้มี ความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติ ตลอดจนคุณค่าในวิชาชีพของตน สุขภาพ หมายถึง เป็นผู้มีสุขนิสัยและสุขภาพที่ดี บุคลิกภาพ หมายถึง เป็นผู้มี ความสุภาพ อ่อนน้อม มีจิตสาธารณะ และรับผิดชอบต่อสังคมภายใต้กรอบ ชื่อสัตย์ มีวินัย ใจอาสา อีกทั้งศึกษาแบบประเมินพฤติกรรมต่างๆ จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลต่างๆ นำมาสร้างเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในครั้งนี้ คือ แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวมีข้อคำถามจำนวน 39 ข้อคำถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลสภาพทั่วไป เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ ตอนที่ 2 สอบถามพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน 1. สุนทรียภาพ 2. สุขภาพ 3. บุคลิกภาพ จำนวน 30 ข้อ

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา

หลังจากผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรียบร้อยแล้ว คือ แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา จึงดำเนินการเพื่อทำการตรวจสอบว่าเครื่องมือดังกล่าวสามารถวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาหรือคุณลักษณะที่ต้องการศึกษาอย่างครบถ้วนหรือไม่ โดยนำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ดำเนินการพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ของการวัดมากน้อยเพียงใด เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาของคำถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินด้วยแบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตามแบบประเมินดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) ได้ผลดังนี้

- ค่าความสอดคล้องของเนื้อหาของเครื่องมือ (ค่า IOC) จำนวน 30 ข้อ มีค่าคะแนนรายข้อที่คำนวณได้ มีค่าเฉลี่ยรายข้อตั้งแต่ อยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของเนื้อหา IOC ได้ค่าระหว่าง 0.8 และ 1.00 ทุกข้อ ผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยได้

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษานำร่อง

หลังจากนั้นทำการคัดเลือกข้อคำถามในแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่มีคะแนนประเมิน IOC มาใช้ในการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำแก้ไขเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญแนะนำ และนำแบบสอบถาม แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่ผ่าน IOC โดยเลือกข้อคำถาม ที่มีค่า α ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ถือว่า ไปทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เพื่อประเมินค่าความเชื่อมั่น (Reliability) กำหนดค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) และซึ่งพบว่า แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.803 มีความเชื่อถือได้ รายข้อตั้งแต่ .823 ผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้

ตารางที่ 1 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.803	.823	30

การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น Cronbach Alpha ได้ค่ารวม = .803 รายข้อตั้งแต่ .823 มีความเชื่อถือได้ ผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้

ขั้นตอนที่ 4 เก็บข้อมูล

นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่ผ่านการวัดและปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว เก็บข้อมูล โดยการนำแบบวัดไปประเมินในกลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ชั้นปีที่ 4 ที่สังกัดใน 17 คณะ 1 วิทยาลัย รวม 18 กลุ่ม จำนวน 422 คน

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์และประเมินผล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิตในระดับชั้นปีที่ 4 ทั้ง 18 คณะ รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูล ทั้งหมด 422 คน วิเคราะห์ข้อมูล ทั้งหมด 3 ด้าน 1.ด้านสุนทรียภาพ 2.ด้านสุขภาพและด้านบุคลิกภาพ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ประเมินผล ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ได้แก่ ความถี่ (จำนวน) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อประเมินแบบวัดอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา

การแปลผลค่าเฉลี่ย 5 ระดับ

การแปลผลจะนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับช่วงคะแนนที่กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 ถึง 5.00 หมายความว่า มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 ถึง 4.49 หมายความว่า มีความเห็นด้วยในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 ถึง 3.49 หมายความว่า มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 ถึง 2.49 หมายความว่า มีความเห็นด้วยในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.49 หมายความว่า มีความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

2.ผลการวิเคราะห์แบบวัดอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของสถานะผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	100	23.40
หญิง	322	76.60
รวม	422	100

ตารางที่ 3 ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดคณะ

สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1 คณะเกษตรศาสตร์ฯ	35	8.20
2 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศฯ	32	7.50
3 คณะนิติศาสตร์	22	5.20
4 คณะพยาบาลศาสตร์	27	6.30
5 คณะแพทยศาสตร์	18	4.20
6 คณะเภสัชศาสตร์	49	11.50
7 คณะบริหารธุรกิจฯ	19	4.40
8 คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์	26	6.10
9 คณะวิศวกรรมศาสตร์	28	6.60
10 คณะศิลปศาสตร์	30	7.00
11 คณะสถาปัตยกรรมฯ	25	5.90
12 คณะสหเวชศาสตร์	23	5.40
13 คณะพลังงานฯ	22	5.20
14 คณะสาธารณสุขศาสตร์	38	8.90
15 วิทยาลัยการศึกษา	28	6.60
16 ทันตแพทยศาสตร์	18	4.20
17 คณะรัฐศาสตร์ฯ	22	5.20
18 คณะวิทยาศาสตร์	25	5.90
รวม	422	100

ตารางที่ 4 ตารางส่วนสูงและน้ำหนัก

คำนวณค่า BMI

สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
น้ำหนักปกติ	216	51.60
อ้วน	73	17.10
อ้วนมาก	60	14.10
ผอมเกินไป	73	17.10
รวม	422	100.00

ตารางที่ 5 นิติมิโรคประจำตัวหรือไม่

สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีโรคประจำตัว	370	86.70
มีโรคประจำตัว	52	12.20
รวม	422	100.00

ตารางที่ 6 ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อพัฒนานิสิตด้านสุนทรียภาพ

สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	8	1.90
มาก	43	10.10
ปานกลาง	140	32.80
น้อย	148	34.70
น้อยที่สุด	81	19.00
รวม	422	100.00

ตารางที่ 7 ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อพัฒนานิสิตด้านสุขภาพ

สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	17	4.00
มาก	35	8.20
ปานกลาง	103	24.10
น้อย	75	17.60
น้อยที่สุด	192	45.00
รวม	422	100.00

ตารางที่ 8 ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อพัฒนานิสิตด้านบุคลิกภาพ

สถานะผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	39	9.10
มาก	76	17.80
ปานกลาง	115	26.90
น้อย	101	23.70
น้อยที่สุด	90	21.10
รวม	422	100.00

จากตารางที่ 2 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 76.60 และเป็นเพศชายจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 23.40

จากตารางที่ 3 ตารางจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคณะ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดคณะทั้งหมด 18 คณะ คณะที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ คณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 11.50 รองลงมาคณะสาธารณสุขศาสตร์ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 8.90 คณะเกษตรศาสตร์ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.20 และตอบแบบสอบถามน้อยที่สุด คือ คณะแพทยศาสตร์ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.20 ตามลำดับ

จากตารางที่ 4 ตารางส่วนสูง และน้ำหนักเพื่อตรวจสุขภาพของนักศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสุขภาพที่ดีมีส่วนสูงและน้ำหนักปกติ จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 51.60 รองลงมามีสุขภาพที่ไม่เหมาะสมกับวัย สองด้านที่มีค่าเท่ากันคือ 1. อ้วน จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 17.10 2.ผอมเกินไป จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 17.10 และอ้วนมาก จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 จากผลการวิเคราะห์พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีสุขภาพดีและมีสุขภาพที่ อ้วน ผอมเกินไป และอ้วนมากที่ต้องได้รับการแนะนำเรื่องการดูแลสุขภาพตามลำดับ

จากตาราง 5 นักศึกษามีโรคประจำตัวหรือไม่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสุขภาพดี ไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 370 คน คิดเป็นร้อยละ 86.70 และมีโรคประจำตัว จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 52.20 ตามลำดับ

จากตารางที่ 6 ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อพัฒนานิสิตด้านสุนทรียภาพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมน้อย จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70 รองลงมาคือปานกลาง จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80 และน้อยที่สุดคือมากที่สุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 1.90 ตามลำดับ

จากตารางที่ 7 ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อพัฒนานิสิตด้านสุขภาพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมน้อยที่สุด จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมา เข้าร่วมปานกลาง จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 24.10 เข้าร่วมน้อย จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 127.60 เข้าร่วมมากที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

จากตารางที่ 8 ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่อพัฒนานิสิตด้านบุคลิกภาพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมปานกลาง จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 26.90 รองลงมา เข้าร่วมกิจกรรมน้อย จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 23.70 เข้าร่วมกิจกรรมน้อยที่สุด จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 21.10 เข้าร่วมกิจกรรมมาก จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 17.80 และมากที่สุด จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.10 ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา

ตารางที่ 9 ตารางแสดงระดับ ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ของความคิดเห็นแบบวัด
คุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ด้านสุนทรียภาพ

N=422

.ด้านสุนทรียภาพ	N	\bar{X}	S.D.	ผลการวิเคราะห์
1. ท่านคิดว่าในอนาคต อาชีพที่ท่านเลือก ศึกษา มีคุณค่าและสามารถสร้าง ประโยชน์ให้กับสังคมอย่างไร	422	4.28	.681	มาก
2. ท่านรู้สึกเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจใน สาขาวิชา/หลักสูตร/วิชาชีพ ที่ท่านกำลัง ศึกษามากน้อยเพียงใด	422	4.38	.616	มาก
3. ตลอดระยะเวลาที่ท่านทำการศึกษาใน มหาวิทยาลัยพะเยาที่ผ่านมา ท่านเข้าร่วม กิจกรรมหรืองานประเพณีต่างๆ ทั้งใน และนอกมหาวิทยาลัย บ่อยครั้งแค่ไหน	422	4.41	.657	มาก
4. ท่านรู้สึกภาคภูมิใจหรือเห็นคุณค่าใน เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทยมาก น้อยเพียงใด	422	3.79	1.025	มาก
5. ท่านมีปฏิกิริยาอย่างไรเมื่อได้ยินเพลงที่ มีความไพเราะและมีความหมาย	422	4.33	.674	มาก
6. หากท่านมีโอกาสไปเที่ยวชมความงาม ของพระอุโบสถกลางน้ำวัดศรีโคมคำ เมืองพะเยา	422	4.14	.734	มาก
7. ท่านมีความคิดหรือรู้สึกอย่างไรเมื่อพบ เห็นกิจกรรมพายเรือเก็บขยะในกว๊าน พะเยา	422	4.55	.662	มากที่สุด

8.ท่านรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของการ รักษาสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติใน มหาวิทยาลัยพะเยามากน้อยเพียงใด	422	4.27	.696	มาก
9.ขณะที่ท่านเปิดก๊อกน้ำล้างมือและมีการ ฟอกสบู่ ท่านทำอย่างไร	422	4.34	.687	มาก
10.ท่านรู้สึกผ่อนคลายและมีความสุขมาก น้อยเพียงใดเมื่อได้ใช้เวลาอยู่ในพื้นที่ ธรรมชาติภายในมหาวิทยาลัยพะเยา	422	4.41	.661	มาก
รวม	423	4.29	0.709	มาก

N= 422

จากตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนการให้ความคิดเห็นแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยพะเยาด้านสุนทรียภาพ พบว่าแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาด้านสุนทรียภาพ ข้อที่ได้ค่าคะแนนด้านความคิดเห็นสูงสุดคือ ข้อ 7.ท่านมีความคิดหรือรู้สึกอย่างไรเมื่อพบเห็นกิจกรรมพายเรือเก็บขยะในกว๊านพะเยา ค่าตอบ รู้สึกชื่นชมมาก $\bar{X} = 4.55$ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .662$ รองลงมา มีสองด้าน 1.ข้อที่ท่านรู้สึกผ่อนคลายและมีความสุขมากน้อยเพียงใดเมื่อได้ใช้เวลาอยู่ในพื้นที่ธรรมชาติภายในมหาวิทยาลัยพะเยา ค่าตอบ มากที่สุด $\bar{X} = 4.41$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .730$ และ 2. ตลอดระยะเวลาที่ท่านทำการศึกษาในมหาวิทยาลัยพะเยาที่ท่านเข้ามาเข้าร่วมกิจกรรมหรืองานประเพณีต่างๆทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยบ่อยครั้งแค่ไหน ค่าตอบ มากกว่า 10 ครั้ง $\bar{X} = 4.41$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD = .657$ อยู่ในระดับมาก ข้อที่น้อยที่สุดคือข้อ 4. ท่านรู้สึกภาคภูมิใจหรือเห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทยมากน้อยเพียงใด ค่าตอบ มาก $\bar{X} = 3.79$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .711$ อยู่ในระดับมาก ค่าความคิดเห็นของนิสิตด้านสุนทรียภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

ตารางที่ 10 ตารางแสดงระดับ ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ของความคิดเห็นแบบวัด
อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ด้านบุคลิกภาพ

N=422

ด้านบุคลิกภาพ	N	\bar{X}	S.D.	ผลการวิเคราะห์
1.หากท่านบังเอิญเดินสวนกับผู้ใหญ่ / ผู้ที่อาวุโสกว่า ท่านจะทำอย่างไร	422	4.60	.868	มากที่สุด
2.หากท่านบังเอิญเฉี่ยวชนรถของผู้คนที่จอดอยู่ในบริเวณที่จอดรถของมหาวิทยาลัย ทำให้รถล้มและเกิดความเสียหาย ท่านจะทำอย่างไร	422	4.93	.383	มากที่สุด
3.หากเพื่อนในสาขาได้รับการยกย่องและได้รับรางวัลต่างๆจากมหาวิทยาลัย ท่านจะรู้สึกอย่างไร	422	4.44	.576	มาก
4. สมมติว่าขณะที่ศึกษาใน มหาวิทยาลัยพะเยา ท่านกู้เงิน กยศ. และเมื่อท่านเรียนจบและมีงานทำท่านจะปฏิบัติอย่างไร	422	4.98	.283	มากที่สุด
5.หากท่านมีโอกาสคัดลอกงานของผู้อื่น ท่านจะทำอย่างไร	422	4.53	.691	มากที่สุด
6.หากท่านขึ้นรถเมล์ในมหาวิทยาลัยและพบว่ามีคนถือโทรศัพท์มือถือไว้บนเบาะนั่งในรถเมล์ ท่านจะปฏิบัติตนเช่นไร	422	4.84	.458	มากที่สุด
7.หากท่านรีบไปเรียนแต่รถเมล์มีคนใช้งานจำนวนมาก ท่านจะทำอย่างไร	422	4.86	.590	มากที่สุด
8.ท่านแต่งกายชุดนิตินิยมกระเป๋ียบเมื่อเข้าสอบหรือไม่	422	4.73	.668	มากที่สุด
9.เมื่อท่านออกห้องเรียนเป็นคนสุดท้ายและทราบว่าห้องเรียนนี้จะไม่มีการใช้งาน	422	4.77	.640	มากที่สุด

ต่อ และพบว่ามีการเปิดไฟทิ้งไว้ท่าน จะ ปิดหรือไม่				
10.หากท่านมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรม จิตอาสา แต่ต้องสละเวลาส่วนตัวบางส่วน ท่านจะตัดสินใจอย่างไร	422	3.65	.989	มาก
รวม	422	4.63	6.146	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนการให้ความคิดเห็นแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา ด้านบุคลิกภาพ ข้อที่ได้ค่าคะแนนด้านความคิดเห็นสูงสุดคือ ข้อ 4. สมมติว่า ขณะที่ศึกษาใน มหาวิทยาลัยพะเยา ท่านกู้เงิน กยศ. และเมื่อท่านเรียนจบและมีงานทำท่านจะปฏิบัติอย่างไร คำตอบ ศึกษาหลักเกณฑ์การชำระหนี้ และปฏิบัติตาม $\bar{X} = 4.98$ อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .283$ รองลงมาข้อที่ด้าน 2.หากท่านบังเอิญเจ็วชนรถของผู้อื่นที่จอดอยู่ในบริเวณที่จอดรถของมหาวิทยาลัย ทำให้รถล้มและเกิดความเสียหาย ท่านจะทำอย่างไร คำตอบ พยายามติดต่อเจ้าของรถเพื่อแสดงความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.93$ อยู่ในระดับมากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .383$ ข้อที่น้อยที่สุดคือข้อ 10.หากท่านมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา แต่ต้องสละเวลาส่วนตัวบางส่วน ท่านจะตัดสินใจอย่างไร คำตอบ พิจารณาความสำคัญของกิจกรรมและเข้าร่วมหากเป็นไปได้ $\bar{X} 3.65$ อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .989$ แสดงให้เห็นว่าค่าความคิดเห็นของนิสิตด้านบุคลิกภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

ตารางที่ 11 ตารางแสดงระดับ ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ของความคิดเห็นแบบวัดอัต
ลักษณะนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ด้านสุขภาพ

N=422

ด้านสุขภาพ	N	\bar{X}	S.D.	ผลการวิเคราะห์
1.ใน 1 สัปดาห์ ท่านนอนหลับ 7-9 ชั่วโมง บ่อยเพียงใดหากท่านบังเอิญเดินสวนกับ ผู้ใหญ่ / ผู้ที่อาวุโสกว่า ท่านจะอย่างไร	422	3.40	1.109	ปานกลาง
2.ใน 1 สัปดาห์ ท่านรับประทานอาหารเช้าที่มีประโยชน์ มีสารอาหารครบ 5 หมู่ บ่อยเพียงใด	422	3.44	1.043	ปานกลาง
3.ใน 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนไม่ได้สติบ่อยเพียงใด	422	4.23	1.309	มาก
4. ใน 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านออกกำลังกายบ่อยเพียงใด	422	1.82	.676	น้อย
5.ท่านให้ความสำคัญกับการเลือกซื้ออาหารและเครื่องดื่มที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพจากร้านค้ามากน้อยเพียงใด	422	3.25	1.061	ปานกลาง
6.ใน 1 เดือนที่ผ่านมา รวมวันนี้ ท่านรู้สึกหดหู่ เศร้า หรือท้อแท้สิ้นหวัง ผิดหวังในตนเอง มีแต่ความทุกข์หรือไม่	422	3.95	.981	มาก
7.เมื่อท่านเจอสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด เช่น การทะเลาะเบาะแว้ง หรือขัดแย้งกับผู้อื่น ท่านสามารถหลีกเลี่ยงได้บ่อยเพียงใด	422	3.70	1.084	มาก
8.เมื่อท่านประชุมแบ่งงานกับกลุ่มเพื่อน แต่เพื่อนไม่ตั้งใจประชุมและเล่นหยอกล้อกันตลอดเวลา ทำให้ท่านรู้สึก หงุดหงิด และควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ท่านจะทำอย่างไร	422	3.89	.924	มาก

9.เมื่อท่านรู้สึกเครียดจาก และจัดการ ความเครียดด้วยตนเองไม่ได้ผล ท่านจะ ทำสิ่งใด	422	4.56	1.018	มาก
10.ท่านรู้สึกว่าตนเองมีบทบาทในการเป็น "ต้นแบบที่ดี" ให้กับนิสิตในด้านพฤติกรรม และการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย มากน้อย เพียงใด	422	3.65	.989	มาก
รวม	422	3.58	1.019	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนการให้ความคิดเห็นแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาด้านสุขภาพ พบว่า ข้อที่ได้ค่าคะแนนด้านความคิดเห็นสูงสุดคือข้อ 9.เมื่อท่านรู้สึกเครียด และจัดการความเครียดด้วยตนเองไม่ได้ผล ท่านจะทำสิ่งใด คำตอบ หากิจกรรมผ่อนคลายที่เหมาะสม หางานอดิเรกทำ $\bar{X} = 4.56$ อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = 1.018$ รองลงมา ข้อที่ 3.ใน 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนไม่ได้สติบ่อยเพียงใด คำตอบ ไม่เคยเลย $\bar{X} = 4.23$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .1.309$ อยู่ในระดับมาก ข้อที่น้อยที่สุดคือข้อ 4. ใน 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านออกกำลังกายบ่อยเพียงใด คำตอบ เดือนละ 1-4 ครั้ง $\bar{X} = 1.82$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .711$ อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าค่าความคิดเห็นของนิสิตด้านสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

ตาราง 12 ตารางแสดงระดับ ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ของความคิดเห็นแบบอัตลักษณ์
นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ในภาพรวม

N=422

ภาพรวม	N	\bar{X}	S.D.	ผลการ วิเคราะห์
1.ภาพรวม ในด้านสุนทรียภาพของ คุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา	422	4.29	0.975	มาก
2. ภาพรวม ในด้านบุคลิกภาพของ คุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา	422	4.63	1.043	มากที่สุด
3.ภาพรวม ในด้านสุขภาพของ คุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา	422	3.58	0.709	มาก
รวม	422	4.16	0.909	มาก

N=422

จากตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนการให้ความคิดเห็นแบบอัตลักษณ์นิสิต
มหาวิทยาลัยพะเยาในภาพรวม ด้านที่ได้คะแนนสูงสุดคือ ด้านบุคลิกภาพของนิสิต $\bar{X} = 4.63$ อยู่ใน
ระดับมากที่สุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD. =1.043 รองลงมาด้านสุนทรียภาพของนิสิต $\bar{X} = 4.29$
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD. = 0.975 อยู่ในระดับมาก และข้อที่น้อยที่สุดคือด้านสุขภาพ $\bar{X} = 3.58$
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD. =0.709 อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าแบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัต
ลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.16$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD. =
0.909

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางและสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อสำรวจความมีอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา” โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพการ สร้างแนวทางและสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา 2. เพื่อสำรวจความมีอัตลักษณ์ของ นิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) โดยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "แนวทางการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา แนวทางและสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิต และสำรวจความมีอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาแนวทางและสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้วิจัยได้ศึกษาหาแนวทางและการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาผู้วิจัย ทำการศึกษาหาข้อมูล ทบทวนวรรณกรรม และรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งศึกษาแบบประเมินพฤติกรรมต่างๆ ตามแนวคิดเรื่อง "อัตลักษณ์" (Identity) โดยศึกษาตาม กรอบที่เกี่ยวข้องกับ “อัตลักษณ์” ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา พบว่า อัตลักษณ์นิสิตของมหาวิทยาลัย พะเยาประกอบด้วย ความเป็นผู้มี “สุนทรียภาพ สุขภาพ และบุคลิกภาพ” ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ สุนทรียภาพ หมายถึง เป็นผู้มีความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติ ตลอดจนคุณค่าในวิชาชีพของตนสุขภาพ หมายถึงเป็นผู้มีสุขนิสัยและสุขภาพที่ดี บุคลิกภาพ หมายถึง เป็นผู้มีความสุภาพ อ่อนน้อม มีจิตสาธารณะ และรับผิดชอบต่อสังคมภายใต้กรอบ ชื่อสัตย์ มีวินัย ใจ อาสา อีกทั้งศึกษาแบบประเมินพฤติกรรมต่างๆ จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวม ข้อมูลต่างๆ นำมาสร้างเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัย พะเยา ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวมีข้อความจำนวน 39 ข้อคำถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลสภาพทั่วไป เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 ข้อ ตอนที่ 2 สอบถามพฤติกรรม ของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน 1. สุนทรียภาพ 2.สุขภาพ 3.บุคลิกภาพ จำนวน 30 ข้อ หลังจากผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรียบร้อยแล้วจึงดำเนินการในขั้นตอน ตรวจสอบว่าเครื่องมือดังกล่าวสามารถวัดได้ครอบคลุมเนื้อหาหรือคุณลักษณะที่ต้องการที่จะศึกษา

อย่างครบถ้วนหรือไม่ โดยนำแบบสอบถาม(ฉบับร่าง)ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ดำเนินการพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวัดมากน้อยเพียงใด เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาของคำถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินด้วยแบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตามแบบประเมินดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) ได้ผลดังนี้

ค่าความสอดคล้องของเนื้อหาของเครื่องมือ (ค่า IOC) จำนวน 30 ข้อมีค่าคะแนนรายข้อที่คำนวณได้มีค่าเฉลี่ยรายข้อตั้งแต่ อยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของเนื้อหา IOC ได้ค่าระหว่าง 0.8 และ 1.00 ทุกข้อ ผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยได้

การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น Cornbach Alpha ได้ค่ารวม = .803 รายข้อตั้งแต่ .823 ผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเก็บข้อมูลได้

สรุปได้ว่า มีการศึกษาเอกสารวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลสภาพบริบทของมหาวิทยาลัยที่เป็นปัจจุบัน มีการรวมทั้งเอกสารและแนวคิดทฤษฎีต่างๆ จนได้ข้อสรุปที่เหมาะสม และสร้างเครื่องมือแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่ผ่านการวัดประเมินคุณภาพเครื่องมือในการทำวิจัยที่สามารถนำไปเก็บข้อมูลและนำมาวิเคราะห์เพื่อสำรวจความมีอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยาได้

2. ผลการสำรวจอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา

ผลการสำรวจความมีอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ของการวิจัย เพื่อสำรวจความมีอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ใช้วิธีสำรวจด้วยแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาเครื่องมือที่สร้างขึ้น ผลการวิจัยแบ่งการดำเนินงานออกเป็นดังนี้

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 4 ทั้ง 18 คณะ รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูล ทั้งหมด 422 คน วิเคราะห์ข้อมูล ทั้งหมด 3 ด้าน 1.ด้านสุนทรียภาพ 2.ด้านสุขภาพและด้านบุคลิกภาพ และวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อประเมินแบบทดลองวัดความมีอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา

1.ผลการวิเคราะห์ แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ด้านสุนทรียภาพ

พบว่าแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ด้านสุนทรียภาพ ข้อที่ได้ค่าคะแนนด้านความคิดเห็นสูงสุดคือ ข้อ 7.ท่านมีความคิดหรือรู้สึกอย่างไรเมื่อพบเห็นกิจกรรมพายเรือเก็บขยะในกว๊านพะเยา คำตอบ รู้สึกชื่นชมมาก $\bar{X} = 4.55$ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .662$ รองลงมามีสองด้าน 1.ข้อที่ท่านรู้สึกผ่อนคลายและมีความสุขมากน้อยเพียงใดเมื่อได้ใช้เวลาอยู่ในพื้นที่ธรรมชาติภายในมหาวิทยาลัยพะเยา คำตอบ มากที่สุด $\bar{X} = 4.41$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .730$ และ 2. ตลอดระยะเวลาที่ท่านทำการศึกษาในมหาวิทยาลัยพะเยาที่ท่านเข้าร่วมกิจกรรมหรืองานประเพณีต่างๆทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย บ่อยครั้งแค่ไหน คำตอบ มากกว่า 10 ครั้ง $\bar{X} = 4.41$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .657$ อยู่ในระดับมาก ข้อที่น้อยที่สุดคือข้อ 4. ท่านรู้สึกภาคภูมิใจหรือเห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทยมากน้อยเพียงใด คำตอบ มาก $\bar{X} = 3.79$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .711$ อยู่ในระดับมาก ค่าความคิดเห็นของนิสิตด้านสุนทรียภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

2.ผลการวิเคราะห์ แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ด้านบุคลิกภาพ

พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการให้ความคิดเห็นแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ด้านบุคลิกภาพ ข้อที่ได้ค่าคะแนนด้านความคิดเห็นสูงสุดคือ ข้อ 4. สมมติว่าขณะที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยพะเยา ท่านกู้เงิน กยศ. และเมื่อท่านเรียนจบและมีงานทำท่านจะปฏิบัติ อย่างไร คำตอบ ศึกษาหลักเกณฑ์การชำระหนี้ และปฏิบัติตาม $\bar{X} = 4.98$ อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .283$ รองลงมาข้อที่ด้าน 2.หากท่านบังเอิญเฉี่ยวชนรถของผู้คนที่จอดอยู่ในบริเวณที่จอดรถของมหาวิทยาลัย ทำให้รถล้มและเกิดความเสียหาย ท่านจะทำอย่างไร คำตอบ พยายามติดต่อเจ้าของรถเพื่อแสดงความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.93$ อยู่ในระดับมากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .383$ ข้อที่น้อยที่สุดคือข้อ 10.หากท่านมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา แต่ต้องสละเวลาส่วนตัวบางส่วน ท่านจะตัดสินใจอย่างไร คำตอบ พิจารณาความสำคัญของกิจกรรมและเข้าร่วมหากเป็นไปได้ $\bar{X} = 3.65$ อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .989$ แสดงให้เห็นว่าค่าความคิดเห็นของนิสิตด้านบุคลิกภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

3.ผลการวิเคราะห์ แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ด้านสุขภาพ

พบว่า ข้อที่ได้ค่าคะแนนด้านความคิดเห็นสูงสุดคือข้อ 9.เมื่อท่านรู้สึกเครียด และจัดการความเครียดด้วยตนเองไม่ได้ผล ท่านจะทำสิ่งใด คำตอบ หากิจกรรมผ่อนคลายที่เหมาะสม หางานอดิเรกทำ $\bar{X} = 4.56$ อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = 1.018$ รองลงมาข้อที่ 3.ใน 1

เดือนที่ผ่านมา ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนไม่ได้สติบ่อยเพียงใด คำตอบ ไม่เคยเลย $\bar{X} = 4.23$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .1.309$ อยู่ในระดับมาก ข้อที่น้อยที่สุดคือข้อ 4. ใน 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านออกกำลังกายบ่อยเพียงใด คำตอบ เดือนละ 1-4 ครั้ง $\bar{X} = 1.82$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .711$ อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าค่าความคิดเห็นของนิสิตด้านสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของทวิศักดิ์ อินทโชติ และคณะ (2562) ผลการวิจัย) อัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 แยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านสำนึกดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 อยู่ในระดับมาก ด้านมุ่งมั่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 อยู่ในระดับมาก ด้านสามัคคี มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับมาก และด้านสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 2) การศึกษาการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยรัฐบาล ในเขต กรุงเทพมหานครโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 แยกเป็นรายด้าน คือ ด้านกิจกรรมมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 อยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และด้านกิจกรรมเพื่อสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 3) เพศแตกต่างกันมีผลต่อ อัตลักษณ์ที่แตกต่างกันโดยนิสิตชายมีอัตลักษณ์น้อยกว่านิสิตหญิง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านมุ่งมั่น ด้านสร้างสรรค์ และด้านสามัคคี และเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่ไม่ต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 4) คณะแตกต่างกันมี ผลต่ออัตลักษณ์ที่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านสำนึกดี ด้านมุ่งมั่นและด้านสร้างสรรค์ และมีความคิดเห็นในกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่ไม่ต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาแนวทางและสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา

การศึกษาแนวทางและการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาประสบความสำเร็จด้วยหลายเหตุผลไม่ว่าจะเป็นการนำแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ (Identity Theory) ของ Erikson (1968) และ Marcia (1980) มาประยุกต์ใช้ในบริบทสถาบันอุดมศึกษา ทำให้เครื่องมือมีรากฐานทางทฤษฎีที่มั่นคง โดยเฉพาะการพิจารณาอัตลักษณ์ในมิติของการพัฒนาตนเองและการปรับตัวเข้ากับสังคม การใช้แนวทางการสร้างเครื่องมือตามหลักการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ที่เริ่มจากการศึกษาทบทวนวรรณกรรม การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา การศึกษานำร่อง และการทดสอบในกลุ่มตัวอย่างจริง สอดคล้องกับแนวคิดของ Gall, Gall & Borg (2007) ที่เน้นการพัฒนาเครื่องมือที่มีคุณภาพผ่านขั้นตอนที่เป็นระบบ รวมถึงการให้ความสำคัญกับการวัดผล การวัดผลที่ดีเป็นรากฐาน

สำคัญของการวิจัยที่น่าเชื่อถือ เพราะช่วยให้แนวคิดนามธรรม เช่น ความพึงพอใจ แรงจูงใจ หรือทัศนคติ กลายเป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่สามารถศึกษาได้อย่างเป็นระบบ (Cohen & Swerdlik, 2018)

2. ผลการวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ด้านบุคลิกภาพ (คะแนนมากที่สุด)

พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการให้ความคิดเห็นแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ด้านบุคลิกภาพ ข้อที่ได้ค่าคะแนนด้านความคิดเห็นสูงสุดคือ ข้อ 4. สมมติว่าขณะที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยพะเยา ท่านกู้เงิน กยศ. และเมื่อท่านเรียนจบและมีงานทำท่านจะปฏิบัติ อย่างไร คำตอบศึกษาหลักเกณฑ์การชำระหนี้ และปฏิบัติตาม $\bar{X} = 4.98$ อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .283$ รองลงมาข้อที่ด้าน 2.หากท่านบังเอิญเฉี่ยวชนรถของผู้อื่นที่จอดอยู่ในบริเวณที่จอดรถของมหาวิทยาลัย ทำให้รถล้มและเกิดความเสียหาย ท่านจะทำอย่างไร คำตอบ พยายามติดต่อเจ้าของรถ เพื่อแสดงความรับผิดชอบ ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.93$ อยู่ในระดับมากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .383$ ข้อที่น้อยที่สุดคือข้อ 10.หากท่านมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา แต่ต้องสละเวลาส่วนตัวบางส่วน ท่านจะตัดสินใจอย่างไร คำตอบ พิจารณาความสำคัญของกิจกรรมและเข้าร่วมหากเป็นไปได้ $\bar{X} 3.65$ อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .989$ แสดงให้เห็นว่าค่าความคิดเห็นของนิสิตด้านบุคลิกภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดีสะท้อนถึงคุณลักษณะด้านจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมของนิสิตที่เข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ Erik Erikson (1968) ที่ระบุว่าช่วงวัยรุ่นตอนปลายถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (ช่วงอายุของนิสิต) เป็นช่วงสำคัญของการพัฒนาอัตลักษณ์ (Identity) ซึ่งประกอบด้วยความรู้สึกถึงตัวตนและค่านิยมของตนเองผลที่พบสะท้อนให้เห็นว่านิสิตมหาวิทยาลัยพะเยามีการพัฒนาด้านจริยธรรม คุณธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับดีเยี่ยม อัตลักษณ์ด้านบุคลิกภาพที่เข้มแข็งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ (Lickona, 1991) เช่น ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย และจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่นิสิตในงานวิจัยนี้แสดงออกในระดับสูง และแนวคิดเรื่องพฤติกรรมเอื้อสังคม (Prosocial Behavior) ของ Seaton และ Brown (2017) ที่ระบุว่า การกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทนโดยตรงบ่งชี้ถึงการมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในอีกมุมหนึ่งยังสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง "Self-efficacy" หรือความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองของ Albert Bandura (1997) ที่สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อนิสิตมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองที่จะปฏิบัติตามคุณธรรมและจริยธรรม เช่น การจัดการปัญหาหนี้สินหรือการรับผิดชอบต่อภาระของตนเอง ก็ จะแสดงออกถึงพฤติกรรมเหล่านั้นออกมาในระดับสูง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของบุคลิกภาพที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ยังรวมไปถึงการตระหนักถึงผลกระทบจากการกระทำของตนเองที่มีต่อผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม การที่นิสิตแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เช่น การจัดการหนี้สิน กยศ. หรือการแสดงความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่ตนเองก่อขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาอัตลักษณ์ในเชิงบวกตามทฤษฎีนี้ บุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมจะพยายามหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่

อาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็พร้อมที่จะรับผิดชอบและแก้ไขสถานการณ์ อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura, 1997) ได้กล่าวถึงแนวคิด Self-efficacy หรือความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานบางอย่าง ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้กับการมีจิตสาธารณะได้ นั่นคือ เมื่อบุคคลเชื่อมั่นว่าการกระทำของตนเองสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงบวกได้ ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากที่มหาวิทยาลัยมีการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรมผ่านกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนานิสิตตามกรอบ อัตลักษณ์ นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาเป็นผู้ที่มี ด้านบุคลิกภาพที่ดี มีความซื่อสัตย์ มีวินัย และใจอาสา อีกทั้งการเป็นมหาวิทยาลัยในภูมิภาคที่ยังคงรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมและค่านิยมที่ดั้งเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของเพชรรัตน์ โสครุ่ง และ จารุวรรณ สกุลคู ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านสำนึกดี ด้านมุ่งมั่น และด้านสามัคคี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านสร้างสรรค์ไม่พบความแตกต่าง 3) นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีคุณลักษณะของนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน 4) นิสิตที่กลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีคุณลักษณะของนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน 5) นิสิตที่ได้รับวิธีการเลี้ยงดูของครอบครัวต่างกัน มีคุณลักษณะของนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสำนึกดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

3. ผลการวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ด้านสุนทรียภาพ(คะแนนรองลงมา)

พบว่าแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ด้านสุนทรียภาพ ข้อที่ได้ค่าคะแนนด้านความคิดเห็นสูงสุดคือ ข้อ 7. ท่านมีความคิดหรือรู้สึกอย่างไรเมื่อพบเห็นกิจกรรมพายเรือเก็บขยะในกว๊านพะเยา คำตอบ รู้สึกชื่นชมมาก $\bar{X} = 4.55$ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD = .662$ รองลงมามีสองด้าน 1. ข้อที่ท่านรู้สึกผ่อนคลายและมีความสุขมากน้อยเพียงใดเมื่อได้ใช้เวลาอยู่ในพื้นที่ธรรมชาติภายในมหาวิทยาลัยพะเยา คำตอบ มากที่สุด $\bar{X} = 4.41$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD = .730$ และ 2. ตลอดระยะเวลาที่ท่านทำการศึกษาในมหาวิทยาลัยพะเยาที่ท่านเข้าร่วมกิจกรรมหรืองานประเพณีต่างๆทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย บ่อยครั้งแค่ไหน คำตอบ มากกว่า 10 ครั้ง $\bar{X} = 4.41$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD = .657$ อยู่ในระดับมาก ข้อที่น้อยที่สุดคือข้อ 4. ท่านรู้สึกภาคภูมิใจหรือเห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทยมากน้อยเพียงใด คำตอบ มาก $\bar{X} = 3.79$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD = .711$ อยู่ในระดับมาก ค่าความคิดเห็นของนิสิตด้านสุนทรียภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี แสดงให้เห็นว่ามีความซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนาองค์รวมของมนุษย์ (Holistic Development) ที่เน้นการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา

อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ ผลการวิจัยที่พบว่านิสิตมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมพายเรือเก็บขยะใน กว๊านพะเยาในระดับมากที่สุด และรู้สึกผ่อนคลายในพื้นที่ธรรมชาติของมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับ แนวคิด สุนทรียภาพในธรรมชาติ (Aesthetics in Nature) ที่กล่าวถึงโดย Carroll (1999) และ Carlson (2000) ซึ่งอธิบายว่าการชื่นชมความงามของธรรมชาติสามารถสร้างความรู้สึกผูกพันและ แรงบันดาลใจได้ ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นว่าอัตลักษณ์ด้านสุนทรียภาพของนิสิตมหาวิทยาลัย พะเยาเชื่อมโยงกับความงดงามทางธรรมชาติของพื้นที่ การรับรู้และซาบซึ้งในความงามของ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ผู้ที่ซาบซึ้งมักจะสัมผัสได้ถึงความสงบ แรงบันดาลใจ และความยิ่งใหญ่ของ ธรรมชาติ ซึ่งอาจนำไปสู่ความรู้สึกผูกพันและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ อินทโชติ และคณะ (2562) ศึกษาเรื่อง อัตลักษณ์และการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตกรณีสึกษา มหาวิทยาลัยรัฐบาลแห่งหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานครผลการวิจัย) อัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัย รัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 แยกเป็นราย ด้านพบว่า ด้านสำนึกดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 อยู่ในระดับมาก ด้านมุ่งมั่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 อยู่ในระดับมาก ด้านสามัคคี มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับมาก และด้านสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.41 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 2) การศึกษาการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยรัฐบาล ในเขต กรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 แยกเป็นรายด้าน คือ ด้านกิจกรรมมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 อยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และด้านกิจกรรมเพื่อสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 3) เพศแตกต่างกันมีผลต่อ อัตลักษณ์ที่แตกต่างกันโดยนิสิตชายมีอัตลักษณ์น้อยกว่านิสิต หญิง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านมุ่งมั่น ด้านสร้างสรรค์และด้าน สามัคคี และเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่ไม่ต่างกัน ตามระดับ นัยสำคัญทางสถิติที่ .05 4) คณะแตกต่างกันมี ผลต่ออัตลักษณ์ที่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกัน 3 ด้าน คือ ด้านสำนึกดี ด้านมุ่งมั่นและด้านสร้างสรรค์ และมีความคิดเห็นใน กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาอัตลักษณ์ที่ไม่ต่างกัน ตามระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. ผลการวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ด้านสุขภาพ (คะแนนต่ำสุด)

พบว่า ที่ได้ค่าคะแนนด้านความคิดเห็นสูงสุดคือข้อ 9.เมื่อท่านรู้สึกเครียด และจัดการความเครียดด้วย ตนเองไม่ได้ผล ท่านจะทำสิ่งใด คำตอบ หากิจกรรมผ่อนคลายที่เหมาะสม หางานอดิเรกทำ $\bar{X} = 4.56$ อยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = 1.018$ รองลงมาข้อที่ 3.ใน 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนไม่ได้สติบ่อยเพียงใด คำตอบ ไม่เคยเลย $\bar{X} = 4.23$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .1.309$ อยู่ในระดับมาก ข้อที่น้อยที่สุดคือข้อ 4. ใน 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านออกกำลังกายบ่อย เพียงใด คำตอบ เดือนละ 1-4 ครั้ง $\bar{X} = 1.82$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = .711$ อยู่ในระดับปาน

กลาง แสดงให้เห็นว่าค่าความคิดเห็นของนิสิตด้านสุขภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ดี แม้จะอยู่ในระดับมาก แต่เป็นด้านที่มีคะแนนต่ำสุด ซึ่งสะท้อนปัญหาที่พบได้ทั่วไปในกลุ่มนักศึกษา โดยเฉพาะในด้านการออกกำลังกาย การนอนหลับพักผ่อน และการรับประทานอาหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของสรวิชัย พงษ์พิพัฒน์ และคณะ ที่พบว่าผลการศึกษาโดยสรุปพบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการบริโภคอาหารและเครื่องดื่มที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ การรับประทานอาหารไม่ครบ 3 มื้อ ส่วนใหญ่ไม่รับประทานอาหารเช้า การเติมน้ำตาล และน้ำปลา เพื่อเพิ่มรสชาติอาหารมากเกินไป การรับประทานอาหารที่มีไขมันสูง น้ำอัดลม และอาหารจานด่วน และขนมกรุบกรอบ/ ขบเคี้ยว ซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาพได้ในระยะยาว นักศึกษาส่วนใหญ่มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพและผ่อนคลายความเครียด นักศึกษาที่มีภาวะความเครียด ส่วนใหญ่สามารถจัดการได้อย่างเหมาะสมแต่ยังมีบางส่วนที่มีพฤติกรรมการจัดการกับความเครียดที่เสี่ยงต่อสุขภาพ เช่น การดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ และไปเที่ยวแหล่งบริการ และนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่สูบบุหรี่ และในส่วนที่ยังสูบบุหรี่ ความคิดที่จะเลิกสูบบุหรี่ในอนาคต อย่างไรก็ตาม นักศึกษาส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉพาะการดื่มก่อนขับขี่ยานพาหนะ ที่เป็นพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ

สรุปได้ว่าแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้สำรวจความมีอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา มีความเหมาะสมและสามารถนำผลการวิจัยที่ไปเป็นข้อมูลเพื่อปรับใช้พัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยาได้ แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนการให้ความคิดเห็นแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาในภาพรวม ด้านที่ได้คะแนนสูงสุดคือ ด้านบุคลิกภาพของนิสิต $\bar{X} = 4.63$ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = 1.043$ รองลงมาด้านสุนทรียภาพของนิสิต $\bar{X} = 4.29$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = 0.975$ อยู่ในระดับมาก และข้อที่น้อยที่สุดคือด้านสุขภาพ $\bar{X} = 3.58$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = 0.709$ อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าแบบวัดคุณลักษณะนิสิตตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.16$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $SD. = 0.909$

พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาในภาพรวม นิสิตมีความมีอัตลักษณ์ด้านบุคลิกภาพอยู่ในมากที่สุด ด้านสุนทรียภาพอยู่ในระดับมาก และข้อที่น้อยที่สุดคือด้านสุขภาพตามลำดับ การวิจัยนี้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาที่มีคุณภาพ และได้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของอัตลักษณ์นิสิต ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านิสิตมหาวิทยาลัยพะเยามีอัตลักษณ์ในระดับที่น่าพอใจ โดยเฉพาะด้านบุคลิกภาพ แต่ยังมีโอกาสพัฒนาในด้านสุขภาพ เครื่องมือที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนานิสิตและประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินงานตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้

ยังเป็นต้นแบบสำหรับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ในการพัฒนาเครื่องมือประเมินอัตลักษณ์ของนักศึกษาตามบริบทเฉพาะของแต่ละสถาบัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

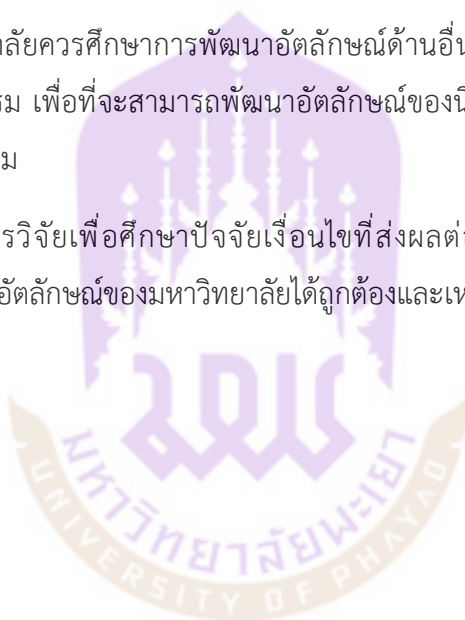
5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า แนวทางการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาเพื่อสำรวจความมีอัตลักษณ์ของนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา หน่วยงานอื่นๆสามารถนำแนวทางไปศึกษาและพัฒนาอัตลักษณ์ในหน่วยงานของตนเองได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. มหาวิทยาลัยควรศึกษาการพัฒนาอัตลักษณ์ด้านอื่นๆของนิสิตตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมวัฒนธรรม เพื่อที่จะสามารถพัฒนาอัตลักษณ์ของนิสิตของมหาลัย ให้เหมาะสมทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม

2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตของมหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยได้ถูกต้องและเหมาะสมกับนิสิตของมหาลัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมสุขภาพจิต. (2567). *คู่มือแนวทางเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพจิต(พิมพ์ครั้งที่ 1)*. ปิยอนต์ พับลิชชิ่ง จำกัด.

กรมอนามัย. (2563). *คู่มือส่งเสริมกิจกรรมทางกายสำหรับคนทุกวัย*. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.

กรมอนามัย. (2566). *แนวทางการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในสถานศึกษา*.

กระทรวงสาธารณสุข.(2561).*แบบประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ ตาม 3อ.2ส. ของประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ฉบับปรับปรุง ปี 2561, 1-4.*

กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา. (2568). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองกิจการนิสิต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 – 2572*. มหาวิทยาลัยพะเยา, 1.

กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา. (2568). *คู่มือผู้รับบริการ*. กองกิจการนิสิต, 6.

กองแผนงาน มหาวิทยาลัยพะเยา. (2567). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยพะเยา ระยะ 5 ปี (เชิงงบประมาณ พ.ศ. 2567 – 2571)*, 1-5 , 28-37.

กองแผนงาน มหาวิทยาลัยพะเยา. (2568). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยพะเยา ระยะ 5 ปี (เชิงงบประมาณ พ.ศ. 2568 – 2572)*, 1-17

กองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (ม.ป.ป.) *โปรแกรมประเมินพฤติกรรมสุขภาพ*.

การสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา. (2558). *วารสารปัญญาวิวัฒน์*, 7(2), 267.

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล. (2564). *การจัดการความเครียด*.

คณัฐชา เพ็ชรนวล. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*

จิราภรณ์ สีนะวัฒนา, นฤมล ธีระรังสิกุล, และ วชิราภรณ์ วัฒนมานะ. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพของวัยรุ่น.*

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2547). *อัตลักษณ์ที่หลากหลายในสังคมไทย.* สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทวีศักดิ์ อินทโชต, ณัฐธิดา สุขบำเพ็ญ, และ สมนึก อักสร. (2562). *การศึกษาอัตลักษณ์และการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตกรณีศึกษามหาวิทยาลัยรัฐบาลแห่งหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร.* สุทธิปริทัศน์, 33(107), 77.

ทศพล เพิ่มผล. (2554). *อัตลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรม.* วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 31(2), 1-13.

ธนิต บุญนาค. (2562). *ภาวะนอนไม่หลับ และผลกระทบต่อสุขภาพ.*

นุชนาฏ รุ่งเลิศลักษณ์, อริยา ไผ่ทอง, และ สุวิมล วุฒิสุทธิ. (2560). *พฤติกรรมสุขภาพของคนในเขตเมือง.*

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น.* สุวีริยาสาส์น.

ประเวศ วะสี. (2550). *สร้างสุขให้สังคม.* สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.

ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2558). *ปรัชญาสุนทรียศาสตร์.* สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2558). *พุทธธรรม (ฉบับปรับขยาย).* มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ.

เพชรรัตน์ โชครุ่ง และ จารุวรรณ สกกุลคู. (2557). *คุณลักษณะของนิสิตตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, Vol. 25 No. 2.

รมย์รัมภา ณัฐธัญจิระจ, ฉัตรทิพย์ สุวรรณชิน, และ พนมพร จันทระปัญญา. (2019). *การบริหารกิจการนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21.* วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน, 10(2)

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.*

วรวรรณ ศรีระพรรณ. (2560). *คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู.* ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วันเพ็ญ อมรสิน, อภิชาติ พลอยมา, และ สุวดี ชงศรี. (2556). การศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วารสารสารคาม, 4(1), 81.

วิราภรณ์ จันทศิลป์ พร้อมคณะ. *อัตลักษณ์นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. *วารสารรัชต์ภาคย์* (13),

(30), 2019, 292-305

วิโรจน์ แสงรูป, วิโรจน์ แสงรูป, และ รุ่งทิวา น่วมหอม. (2565). *กิจกรรมทางสังคมและจิตวิญญาณที่มีบทบาท*

สำคัญในการส่งเสริมสุขภาวะองค์กรวม.

สมภพ วงศ์สมบูรณ์. (2560). *สุนทรียศาสตร์กับชีวิต*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สรารุณี พงษ์พิพัฒน์ พร้อมคณะ. (2560). *พฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. *ศึกษาศาสตร์สาร*

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 1(1), 1.

อริศรา พัฒตาสิ่งห์. (2565). *แบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพ ความรอบรู้ และปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ*

วัยทำงาน ปี 2565. สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย, 1-12

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. W. H. Freeman.

Caldwell, J. C. (2011). *Integrity and other principles: Key to effective leadership*. Trafford

Publishing.

Carlson, A. (2000). *Aesthetics and the environment: The appeal of nature, art and the beauty*

of landscape. Routledge.

Carroll, N. (1999). *Philosophy of art: A contemporary introduction*. Routledge.

Centers for Disease Control and Prevention. (2020). *Benefits of physical activity*. Retrieved from

Cohen, R. J., & Swerdlik, M. E. (2018). *Psychological testing and assessment: An introduction to*

tests and measurement (9th ed.). McGraw-Hill Education.

- Collier, M. J., & Thomas, M. (1988). Cultural identity: An interpretive perspective. In Y. Y. Kim & W. B. Gudykunst (Eds.), *Theories in intercultural communication* (pp. 99–120).
- Creswell, J. W. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). Sage Publications.
- Eisenberg, N., & Fabes, R. A. (1998). Prosocial development. In W. Damon (Series Ed.) & N. Eisenberg (Vol. Ed.), *Handbook of child psychology: Vol. 3. Social, emotional, and personality development* (5th ed., pp. 701–778). John Wiley & Sons.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. Norton.
- Gaut, B., & Lopes, D. (Eds.). (2013). *The Routledge companion to aesthetics* (3rd ed.). Routledge.
- Goffman, E. (1967). *Interaction ritual: Essays on face-to-face behavior*. Aldine Publishing.
- Hair, J. F., Jr., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2017). *Multivariate data analysis* (8th ed.). Cengage Learning.
- Komives, S. R., Dugan, J. P., Owen, J. E., Slack, C. S., & Wagner, M. (2005). Developing a leadership identity: A grounded theory. *Journal of College Student Development*, 46(6), 593–611.
- Leary, M. R., Diebels, K. J., Jongman-Sereno, K. P., & Hoyle, R. H. (2017). The construct of intellectual humility. *Personality and Social Psychology Review*, 21(2), 176–198.
- Lickona, T. (1991). *Educating for character: How our schools can teach respect and responsibility*. Bantam Books.

- Marcia, J. E. (2018). Identity and psychosocial development in adulthood. In S. K. Whitbourne & J. C. Cavanaugh (Eds.), *The encyclopedia of adulthood and aging* (pp. 1–6). John Wiley & Sons.
- Mischel, W. (2014). *The marshmallow test: Mastering self-control*. Little, Brown and Company.
- National Sleep Foundation. (2022). *Sleep health*.
- Ogden, J. (2017). *Health psychology*. McGraw-Hill Education.
- Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. In M. Zanna (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (Vol. 25, pp. 1–65). Academic Press.
- Seaton, S. R., & Brown, J. A. (2017). *Social responsibility and pro-social behavior*. Nova Science Publishers.
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. *The social psychology of intergroup relations* (pp. 33–47). Brooks/Cole.
- Tangney, J. P. (2000). Humility: Theoretical perspectives, measurement, and new findings. *Journal of Social and Clinical Psychology, 19*(1), 160–169.
- Ting-Toomey, S. (2005). Identity negotiation theory. In W. B. Gudykunst (Ed.), *Theorizing about intercultural communication* (pp. 211–233). Sage.
- Turner, J. C., Hogg, M. A., Oakes, P. J., Reicher, S. D., & Wetherell, M. S. (1987). *Rediscovering the social group: A self-categorization theory*. Blackwell.

Wartick, S. L., & Cochran, P. L. (1985). The evolution of the corporate social performance model.

Academy of Management Review, 10(4), 758–769.

World Health Organization. (1948). *Constitution of the World Health Organization*. Retrieved July 21, 2025.

World Health Organization. (2020). *Healthy diet*.

Zhao, C. M., & Kuh, G. D. (2004). Adding value: Learning communities and student engagement. *Research in Higher Education*, 45(2), 115–138.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง แบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ใช้เพื่อเก็บข้อมูลความมีอัตลักษณ์นิสิตของนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อนำไปใช้ประโยชน์
ในด้านการศึกษา หากท่านได้รับแบบสอบถามนี้แล้ว ขอความกรุณาให้ข้อมูลตามความเป็นจริง จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอความกรุณาท่านตอบคำถามให้ครบทุกข้อ เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์ ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้
จะนำไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

คำอธิบาย

อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา ประกอบด้วย สุนทรียภาพ สุขภาพ บุคลิกภาพ(ชื่อเสียง มีวินัย ใจอาสา)

“สุนทรียภาพ” หมายถึง เป็นผู้มีความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติ ตลอดจนคุณค่า

ในวิชาชีพของตน

“สุขภาพ” หมายถึง เป็นผู้มีความสุขนิสัยและสุขภาพที่ดี

“บุคลิกภาพ” หมายถึง เป็นผู้มีความสุขภาพ อ่อนน้อม มีจิตสาธารณะ

และรับผิดชอบต่อสังคม (ชื่อเสียง มีวินัย ใจอาสา)

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพทั่วไป เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงใน คำตอบที่เป็นจริงมากที่สุด (เพียงข้อเดียว) และเติมข้อมูลลงในช่องว่าง

1. เพศ ชาย หญิง อื่นๆ ไม่ระบุ

2. สังกัด

คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

คณะนิติศาสตร์

คณะพยาบาลศาสตร์

คณะแพทยศาสตร์

คณะพลังงานและสิ่งแวดล้อม

คณะเภสัชศาสตร์

คณะทันตแพทยศาสตร์

คณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์

คณะวิทยาศาสตร์

คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์

คณะวิศวกรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์

คณะสหเวชศาสตร์

คณะสาธารณสุขศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์

วิทยาลัยการศึกษา

3. ท่านศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 ใช่ ไม่ใช่

4. ส่วนสูง.....เซนติเมตร

5. น้ำหนัก.....กิโลกรัม

6. ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่ ไม่มี

มี (โปรดระบุ).....

ท่านเคยเข้าร่วมการพัฒนาอัตลักษณ์ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัย/คณะ จัดให้แก่บัณฑิต กิจกรรมใดบ้าง

7. ด้านสุนทรียภาพ

☐ ไหว้ครู
☐ เดินเข้า ม.
☐ ถวายเทียน
☐ บายศรีสู่ขวัญ
☐ ตักบาตร
☐ ลอยกระทง
☐ เวียนเทียน
☐ เวียงคืนถิ่น
☐ ตานข้าวใหม่ ใส่บาตรหลวง
☐ แห่ผ้าห่มพระธาตุจอมทอง
☐ สานสัมพันธ์เวียง

8. ด้านสุขภาพ

☐ มหกรรมกีฬา
☐ ฟ้ามูยเกมส์
☐ กีฬาสามสัมพันธ์
☐ Freshy Day
☐ Freshy Night
☐ ประกวดดนตรี
☐ คอนเสิร์ต
☐ กีฬาส่งเสริมสุขภาพ(เดินแอโรบิค)
☐ มินิมาราธอน
☐ เดิน - วิ่ง เพื่อสุขภาพ
☐ ฟ้ามูยเกมส์

9. ด้านบุคลิกภาพ

☐ Open UP
☐ ปลูกต้นไม้
☐ บริจาคสิ่งของ
☐ บริจาคเลือด
☐ พายเรือเก็บขยะ
☐ นิสิตจิตอาสา
☐ ปัจฉิมนิเทศ
☐ ขับขี่ปลอดภัย
☐ เลือกตั้ง
☐ จิตอาสาช่วยเหลือน้ำท่วม

ตอนที่ 2 สอบถามพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม

“ด้านสุนทรียภาพ” หมายถึง เป็นผู้มีความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติ ตลอดจนคุณค่าในวิชาชีพของตน

1. ท่านคิดว่าในอนาคต อาชีพที่ท่านเลือกศึกษา มีคุณค่าและสามารถสร้างประโยชน์ให้กับสังคมอย่างไร

- มากที่สุด
- มาก
- ปานกลาง
- น้อย
- น้อยที่สุด

2. ท่านรู้สึกเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในสาขาวิชา/หลักสูตร/วิชาชีพ ที่ท่านกำลังศึกษามากน้อยเพียงใด

- รู้สึกเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจมากที่สุด
- รู้สึกเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจมาก
- รู้สึกเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจปานกลาง
- รู้สึกเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจน้อย
- ไม่รู้สึกเห็นคุณค่าและไม่มีภาคภูมิใจ

3. ตลอดระยะเวลาที่ท่านทำการศึกษาในมหาวิทยาลัยพะเยาที่ผ่านมา ท่านเข้าร่วมกิจกรรมหรืองานประเพณีต่างๆ ทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย บ่อยครั้งแค่ไหน (ประเพณี เช่น สงกรานต์, ลอยกระทง, เวียนเทียน, แห่ผ้าห่มพระธาตุจอมทอง ,กฐิน เป็นต้น)

- มากกว่า 10 ครั้ง
- 5 - 9 ครั้ง
- 2 - 4 ครั้ง

- 1 ครั้ง
- ไม่เคยเข้าร่วม

4. ท่านรู้สึกภาคภูมิใจหรือเห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทยมากน้อยเพียงใด

- มากที่สุด
- มาก
- ปานกลาง
- น้อย
- น้อยที่สุด

5. ท่านมีความภาคภูมิใจในการเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาระดับใด

- มากที่สุด
- มาก
- ปานกลาง
- น้อย
- น้อยที่สุด

6. หากท่านมีโอกาสไปเที่ยวชมความงามของพระอุโบสถกลางน้ำวัดศรีโคมคำ เมืองพะเยา ที่มีสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นไม่เหมือนใคร ซึ่งภายในพระอุโบสถมีจิตรกรรมฝาผนังอันงดงาม และท่านพบว่ามียุทธศาสตร์หนึ่งกระทำการบางสิ่งที่ทำลายให้สถานที่นี้เกิดความเสียหาย ท่านจะทำอย่างไร

- เข้าไปตักเตือน และขอร้องให้บุคคลเหล่านั้นหยุดการกระทำดังกล่าว
- ไปแจ้งพระหรือเจ้าหน้าที่ประจำวัดถึงเหตุการณ์ดังกล่าว
- ถ่ายรูปและลงประจานในโซเชียล สื่อสังคม
- ได้แค่มอง ไม่กล้าเข้าไปห้าม
- ไม่สนใจ / มองว่าไม่ใช่เรื่องของเรา

7. ท่านมีความคิดหรือรู้สึกอย่างไรเมื่อพบเห็นกิจกรรมขายเรือเก็บขยะในกว๊านพะเยา

- รู้สึกชื่นชมมาก
- รู้สึกดี
- รู้สึกเฉยๆ
- ไม่สนใจ
- รู้สึกไม่ชอบ

8. ท่านรู้สึกว่าท่านเป็นส่วนหนึ่งของการรักษาสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติในมหาวิทยาลัยพะเยามากน้อยเพียงใด (เช่น ทิ้งขยะลงถัง , ไม่ทิ้งขยะลงแหล่งน้ำฯ, ร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้, ใช้ถุงผ้า, ใช้แก้วพกพา เป็นต้น)

- มากที่สุด
- มาก
- ปานกลาง
- น้อย
- น้อยที่สุด

9. ขณะที่ท่านเปิดก๊อกน้ำล้างมือและมีการฟอกสบู่ ท่านทำอย่างไร

- ปิดน้ำขณะฟอกสบู่ทุกครั้ง
- เปิดบ้าง ปิดบ้าง
- เปิดน้ำทิ้งไว้ขณะฟอกสบู่บ่อยครั้ง
- เปิดน้ำทิ้งไว้ขณะฟอกสบู่เสมอ
- เปิดน้ำทิ้งไว้ขณะฟอกสบู่ทุกครั้ง

10. ท่านรู้สึกผ่อนคลายและมีความสุขมากน้อยเพียงใดเมื่อได้ใช้เวลาอยู่ในพื้นที่ธรรมชาติภายในมหาวิทยาลัยพะเยาหรือบริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัยพะเยา (เช่น กว๊านพะเยา, อ่างเก็บน้ำ, น้ำตก เป็นต้น)

- มากที่สุด
- มาก
- ปานกลาง
- น้อย
- น้อยที่สุด

“ด้านบุคลิกภาพ” หมายถึง เป็นผู้มีความสุภาพ อ่อนน้อม มีจิตสาธารณะ และรับผิดชอบต่อสังคม(เชื้อสัสต์ย์ มีวินัย ใจอาสา)

1. หากท่านบังเอิญเดินสวนกับผู้ใหญ่ / ผู้ที่อาวุโสกว่า ท่านจะทำอย่างไร

- หยุดทำความเคารพและหลีกทางให้ท่าน
- หยุดแต่ไม่ทำความเคารพ
- อาจจะหยุด หรือไม่หยุดก็ได้
- หยุด หากโดนบังคับ
- ไม่สนใจเดินสวนไปเลย

2. หากท่านบังเอิญเฉี่ยวชนรถของผู้อื่นที่จอดอยู่ในบริเวณที่จอดรถของมหาวิทยาลัย ทำให้รถล้มและเกิดความเสียหาย ท่านจะทำอย่างไร

- พยายามติดต่อเจ้าของรถเพื่อแสดงความรับผิดชอบ
- แจ้งให้เจ้าของรถทราบแต่ไม่รับผิดชอบ
- เขียนคำว่า “ขอโทษ” ปิดกระดาดไว้ที่รถ
- แจ้ง รปภ ว่ามีอุบัติเหตุแต่ไม่บอกว่าใครเป็นผู้กระทำ
- หัน ไม่รับผิดชอบ

3. หากเพื่อนในสาขาได้รับการยกย่องและได้รับรางวัลต่างๆจากมหาวิทยาลัย ท่านจะรู้สึกอย่างไร

- ยินดีกับเพื่อน ชื่นชม และกระจายข่าวออกไป
- ชื่นชมยินดีอยู่ห่างๆ
- รู้สึกเฉยๆ
- รู้สึกไม่พอใจ
- อิจฉา และ อยากทำลายชื่อเสียง

4.สมมติว่าขณะที่ศึกษาใน มหาวิทยาลัยพะเยา ท่านกู้เงิน กยศ. และเมื่อท่านเรียนจบและมึงานทำท่านจะปฏิบัติอย่างไร

- ศึกษาหลักเกณฑ์การชำระหนี้ และปฏิบัติตาม
- หากเพื่อนชำระหนี้ ค่อยปฏิบัติตาม
- ใช้เงินตามความต้องการ หากมีเงินเหลือจึงจะชำระหนี้
- รอให้มีการติดตามหนี้ จึงดำเนินการชำระ
- ไม่ชำระหนี้

5.หากท่านมีโอกาศคัดลอกงานของผู้อื่นท่านจะทำอย่างไร

- ไม่คัดลอกแน่นอน
- อาจจะคัดลอกบางครั้ง
- คัดลอกเป็นประจำ
- ขวนเพื่อน และส่งงานต้นฉบับให้เพื่อนคัดลอกด้วย
- คัดลอกทุกครั้ง และพยายามคัดลอกอย่างแนบเนียนไม่ให้อาจารย์จับได้

6.หากท่านขึ้นรถเมล์ในมหาวิทยาลัยและพบว่ามีคนลืมโทรศัพท์มือถือไว้บนเบาะนั่งในรถเมล์ ท่านจะปฏิบัติตนเช่นไร

- แจ้งคนขับรถและนำโทรศัพท์ส่งให้หน่วยงานที่น่าเชื่อถือเพื่อตามหาเจ้าของ
- โปสลงโซเชียลด้วยตนเองตามหาเจ้าของ
- นำไปให้เพื่อนใช้
- นำไปใช้เอง
- ไม่สนใจ/ปล่อยทิ้งไว้ที่เดิม

7.หากท่านรีบไปเรียนแต่รถเมล์มีคนใช้งานจำนวนมาก ท่านจะทำอย่างไร

- ต่อคิวขึ้นรถตามลำดับ
- ขออนุญาตคนที่รออยู่เพื่อแซงคิว
- ยืนรอ หากมีจังหวะจะรีบแซงคิว
- เบียดตัวเองเข้าไปขึ้นรถเมล์ให้ได้แม้รถจะเต็ม
- แซงคิวทันที

8.ท่านแต่งกายชุดนิตินิสิตถูกระเบียบเมื่อเข้าสอบหรือไม่

- แต่งกายถูกระเบียบทุกครั้ง
- แต่งกายถูกระเบียบเป็นประจำ
- แต่งกายถูกระเบียบเมื่อโดนบังคับ
- แต่งกายถูกระเบียบ นานๆครั้ง
- ไม่เคยแต่งกายถูกระเบียบเลย

9.เมื่อท่านออกห้องเรียนเป็นคนสุดท้ายและทราบว่าห้องเรียนนี้จะไม่มีการใช้งานต่อ และพบว่ามี การเปิดไฟ ทิ้งไว้ท่าน จะปิดหรือไม่

- ปิดแน่นอน
- ปิดบางครั้ง
- ปิด ถ้ามีคนบอก
- อาจจะปิด
- ไม่ปิด

10.หากท่านมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา แต่ต้องสละเวลาส่วนตัวบางส่วน ท่านจะตัดสินใจอย่างไร

- เข้าร่วมแน่นอน
- ขอให้ผู้อื่นไปแทน
- พิจารณาความสำคัญของกิจกรรมและเข้าร่วมหากเป็นไปได้
- เข้าร่วมเฉพาะกิจกรรมที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทน
- ปฏิเสธเพราะไม่มีเวลาว่าง

“ด้านสุขภาพ” หมายถึง เป็นผู้ที่มีสุขนิสัยและสุขภาพที่ดี

1.ใน 1 สัปดาห์ ท่านนอนหลับ 7-9 ชั่วโมง บ่อยเพียงใด

- 6 - 7 วันต่อสัปดาห์
- 4 - 5 วันต่อสัปดาห์
- 2 - 3 วันต่อสัปดาห์
- 1 วันต่อสัปดาห์
- นอนไม่ถึง 7 ชั่วโมงเลยสักวัน

2.ใน 1 สัปดาห์ ท่านรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ มีสารอาหารครบ 5 หมู่ บ่อยเพียงใด

- 6 - 7 วันต่อสัปดาห์
- 4 - 5 วันต่อสัปดาห์
- 2 - 3 วันต่อสัปดาห์
- 1 วันต่อสัปดาห์
- ไม่ครบเลย

3. ใน 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนไม่ได้สติ บ่อยเพียงใด

- ไม่เคยเลย
- เดือนละ 1-4 ครั้ง
- เกือบทุกวัน
- วันเว้นวัน
- ทุกวัน

4. ใน 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านออกกำลังกายบ่อยเพียงใด

- ทุกวัน
- วันเว้นวัน
- เดือนละ 5-10 ครั้ง
- เดือนละ 1-4 ครั้ง
- ไม่ออกกำลังกาย

5. ท่านให้ความสำคัญกับการเลือกซื้ออาหารและเครื่องดื่มที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพจากร้านค้ามากน้อยเพียงใด

- ทำทุกครั้ง
- ทำเป็นประจำ
- บ่อยครั้ง
- ทำบางครั้ง
- ไม่ได้ทำ

6. ใน 1 เดือนที่ผ่านมา รวมวันนี้ ท่านรู้สึก หดหู่ เศร้า หรือท้อแท้สิ้นหวัง ผิดหวังในตนเอง มีแต่ความทุกข์ หรือไม่

- ไม่มี
- 1 - 2 วัน ต่อสัปดาห์
- 3 - 4 วัน ต่อสัปดาห์
- 5 - 6 วัน ต่อสัปดาห์
- ทุกวัน

7. เมื่อท่านเจอสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด เช่น การทะเลาะเบาะแว้ง หรือขัดแย้งกับผู้อื่น ท่านสามารถหลีกเลี่ยงได้ บ่อยเพียงใด

- ทุกครั้ง หรือ ไม่เคยเจอสถานการณ์
- เป็นประจำ
- บางครั้ง
- นาน ๆ ครั้ง
- ไม่หลีกเลี่ยง

8. เมื่อท่านประชุมแบ่งงานกับกลุ่มเพื่อน แต่เพื่อนไม่ตั้งใจประชุมและเล่นหยอกล้อกันตลอดเวลา ทำให้ท่านรู้สึกหงุดหงิด และควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ท่านจะทำอย่างไร

- หายใจเข้าลึกๆ ซ้ำๆ และพักจากสถานการณ์นั้นชั่วคราว
- เก็บความรู้สึกโกรธไว้ในใจคนเดียว
- ขอความร่วมมือจากเพื่อนๆ ให้ตั้งใจประชุม
- ตะโกนตำคนที่ทำให้ท่านหงุดหงิด
- ไล่คนที่ไม่ตั้งใจออกจากการประชุม

9.เมื่อท่านรู้สึกเครียดจาก และจัดการความเครียดด้วยตนเองไม่ได้ผล ท่านจะหาสิ่งใด

- หากิจกรรมผ่อนคลายที่เหมาะสม หางานอดิเรกทำ
- ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิต เช่น นักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์
- ค้นหาวิธีแก้ไขจากอินเทอร์เน็ต
- รอให้เวลาผ่านไปและหวังว่าความเครียดจะหายไปเองใหม่ๆ ที่ไม่เคยทำ
- ทนอยู่กับสภาวะแบบนั้น

10.ท่านรู้สึกว่าคุณเองมีบทบาทในการเป็น "ต้นแบบที่ดี" ให้กับนิสิตในด้านพฤติกรรมและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย
อย่างน้อยเพียงใด

- มากที่สุด
- มาก
- ปานกลาง
- น้อย
- น้อยที่สุด

ตารางค่าความสอดคล้องของเนื้อหาของเครื่องมือ (ค่า IOC)

ประเด็นคำถาม	N	MEAN
<p>ท่านคิดว่าในอนาคต อาชีพที่ท่านเลือกศึกษา มีคุณค่าและสามารถสร้างประโยชน์ให้กับสังคมอย่างไร</p> <p>☐ มากที่สุด</p> <p>☐ มาก</p> <p>☐ ปานกลาง</p> <p>☐ น้อย</p> <p>☐ น้อยที่สุด</p>	4	0.8
<p>ท่านรู้สึกเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในสาขาวิชา/หลักสูตร/วิชาชีพ ที่ท่านกำลังศึกษามากน้อยเพียงใด</p> <p>☐ รู้สึกเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจมากที่สุด</p> <p>☐ รู้สึกเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจมาก</p> <p>☐ รู้สึกเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจปานกลาง</p> <p>☐ รู้สึกเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจน้อย</p> <p>☐ ไม่รู้สึกเห็นคุณค่าและไม่มีภาคภูมิใจ</p>	4	0.8
<p>ตลอดระยะเวลาที่ท่านทำการศึกษาในมหาวิทยาลัยพะเยาที่ผ่านมา ท่านเข้าร่วมกิจกรรมหรืองานประเพณีต่างๆ ทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย บ่อยครั้งแค่ไหน (ประเพณี เช่น สงกรานต์, ลอยกระทง, เวียนเทียน, แห้วห้ามพระธาตุจอมทอง , กฐิน เป็นต้น)</p> <p>☐ มากกว่า 10 ครั้ง</p> <p>☐ 5 - 9 ครั้ง</p> <p>☐ 2 - 4 ครั้ง</p> <p>☐ 1 ครั้ง</p> <p>☐ ไม่เคยเข้าร่วม</p>	4	0.8
<p>ท่านรู้สึกภาคภูมิใจหรือเห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทยมากน้อยเพียงใด</p> <p>☐ มากที่สุด</p> <p>☐ มาก</p> <p>☐ ปานกลาง</p> <p>☐ น้อย</p> <p>☐ น้อยที่สุด</p>	5	1.0
<p>ท่านมีความภาคภูมิใจในการเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยพะเยาระดับใด</p> <p>☐ มากที่สุด</p> <p>☐ มาก</p> <p>☐ ปานกลาง</p> <p>☐ น้อย</p> <p>☐ น้อยที่สุด</p>	5	1.0

ประเด็นคำถาม	N	MEAN
<p>หากท่านมีโอกาสไปเที่ยวชมความงามของพระอุโบสถกลางน้ำวัดศรีโคมคำ เมืองพะเยา ที่มีสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นไม่เหมือนใคร ซึ่งภายในพระอุโบสถมีจิตรกรรมฝาผนังอันงดงาม และท่านพบว่ามีกลุ่มบุคคลหนึ่งกระทำการบางสิ่งที่ทำให้สถานที่นี้เกิดความเสียหาย ท่านจะอย่างไร</p> <p>☐ เข้าไปตักเตือน และขอร้องให้บุคคลเหล่านั้นหยุดการกระทำดังกล่าว</p> <p>☐ ไปแจ้งพระหรือเจ้าหน้าที่ประจำวัดถึงเหตุการณ์ดังกล่าว</p> <p>☐ ถ่ายรูปและลงประจานในโซเชียล สื่อสังคม</p> <p>☐ ได้แค้นอง ไม่กล้าเข้าไปห้าม</p> <p>☐ ไม่สนใจ / มองว่าไม่ใช่เรื่องของเรา</p>	4	0.8
<p>ท่านมีความคิดหรือรู้สึกอย่างไรเมื่อพบเห็นกิจกรรมขายเรือเก็บขยะในกว๊านพะเยา</p> <p>☐ รู้สึกชื่นชมมาก</p> <p>☐ รู้สึกดี</p> <p>☐ รู้สึกเฉยๆ</p> <p>☐ ไม่สนใจ</p> <p>☐ รู้สึกไม่ชอบ</p>	4	0.8
<p>ท่านรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการรักษาสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติในมหาวิทยาลัยพะเยามากน้อยเพียงใด (เช่น ทิ้งขยะลงถัง,ไม่ทิ้งขยะลงแหล่งน้ำ,ร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้,ใช้ถุงผ้า,ใช้แก้วพกพา เป็นต้น)</p> <p>☐ มากที่สุด</p> <p>☐ มาก</p> <p>☐ ปานกลาง</p> <p>☐ น้อย</p> <p>☐ น้อยที่สุด</p>	5	1.0
<p>ขณะที่ท่านเปิดก๊อกน้ำล้างมือและมีการฟอกสบู่ ท่านทำอย่างไร</p> <p>☐ ปิดน้ำขณะฟอกสบู่ทุกครั้ง</p> <p>☐ เปิดบ้าง ปิดบ้าง</p> <p>☐ เปิดน้ำทิ้งไว้ขณะฟอกสบู่บ่อยครั้ง</p> <p>☐ เปิดน้ำทิ้งไว้ขณะฟอกสบู่เสมอ</p> <p>☐ เปิดน้ำทิ้งไว้ขณะฟอกสบู่ทุกครั้ง</p>	4	0.8
<p>ท่านรู้สึกผ่อนคลายและมีความสุขมากน้อยเพียงใดเมื่อได้ใช้เวลาอยู่ในพื้นที่ธรรมชาติภายในมหาวิทยาลัยพะเยาหรือบริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัยพะเยา (เช่น กว๊านพะเยา, อ่างเก็บน้ำ, น้ำตก เป็นต้น)</p> <p>☐ มากที่สุด</p> <p>☐ มาก</p> <p>☐ ปานกลาง</p> <p>☐ น้อย</p> <p>☐ น้อยที่สุด</p>	5	1.0
<p>หากท่านบังเอิญเดินสวนกับผู้ใหญ่ / ผู้ที่อาวุโสกว่า ท่านจะอย่างไร</p> <p>☐ หยุดทำความเคารพและหลีกเลี่ยงให้ท่าน</p> <p>☐ หยุดแต่ไม่ทำความเคารพ</p> <p>☐ อาจจะหยุด หรือไม่หยุดก็ได้</p> <p>☐ หยุด หากโดนบังคับ</p> <p>☐ ไม่สนใจเดินสวนไปเลย</p>	5	1.0

ประเด็นคำถาม	N	MEAN
<p>หากท่านบังเอิญเฉี่ยวชนรถของผู้อื่นที่จอดอยู่ในบริเวณที่จอดรถของมหาวิทยาลัยทำให้รถล้มและเกิดความเสียหายท่านจะทำอย่างไร</p> <p>☐ พยายามติดต่อเจ้าของรถเพื่อแสดงความรับผิดชอบ</p> <p>☐ แจ้งให้เจ้าของรถทราบแต่ไม่รับผิดชอบ</p> <p>☐ เขียนคำว่า“ขอโทษ”ปิดกระดาดไว้ที่รถ</p> <p>☐ แจ้ง รปภ ว่ามีอุบัติเหตุแต่ไม่บอกว่าใครเป็นผู้กระทำ</p> <p>☐ หนี ไม่รับผิดชอบ</p>	5	1.0
<p>หากเพื่อนในสาขาได้รับการยกย่องและได้รับรางวัลต่างๆจากมหาวิทยาลัย ท่านจะรู้สึกอย่างไร</p> <p>☐ ยินดีกับเพื่อน ชื่นชม และกระจายข่าวออกไป</p> <p>☐ ชื่นชมยินดีอยู่ห่างๆ</p> <p>☐ รู้สึกเฉยๆ</p> <p>☐ รู้สึกไม่พอใจ</p> <p>☐ อิจฉา และ อยากทำลายชื่อเสียง</p>	5	1.0
<p>สมมติว่าขณะที่ศึกษาใน มหาวิทยาลัยพะเยา ท่านกู้เงิน กยศ. และเมื่อท่านเรียนจบและมีงานทำท่านจะปฏิบัติอย่างไร</p> <p>☐ ศึกษาหลักเกณฑ์การชำระหนี้ และปฏิบัติตาม</p> <p>☐ หากเพื่อนชำระหนี้ ค่อยปฏิบัติตาม</p> <p>☐ ใช้เงินตามความต้องการ หากมีเงินเหลือจึงจะชำระหนี้</p> <p>☐ รอให้มีการติดตามหนี้ จึงดำเนินการชำระ</p> <p>☐ ไม่ชำระหนี้</p>	5	1.0
<p>หากท่านมีโอกาสคัดลอกงานของผู้อื่นท่านจะทำอย่างไร</p> <p>☐ ไม่คัดลอกแน่นอน</p> <p>☐ อาจจะคัดลอกบางครั้ง</p> <p>☐ คัดลอกเป็นประจำ</p> <p>☐ ขวนเพื่อน และส่งงานต้นฉบับให้เพื่อนคัดลอกด้วย</p> <p>☐ คัดลอกทุกครั้ง และพยายามคัดลอกอย่างแนบเนียนไม่ให้อาจารย์จับได้</p>	5	1.0
<p>หากท่านขึ้นรถเมล์ในมหาวิทยาลัยและพบว่ามีคนลืมโทรศัพท์มือถือไว้บนเบาะนั่งในรถเมล์ท่านจะปฏิบัติตนเช่นไร</p> <p>☐ แจ้งคนขับรถและนำโทรศัพท์ที่ส่งให้หน่วยงานที่น่าเชื่อถือเพื่อตามหาเจ้าของ</p> <p>☐ โทสลงโซเชี่ยลด้วยตนเองตามหาเจ้าของ</p> <p>☐ นำไปให้เพื่อนใช้</p> <p>☐ นำไปใช้เอง</p> <p>☐ ไม่สนใจ/ปล่อยทิ้งไว้ที่เดิม</p>	5	1.0
<p>หากท่านรีบไปเรียนแต่รถเมล์มีคนใช้งานจำนวนมาก ท่านจะทำอย่างไร</p> <p>☐ ต่อคิวขึ้นรถตามลำดับ</p> <p>☐ อาจจะแข่งคิว</p> <p>☐ ขออนุญาตคนที่รอกอยู่เพื่อแข่งคิว</p> <p>☐ ยืนรอ หากมีจังหวะจะรีบแข่งคิว</p> <p>☐ แข่งคิวทันทีรีบขึ้นรถก่อนเดียวไปเรียนไม่ทัน</p>	5	1.0

ประเด็นคำถาม	N	MEAN
<p>ท่านแต่งกายชุดนิสิตถูกระเบียบเมื่อเข้าสอบหรือไม่</p> <p>☐ แต่งกายถูกระเบียบทุกครั้ง</p> <p>☐ แต่งกายถูกระเบียบเป็นประจำ</p> <p>☐ แต่งกายถูกระเบียบเมื่อโดนบังคับ</p> <p>☐ แต่งกายถูกระเบียบ นานๆครั้ง</p> <p>☐ ไม่เคยแต่งกายถูกระเบียบเลย</p>	5	1.0
<p>เมื่อท่านออกห้องเรียนเป็นคนสุดท้ายและทราบว่าห้องเรียนนี้จะไม่มีการใช้งานต่อ และพบว่ามีการเปิดไฟทิ้งไว้ท่านจะปิดหรือไม่</p> <p>☐ ปิดแน่นอน</p> <p>☐ ปิดบางครั้ง</p> <p>☐ ปิด ถ้ามีคนบอก</p> <p>☐ อาจจะไม่ปิด</p> <p>☐ ไม่ปิด</p>	5	1.0
<p>หากท่านมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา แต่ต้องสละเวลาส่วนตัวบางส่วน ท่านจะตัดสินใจอย่างไร</p> <p>☐ เข้าร่วมแน่นอน</p> <p>☐ ขอให้ผู้อื่นไปแทน</p> <p>☐ พิจารณาความสำคัญของกิจกรรมและเข้าร่วมหากเป็นไปได้</p> <p>☐ เข้าร่วมเฉพาะกิจกรรมที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทน</p> <p>☐ ปฏิเสธเพราะไม่มีเวลาว่าง</p>	5	1.0
<p>ใน 1 สัปดาห์ ท่านนอนหลับ 7-9 ชั่วโมง บ่อยเพียงใด</p> <p>☐ 6 - 7 วันต่อสัปดาห์</p> <p>☐ 4 - 5 วันต่อสัปดาห์</p> <p>☐ 2 - 3 วันต่อสัปดาห์</p> <p>☐ 1 วันต่อสัปดาห์</p> <p>☐ นอนไม่ถึง 7 ชั่วโมงเลยสักวัน</p>	5	1.0
<p>ใน 1 สัปดาห์ ท่านรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ มีสารอาหารครบ 5 หมู่ บ่อยเพียงใด</p> <p>☐ 6 - 7 วันต่อสัปดาห์</p> <p>☐ 4 - 5 วันต่อสัปดาห์</p> <p>☐ 2 - 3 วันต่อสัปดาห์</p> <p>☐ 1 วันต่อสัปดาห์</p> <p>☐ ไม่ครบเลย</p>	5	0.8
<p>ใน 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนไม่ได้สติ บ่อยเพียงใด</p> <p>☐ ไม่เคยเลย</p> <p>☐ เดือนละ 1-4 ครั้ง</p> <p>☐ เกือบทุกวัน</p> <p>☐ วันเว้นวัน</p> <p>☐ ทุกวัน</p>	5	1.0

ประเด็นคำถาม	N	MEAN
<p>ใน 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านออกกำลังกายบ่อยเพียงใด</p> <p>☐ ทุกวัน</p> <p>☐ วันเว้นวัน</p> <p>☐ เดือนละ 5-10 ครั้ง</p> <p>☐ เดือนละ 1-4 ครั้ง</p> <p>☐ ไม่ออกกำลังกาย</p>	5	1.0
<p>ท่านให้ความสำคัญกับการเลือกซื้ออาหารและเครื่องดื่มที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพจากร้านค้ามากน้อยเพียงใด</p> <p>☐ ทำทุกครั้ง</p> <p>☐ ทำเป็นประจำ</p> <p>☐ บ่อยครั้ง</p> <p>☐ ทำบางครั้ง</p> <p>☐ ไม่ได้ทำ</p>	5	1.0
<p>ใน 1 เดือนที่ผ่านมา รวมวันนี้ ท่านรู้สึก หดหู่ เศร้า หรือท้อแท้สิ้นหวัง ผิดหวังในตนเอง มีแต่ความทุกข์หรือไม่</p> <p>☐ ไม่มี</p> <p>☐ 1 - 2 วัน ต่อสัปดาห์</p> <p>☐ 3 - 4 วัน ต่อสัปดาห์</p> <p>☐ 5 - 6 วัน ต่อสัปดาห์</p> <p>☐ ทุกวัน</p>	5	1.0
<p>เมื่อท่านเจอสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด เช่น การทะเลาะเบาะแว้ง หรือขัดแย้งกับผู้อื่น ท่านสามารถ หลีกเลียงได้ บ่อยเพียงใด</p> <p>☐ ทุกครั้ง หรือ ไม่เคยเจอสถานการณ์</p> <p>☐ เป็นประจำ</p> <p>☐ บางครั้ง</p> <p>☐ นาน ๆ ครั้ง</p> <p>☐ ไม่หลีกเลียง</p>	5	1.0
<p>เมื่อท่านประชุมแต่งงานกับกลุ่มเพื่อน แต่เพื่อนไม่ตั้งใจประชุมและเล่นหยอกล้อกันตลอดเวลา ทำให้ท่านรู้สึกหงุดหงิด และควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ท่านจะอย่างไร</p> <p>☐ หายใจเข้าลึกๆ ซ้ำๆ และพักจากสถานการณ์นั้นชั่วคราว</p> <p>☐ เก็บความรู้สึกโกรธไว้ในใจคนเดียว</p> <p>☐ ขอความร่วมมือจากเพื่อนๆ ให้ตั้งใจประชุม</p> <p>☐ ตะโกนตำคนที่ทำให้ท่านหงุดหงิด</p> <p>☐ ไหล่คนที่ไม่ตั้งใจออกจากการประชุม</p>	4	0.8.0
<p>เมื่อท่านรู้สึกเครียดจาก และจัดการความเครียดด้วยตนเองไม่ได้ผล ท่านจะทำสิ่งใด</p> <p>☐ หากิจกรรมผ่อนคลายที่เหมาะสม หางานอดิเรกทำ</p> <p>☐ ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิต เช่น นักจิตวิทยาหรือจิตแพทย์</p> <p>☐ ค้นหาวีธีแก้ไขจากอินเทอร์เน็ต</p> <p>☐ รอให้เวลาผ่านไปและหวังว่าความเครียดจะหายไปเองใหม่ๆ ที่ไม่เคยทำ</p> <p>☐ ทนอยู่กับสภาวะแบบนั้น</p>	5	1.0

ประเด็นคำถาม	N	MEAN
ท่านรู้สึกว่าคุณมีบทบาทในการเป็น "ต้นแบบที่ดี" ให้กับนิสิตในด้านพฤติกรรมและการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยมากน้อยเพียงใด ☐ มากที่สุด ☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย ☐ น้อยที่สุด	5	1.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0 ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า 0.5 ถือว่าใช้ได้

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

The Human Research Ethics Committee of University of Phayao on Humanities and Social Sciences

19 หมู่ 2 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000 เบอร์โทรศัพท์ 05446 6666

เอกสารรับรองโครงการวิจัย

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยพะเยา ดำเนินการให้การรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากลได้แก่ Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guideline และ International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice หรือ ICH-GCP

- ชื่อโครงการ : แนวทางการสร้างแบบวัดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยพะเยา
: Guidelines for developing a Student Identity Assessment Tool of the University of Phayao Students
- เลขที่โครงการวิจัย : HREC-UP-HSS 2.2/181/68
- ผู้วิจัยหลัก : นางสาวณัฐญาณี ธนาฤทธิ์
สังกัดหน่วยงาน : กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยพะเยา
- ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภก.องอาจ มณีใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภญ.จันทิมา ชูรัมย์
- สังกัดหน่วยงาน : คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
- วิธีทบทวน : แบบเร่งรัด (Expedited)
- รายงานความก้าวหน้า : ส่งรายงานความก้าวหน้าอย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี หรือส่งรายงานฉบับสมบูรณ์หากดำเนินโครงการเสร็จสิ้นก่อน 1 ปี

ลงนาม

น.น้ำทิพย์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ เสมอเชื้อ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วันที่รับรอง : 29 มิถุนายน 2568

วันหมดอายุ : 29 มิถุนายน 2569

ทั้งนี้ การรับรองนี้มีเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ด้านหลังทุกข้อ (ดูด้านหลังของเอกสารรับรองโครงการวิจัย)

นักวิจัยทุกท่านที่ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
2. ใช้เอกสารแนะนำอาสาสมัคร ใบยินยอม (และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัยหรือใบโฆษณาถ้ามี) แบบสัมพันธ์ และหรือแบบสอบถาม เฉพาะที่มีตราประทับของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ในมนุษย์ เท่านั้น
3. รายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรงที่เกิดขึ้นหรือการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมวิจัยใด ๆ ต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยพะเยา ภายในระยะเวลาที่กำหนดใน วิธีดำเนินการมาตรฐาน (SOPs)
4. ส่งรายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ตามเวลาที่กำหนดหรือเมื่อ ได้รับการร้องขอ
5. การรับรองโครงการวิจัยของคณะกรรมการฯ มีกำหนด 1 ปี หลังจากวันที่คณะกรรมการมีมติให้การ รับรอง ถ้าโครงการวิจัยยังไม่สิ้นสุด หรือดำเนินการไม่ทันตามกำหนด ผู้วิจัยสามารถเสนอขอยายการ รับรองโครงการวิจัยต่อไปได้ ตามแบบเสนอขอยายเวลาการรับรองโครงการที่ได้กำหนดไว้ก่อนอย่าง น้อย 1 เดือน ก่อนวันหมดอายุตามที่กำหนดไว้ในหนังสือรับรอง
6. หากการวิจัยเสร็จสมบูรณ์ผู้วิจัยต้องแจ้งปิดโครงการตามแบบฟอร์มของคณะกรรมการ จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยพะเยา

*รายชื่อของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (ชื่อและตำแหน่ง) ที่เข้าร่วมประชุม ณ วันที่พิจารณา รับรองโครงการวิจัย (หากร้องขอล่วงหน้า)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวณัฐญาณี ธนาฤทธิ์
วัน เดือน ปีเกิด	24 พฤษภาคม 2524
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงใหม่
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2546 ศษ.บ. (นาฏศิลป์ไทย), สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล, ธัญบุรี. พ.ศ. 2549 กศ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
ที่อยู่ปัจจุบัน	340/3 หมู่ 19 ตำบลรอบเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
ที่ทำงานปัจจุบัน	งานวินัยและพัฒนานิสิตสู่ความเป็นเลิศ กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัย พะเยา ตำบลแม่กา อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักวิชาการศึกษา

